

**AUDITORIA OPERATIVA DEL PROGRAMA 442.50,
"QUALITAT AMBIENTAL"**

1. INTRODUCCIÓ, ÀMBIT I OBJECTIUS

1.1 Objectiu i abast de l'auditoria

L'objectiu d'aquesta auditoria operativa és la revisió formal i sistemàtica, objectiva i independent, de les activitats o funcions que es realitzen i de la utilització dels recursos assignats al programa 442.50, "Qualitat ambiental", del pressupost de despeses de la Generalitat Valenciana.

La revisió té per objecte comprovar:

- El grau de control intern;
- El nivell d'organització existent;
- L'adequació dels procediments i sistemes usats;
- El grau de consecució dels objectius prevists en les àrees auditades.

Tot això amb la finalitat d'emetre una sèrie de conclusions, d'acord amb criteris d'eficàcia, eficiència i economia, i d'efectuar igualment recomanacions sobre les mesures més convenientes que caldria implantar per a millorar la gestió.

L'auditoria s'ha realitzat sobre les actuacions més significatives, que són les que absorbeixen la major part del pressupost en l'àmbit del programa; encara que no comprén la totalitat de les dites actuacions (entre altres, determinades despeses de funcionament i d'inversions).

En aquest sentit, l'àmbit d'actuació d'aquest programa comprén actuacions en relació al control i/o la gestió de:

- a) La qualitat de les aigües;
- b) La contaminació atmosfèrica;
- c) La contaminació electromagnètica i acústica;
- d) El tractament dels residus urbans, inerts, industrials i agropecuaris;
- e) La recollida selectiva i la minimització de residus.

Atesa l'amplitud del seu àmbit d'actuació, el nostre treball s'ha centrat en el contingut dels punts d) i e) anteriors durant el període comprés entre els exercicis de 1998 i 2001.

L'elecció del citat període està motivada per l'aprovació i la vigència del document rector en aquesta matèria en l'àmbit autonòmic: el Pla Integral de Residus de la

Comunitat Valenciana (d'ara endavant PIR). Aquest Pla fou aprovat pel decret 317/1997, de 24 de desembre, del Govern Valencià, i entrà en vigor en gener de 1998.

1.2 Característiques principals del programa

1.2.1 Marc normatiu bàsic

L'article 45 de la Constitució Espanyola estableix *"el dret a gaudir d'un medi ambient adequat"*; en conseqüència, *"els poders públics vetlaran per la utilització racional de tots els recursos naturals, amb la finalitat de protegir i millorar la qualitat de vida i de defensar i restaurar el medi ambient, amb el suport de la indispensable solidaritat col·lectiva"*.

Tal i com disposa l'article 32 de la llei orgànica 5/1982, de primer de juliol, de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, correspon a la Generalitat Valenciana, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat, el desenvolupament legislatiu i l'execució de la protecció del medi ambient; sense perjudici de les facultats de la Generalitat per a establir normes addicionals de protecció.

A continuació es detalla la legislació comunitària, estatal i autonòmica més significativa relacionada amb la gestió dels residus urbans, inerts i assimilables.

Legislació comunitària

- Directriu 1999/31/CE, de 26 d'abril de 1999, relativa a l'abocament de residus ("DOCE". Sèrie L182, de 16-07-99).
- Directriu 94/62/CE, de 20 de desembre, relativa als envasos i residus d'envasos.
- Directriu 91/156/CEE, de 18 de març, que modifica la directriu 75/442, relativa als residus.

Legislació estatal

- Reial decret 1.481/2001, de 27 de desembre, pel qual es regula l'eliminació de residus mitjançant el dipòsit en abocadors ("BOE" núm. 25, de 09-01-02).
- Pla Nacional de Residus Urbans (d'ara endavant PNRU), aprovat per acord del Consell de Ministres el 7 de gener de 2000 i publicat per resolució de 13 de gener de 2000 de la Sotssecretaria General de Medi Ambient ("BOE" núm. 28, de 02-02-00).
- Reial decret 782/1998, de 30 d'abril, ("BOE" núm. 104 de 01-05-98), pel qual s'aprova el reglament que desenvolupa la llei 11/1997.
- Llei 10/1998, de 21 d'abril, de Residus ("BOE" núm. 96, de 22-04-98).

- Llei 11/1997, de 24 d'abril, d'Envasos i Residus d'Envasos ("BOE" núm. 99, de 25-04-97). Traslada la directriu 94/62/CE, relativa als envasos i residus d'envasos.

Legislació autonòmica

- Llei 10/2000, de 12 de desembre, de Residus de la Comunitat Valenciana ("DOGV" 3.898, de 15-12-00).
- Pla Integral de Residus de la Comunitat Valenciana, aprovat pel decret 317/1997, de 24 de desembre, del Govern Valencià ("DOGV" 3.160, de 13-01-98); modificat pel decret 32/1999, de 2 de març ("DOGV" 3.449, de 08-03-99).
- Decret 202/1997, de primer de juliol, del Govern Valencià, pel qual es regula la tramitació i aprovació del Pla Integral de Residus de la Comunitat Valenciana ("DOGV" 3.031, de 09-07-97).

1.2.2 Objectius i òrgan gestor

a) Objectius

Els objectius bàsics que es recullen en les respectives lleis de pressuposts de la Generalitat Valenciana, en relació a la gestió i el tractament dels residus urbans, assimilables i inerts durant el període que va de 1998 a 2002, es mantenen pràcticament invariables. Així, per als exercicis de 1998 i 1999 s'hi enuncien:

- Organització dels recursos públics destinats a la gestió del tractament dels residus sòlids urbans, formació d'unitats de producció i dotació d'infraestructures.
- Posar en marxa el Pla Integral de Residus de la Comunitat Valenciana.
- Promoure actuacions concretes de recollida selectiva en tots els municipis de la Comunitat Valenciana.

A partir de l'exercici de 2000 i fins al 2002 inclusivament, els objectius bàsics es concreten a:

- Prevenir la producció dels residus i, si és el cas, potenciar la recollida selectiva i la valorització.
- Garantir la correcta gestió dels residus, mitjançant la implantació de les infraestructures previstes en el Pla Integral de Residus.

Tal i com es pot observar en el seu enunciat, aquests objectius bàsics que es detallen en els respectius pressuposts no han sigut quantificats. Tampoc no es quantifiquen les principals línies d'actuació per a assolir-los.

b) Òrgan gestor

La gestió d'aquest programa 442.50 és responsabilitat de la Conselleria de Medi Ambient, i dins d'aquest departament, la planificació, execució i control del programa correspon a l'Àrea de Qualitat Ambiental de la Direcció General d'Educació i Qualitat Ambiental. Determinats aspectes econòmics i financers, de contractació, personal, tresoreria i comptables, són competència de diversos serveis d'aquesta i d'altres conselleries; mentre que el control intern és exercit per la intervenció delegada en la citada Conselleria.

Cal indicar també que l'empresa pública de la Generalitat Valenciana VAERSA s'encarrega normalment de la redacció de projectes, construcció i explotació de les grans infraestructures de residus urbans (vegeu l'apartat 6).

És necessari destacar la col.laboració prestada per l'òrgan gestor a l'equip de treball d'aquesta Sindicatura de Comptes.

Tal i com hem posat de manifest en paràgrafs anteriors, els responsables de la gestió del programa no han quantificat, en els pressuposts inicials del període considerat, els objectius prevists anualment, ni vinculat aquests objectius als recursos pressupostaris, o fixat un sistema d'indicadors que servisca per a mesurar l'eficàcia, eficiència i economia de les actuacions del programa. Per a dur a terme el nostre treball, hem pres en consideració les dades i els indicadors que es fixen en el PIR, quant al nombre d'instal.lacions i la quantia de les inversions que s'havien de realitzar.

Cal posar de manifest que és responsabilitat dels gestors fixar els objectius prevists en els pressuposts d'una manera clara i concisa, els quals han d'estar quantificats, i establir un sistema d'indicadors que permeta avaluar la gestió del programa en termes d'eficàcia, eficiència i economia; així com fer constar en la memòria de gestió anual la comparació de les previsions amb els resultats assolits i l'explicació de les desviacions tècniques i financeres.

2. EXECUCIÓ PRESSUPOSTÀRIA DEL PROGRAMA EN EL PERÍODE 1998-2001

2.1 Despeses

Les dotacions pressupostàries inicials aprovades per les respectives lleis de pressuposts per al programa 442.50, "Qualitat ambiental", en el període temporal 1998-2001, s'elevan a un total de 67.861.197 euros. El detall se'n mostra a continuació, en euros, juntament amb la participació que els distints capítols tenen sobre el total de cada exercici.

Capítol	1998	1999	2000	2001	Total	1998	1999	2000	2001	Total
I Despeses personal	2.213.245	2.390.544	2.303.685	2.400.022	9.307.496	15%	14%	13%	13%	14%
II Desps. funcionament	1.509.670	1.653.090	1.677.882	1.716.617	6.557.259	11%	10%	10%	9%	10%
IV Transfers. corrents	865.457	1.027.731	1.059.590	974.842	3.927.620	6%	6%	6%	5%	6%
Operacions corrents	4.588.372	5.071.365	5.041.157	5.091.481	19.792.375	32%	30%	29%	27%	29%
VI Inversions reals	7.617.666	8.518.072	8.943.974	10.211.196	35.290.908	53%	50%	51%	54%	52%
VII Transfers. de capital	2.133.593	3.361.160	3.512.411	3.770.750	12.777.914	15%	20%	20%	20%	19%
Operacions capital	9.751.259	11.879.232	12.456.385	13.981.946	48.068.822	68%	70%	71%	73%	71%
TOTAL	14.339.631	16.950.597	17.497.542	19.073.427	67.861.197	100%	100%	100%	100%	100%

La dotació global del capítol VI, "Inversions reals", destaca per la seua quantia, ja que, amb 35.290.908 euros, absorbeix la meitat del pressupost del període.

Al llarg dels respectius exercicis, aquestes dotacions inicials han sofert modificacions en les seues quanties. En aquest sentit, les dotacions definitives assignades al programa en el període han pujant a 50.498.283 euros, la qual cosa implica una disminució del 26% respecte de les dotacions inicials. Pel que fa a aquestes dotacions definitives, podem indicar que tant les despeses de personal, com les inversions reals, malgrat haver experimentat increments en relació a la seua participació en el conjunt del pressupost, en realitat s'han vist reduïdes sobre les inicialment previstes, en especial en l'apartat inversor, la dotació definitiva del qual per a l'exercici de 2001 representa un 46% de la inicial.

Tal com es comenta en l'apartat 6 d'aquest informe, la reducció de les quanties definitives assignades al programa s'apunta com una de les causes principals de l'incompliment dels objectius prevists.

Quant a l'execució dels pressuposts d'aquests exercicis, en el quadre següent es mostren les obligacions reconegudes per exercicis i capítols i els seus respectius graus d'execució sobre les dotacions definitives, en euros.

Capítol	Obligacions reconegudes				% grau d'execució					
	1998	1999	2000	2001	Total	1998	1999	2000	2001	Total
I Despeses personal	2.208.954	2.266.819	2.236.540	2.361.082	9.073.395	98%	100%	99%	100%	99%
II Desps. funcionament	1.018.108	1.204.152	1.360.505	1.884.329	5.467.094	93%	98%	99%	100%	98%
IV Transfers. corrents	762.907	853.630	864.862	559.140	3.040.539	89%	82%	98%	99%	91%
Operacions corrents	3.989.969	4.324.601	4.461.907	4.804.551	17.581.028	95%	95%	99%	100%	97%
VI Inversions reals	4.749.420	5.992.890	4.031.806	3.547.762	18.321.878	62%	82%	78%	75%	74%
VII Transfers. capital	571.983	1.024.533	2.289.099	1.905.329	5.790.944	27%	79%	100%	100%	76%
Operacions capital	5.321.403	7.017.423	6.320.905	5.453.091	24.112.822	55%	82%	85%	82%	74%
TOTAL	9.311.372	11.342.024	10.782.812	10.257.642	41.693.850	67%	86%	90%	90%	83%

El total de les obligacions reconegudes en el període amb imputació al programa 442.50, és de 41.693.850 euros; cosa que representa un 83% de les dotacions definitives i un 61% de les inicialment previstes.

Com podem apreciar, el grau mitjà d'execució del principal capítol inversor en el període és del 74% -encara que presenta variacions al llarg del període-, i constitueix, amb 18.321.878 euros, el 52% del total de les dotacions inicials del capítol VI en el període 1998-2001.

A continuació es mostra, en euros, el detall de les dotacions i l'execució dels projectes d'inversió inclosos en el capítol VI, "Inversions reals", que tenen un relació directa amb la gestió dels residus urbans objecte de la nostra anàlisi.

Codi projecte	Concepte	Exer.	Consignacions Llei Pres. G.V.	Crèdits comprom.	Obligs. recon.
1154	Investigació i assistències tècniques	1998	601.012	142.831	142.831
1154	Investigació i assistències tècniques	1999	601.012	359.435	359.435
1154	Investigació i assistències tècniques	2000	601.012	303.120	303.120
AT000	Investigació i assistències tècniques	2001	1.069.802	458.482	458.482
	Total projecte inversió 1154		2.872.838	1.263.868	1.263.868
1155	Noves infraestructures i equipament urbà	1998	601.012	617.059	617.059
1155	Noves infraestructures i equipament urbà	1999	601.012	0	0
1155	Noves infraestructures i equipament urbà	2000	510.860	386.944	386.944
FN700	Noves infraestructures i equipament urbà	2001	1.454.449	638.143	638.143
	Total projecte inversió 1155		3.167.333	1.642.146	1.642.146
1156	Noves actuac. restaurac. àrees degradades	1998	1.803.036	1.866.750	1.866.750
1156	Noves actuac. restaurac. àrees degradades	1999	1.803.036	3.836.873	3.836.873
1156	Noves actuac. restaurac. àrees degradades	2000	1.502.530	1.646.040	1.646.040
FN740	Noves actuac. restaurac. àrees degradades	2001	1.202.024	129.296	87.321
	Total projecte inversió 1156		6.310.626	7.478.959	7.436.984
1159	Manteniment infraestr. residus sòlids	1998	540.911	360.950	360.950
1159	Manteniment infraestr. residus sòlids	1999	540.911	276.033	276.033
1159	Manteniment infraestr. residus sòlids	2000	1.803.036	65.612	65.612
FM530	Manteniment infraestr. residus sòlids	2001	1.502.530	82.002	82.002
	Total projecte inversió 1159		4.387.388	784.597	784.597
1194	Constr. centres innov./ transf. tecnolog.	1998	495.072	0	0
1194	Constr. centres innov./ transf. tecnolog.	1999	2.105.784	0	0
1194	Constr. centres innov./ transf. tecnolog.	2000	60.101	0	0
QN060	Constr. centres innov./ transf. tecnolog.	2001	12.020	5.061	5.061
	Total projecte inversió 1194		2.672.977	5.061	5.061
1601	Noves infraestructures residus sòlids	1998	2.103.542	929.640	929.640
1601	Noves infraestructures residus sòlids	1999	1.393.837	676.054	676.054
1601	Noves infraestructures residus sòlids	2000	3.102.136	879.305	879.305
FN530	Noves infraestructures residus sòlids	2001	3.606.073	2.307.436	1.663.325
	Total projecte inversió 1601		10.205.588	4.792.435	4.148.324
	Total projectes inversió 1998-2001		29.616.750	15.967.066	15.280.980

Addicionalment als 15.280.980 euros executats a càrrec del programa analitzat, el departament de residus de l'empresa pública de la Generalitat Valenciana VAERSA s'encarrega normalment de la redacció de projectes, construcció i explotació de les grans infraestructures de residus urbans (plantes de compost, plantes de classificació d'envasos, estacions de transferència de residus i abocadors de rebuigs). En l'apartat 6 d'aquest informe es mostra la informació obtinguda referida a la contractació i a les inversions realitzades per aquesta empresa pública en relació als residus urbans en el període analitzat.

2.2 Ingressos

L'estat d'execució dels ingressos de l'exercici de 2001 per articles, corresponent al programa 442.50, "Educació i qualitat ambiental", que ens ha facilitat la IGGV, assoleix unes previsions definitives de 12.329.048 euros.

Entre les dites previsions, destaca la importància de les transferències de capital, que constitueixen el 79% del total del programa. D'aquestes, en corresponen 5.266.161 euros a fons comunitaris i 4.428.828 euros, a transferències de capital procedents de l'Administració de l'Estat.

	Subconcepte	Prevs. definitis.	Drets definitis	Drets liquidats	Ingressat	Pent. ingrés	% Gr. execuc	% Gr. realitz.
30	Preus públics	447.563	267.526	267.526	267.526	0	60	100
31	Taxes	1.703.869	1.433.409	1.433.409	1.433.409	0	84	100
37	Multes i sancions	0	778.582	778.582	448.738	329.844	-	58
38	Ingressos financers per motius tributaris	0	36.346	36.346	12.276	24.070	-	34
39	D'altres ingressos	0	203.670	203.670	202.358	1.312	-	99
40	Transferències corrents de l'Admó. de l'Estat	105.177	0	0	0	0	0	-
47	Invers. estudis projec. en curs immob. immat.	113.005	63.275	63.275	63.275	0	56	100
50	Interessos	0	1.811	1.811	1.811	0	-	100
52	D'altres rendes	264.445	0	0	0	0	0	-
70	Transferències capital Admó. de l'Estat	4.428.828	1.058.028	1.058.028	1.058.028	0	24	100
79	De l'exterior	5.266.161	3.720.214	2.357.767	2.357.767	0	45	100
	TOTAL	12.329.048	7.562.861	6.200.414	5.845.188	355.226	50	94

L'execució dels ingressos durant l'exercici de 2001 va ser del 50%, puix que s'han ingressat solament 5.845.188 euros dels 7.562.861 euros comptabilitzats com a drets definitis en aqueix exercici.

Hem sol·licitat la informació corresponent als ingressos directament imputables a la gestió dels residus urbans del període 1998-2001, a l'objecte de poder determinar el volum global de finançament afectat a les inversions realitzades sota les directrius del PIR.

Segons la informació que ens han facilitat, en els dits exercicis hom ha obtingut finançament procedent del FEDER (per mitjà dels programes operatius 1994-1999 i 2000-2006) i del Fons de Cohesió.

a) FEDER

Amb aquests fons es financen les accions 6.3.3, "Infraestructures de residus sòlids urbans", en els exercicis de 1998 i 1999, i 3.4.1, "Gestió integral de residus sòlids urbans i industrials", durant 2000 i 2001, totes dues imputables al PIR, i tant la Conselleria de Medi Ambient, com VAERSA, n'han certificat despeses elegibles.

En el quadre següent es detalla, en euros, l'import de les certificacions efectuades corresponents als exercicis i les accions assenyalades, separant les trameses pels dos agents econòmics.

Any	Import certificacions FEDER		
	CMA	VAERSA	Total anual
1998	566.406	1.382.929	1.949.335
1999	917.529	3.314.816	4.232.345
2000	0	6.240.194	6.240.194
2001	175.784	0	175.784
Total període	1.659.719	10.937.939	12.597.658

CMA: Conselleria de Medi Ambient.

Per tant, durant el període considerat s'han certificat despeses elegibles imputables a inversions en residus sòlids urbans realitzades sobre la base del PIR per un total de 12.597.658 euros. Els gestors del programa desconeixen l'import dels drets que han sigut reconeguts en els respectius pressuposts corresponents a les dites certificacions, així com l'import cobrat.

Dins de l'àmbit del nostre treball de fiscalització es troba, entre altres, la clausura i el segellat dels abocadors, que podrien ser finançats per l'acció 6.3.4, "Infraestructura de residus tòxics i perillosos", corresponent al programa operatiu 1994-1999, i per l'acció 3.8.1, "Regeneració de sòls i espais", del programa operatiu 2000-2006. Com que en ambdues accions s'han inclòs unes d'altres despeses elegibles (com ara la rehabilitació de sòls contaminats per residus industrials), no ha sigut possible obtenir informació adequada sobre el finançament comunitari corresponent a les dites accions del FEDER imputables al PIR en el període i l'abast subjectes a la revisió.

b) Fons de Cohesió

El Fons de Cohesió, per mitjà del projecte "Gestió de residus a la Comunitat Valenciana", el període elegible del qual començà en juliol de 2000, finança també les inversions realitzades per a executar el PIR.

A 31 de desembre de 2001, les despeses elegibles efectuades eren de 8.667.274 euros, que corresponien en la seua totalitat a inversions en instal.lacions de tractament de residus urbans.

Igual que ocorre amb el FEDER, no ha sigut possible obtenir la informació corresponent als drets reconeguts en els respectius pressuposts ni els cobraments produïts afectats a les dites inversions.

3. ORGANITZACIÓ, RECURSOS MATERIALS I HUMANS ASSIGNATS

3.1 Introducció

Els recursos humans constitueixen un element essencial per a assolir els objectius assignats als programes pressupostaris. Una adequada gestió d'aquests recursos pot contribuir significativament a millorar els índexs d'economia, eficiència i eficàcia en la gestió global de tals recursos. En aquest sentit, en el present apartat analitzem l'estructura, l'organització i els mitjans assignats al programa analitzat durant el període 1998-2001.

Segons les dades facilitades pels responsables del programa 442.50, "Qualitat ambiental", en l'exercici de 1998, la gestió objecte de la nostra anàlisi estava encomanada al Servei de Residus i Contaminació, pertanyent a la Direcció General de Qualitat Ambiental (en l'actualitat, Direcció General d'Educació i Qualitat Ambiental).

La dotació de personal que la Direcció General tenia designada al compliment dels objectius assignats al programa, en relació a la gestió dels residus urbans, era de nou persones, cinc de les quals estaven incloses en la plantilla corresponent al Servei esmentat en el paràgraf anterior (un cap de servei, un cap de secció, dos enginyers de Qualitat Ambiental i un auxiliar administratiu), i la resta era personal pertanyent a uns altres serveis o programes, que realitzava tasques de col.laboració en relació a la dita gestió.

A continuació resumim la informació facilitada sobre l'organització i els mitjans humans assignats a la gestió dels residus urbans al començament del període analitzat.

Lloc / Categoria	Grup	Nombre persones	Dedicació mitjana
Cap de servei	A	1	50%
Cap de secció	A	2	52%
Cap unitat administrativa	B	1	80%
Enginyer de Qualitat Ambiental	A	3	57%
Tècnic de coordinació administrativa	A	1	25%
Auxiliar administratiu	D	1	100%
Personal propi del Servei		5	69%
Personal d'altres serveis		4	46%
Total personal		9	59%

L'entrada en vigor de la llei 11/1997, d'Envasos i Residus d'Envasos, va significar l'ampliació de l'estructura de la Direcció General. En aquest sentit, mitjançant el decret 90/1999, de 30 de juliol, i l'ordre de 13 de març de 2000 que el desenvolupa, s'aprova el

Reglament Orgànic i Funcional (ROF) de la Conselleria de Medi Ambient, que considera dins de la Direcció General d'Educació i Qualitat Ambiental dues grans àrees: Educació Ambiental i Qualitat ambiental, així com la creació de nous serveis en cada una d'aquestes. La gestió dels residus urbans es troba dins de l'àrea de Qualitat Ambiental i té relació directa amb el Servei de Gestió de Residus i amb el nou Servei d'Innovació de la Gestió Ambiental.

Així mateix, l'entrada en vigor de la llei estatal 10/1998, de Residus, va comportar un gran nombre de noves competències en residus no perillosos que, fins a la data de la seua entrada en vigor, no realitzava de manera concreta cap Administració i que van ser assumides pel Servei de Gestió de Residus. D'altra banda, la llei autonòmica 10/2000, de Residus, ha tingut com a conseqüència l'augment en l'autorització del nombre de gestors de residus urbans i del seu control i supervisió.

El Servei de Gestió de Residus té encomanada la tramitació de les autoritzacions de les activitats de producció i gestió de residus i la seua vigilància, el manteniment i l'actualització dels registres de productors i gestors de residus, la tramitació de les autoritzacions de transport de residus per a l'entrada i eixida de la Comunitat Valenciana i el foment de les pràctiques de minimització, d'implantació de la seua recollida selectiva i de reutilització, recuperació i reciclatge de residus.

Al seu torn, correspon al Servei d'Innovació de la Gestió Ambiental el desenvolupament de les competències que corresponen a la Conselleria en matèria d'envasos i residus d'envasos, les funcions sobre la implantació dels sistemes de gestió i auditoria mediambiental i sobre la concessió d'etiquetes ecològiques, així com la minimització de residus i la preparació de certificacions sobre inversions ambientals a l'efecte de les deduccions fiscals.

En l'exercici de 2001, últim analitzat, el personal que ha gestionat l'àrea de Gestió de Residus Urbans era de setze persones: onze tècnics superiors (A), un tècnic mitjà (B), dos administratius (C) i dos auxiliars (D). D'aquests, n'hi ha set persones que pertanyen a diferents serveis dels directament relacionats i que col·laboren en la gestió dels residus urbans. En conseqüència, s'observa un increment del 78% en la dotació dels recursos humans assignats, respecte a l'exercici de 1998.

A continuació resumim el cost, en euros, per a l'any 2001 d'aquest personal, obtingut en funció del percentatge de dedicació. Dins dels costos, hem considerat els corresponents a dues persones que s'integren en l'organització dels serveis de l'àrea de Qualitat Ambiental analitzats, però el cost de les quals ha sigut imputat comptablement al programa 442.60, "Formació mediambiental".

Lloc / Categoria	Grup	Nombre persones	Dedicació mitjana	Cost
Cap d'àrea	A	1	33%	16.528
Cap de servei	A	3	42%	55.407
Cap de secció	A	2	80%	62.902
Cap de negociat	B/C	1	50%	14.785
Enginyer de Qualitat Ambiental	A	3	57%	61.730
Tècnic de coordinació administrativa	A	1	25%	9.075
Tècnic superior Residus i Contaminació	A	1	20%	7.260
Tècnic mitjà Residus i Contaminació	B	1	100%	29.263
Agent Qualitat Ambiental	C	1	100%	23.169
Auxiliar administratiu	D	2	100%	34.324
TOTAL		16	61%	314.443

Tot seguit mostrem aquesta mateixa informació resumida per grups d titulació.

Grups	A	B	B/C	C	D	Total
Nombre llocs	11	1	1	1	2	16
Cost grups	212.902	29.263	14.785	23.169	34.324	314.443

Del cost total que es mostra en els quadres anteriors, podem destacar que un 29% n'és imputable al Servei d'Innovació de la Gestió Ambiental i un 36%, al Servei de Gestió de Residus. La resta en correspon a la direcció d'àrea i al personal col.laborador d'uns altres serveis. Igualment, d'aquest cost total n'hi ha 50.160 euros que han sigut imputats comptablement al programa 442.60 abans citat.

Quant a això, podem indicar que la comptabilitat per programes ha de reflectir les despeses efectivament realitzades; raó per la qual els canvis en l'organització, cal reflectir-los adequadament per mitjà de les aplicacions comptables, a l'objecte d'obtenir una informació fiable sobre els costos incorreguts. Cal prestar atenció, per tant, a la millora dels controls interns que permeten identificar àgilment i comptabilitzar de forma adequada les despeses incorregudes, prenent en consideració -si és el cas- els canvis haguts en l'estructura organitzativa.

Igualment, es recomana d'implantar un sistema d'informació que permeti imputar els costos de personal a cada una de les activitats realitzades en l'àmbit del programa. Amb aquesta finalitat, el personal hauria de portar el control individual del temps emprat

diàriament en cada una de les activitats, i disposar d'aplicacions informàtiques que permeten emmagatzemar, agrupar i analitzar la dita informació.

Pel que fa a la relació jurídica del personal amb l'Administració, n'hi ha deu persones que són funcionaris de carrera i la resta n'ocupa el seu lloc interinament.

A més de les dades anteriors, podem assenyalar que el departament de residus de l'empresa pública VAERSA s'encarrega normalment de la redacció de projectes, la construcció i explotació de les grans infraestructures de residus urbans (plantes de compost, plantes de classificació d'envasos, estacions de transferència de residus i abocadors de rebuigs), i que és la Conselleria l'encarregada de la planificació i supervisió de les dites infraestructures, així com del seu finançament, en ocasions per mitjà de fons comunitaris.

3.2 Organigrama i gestió de llocs de treball

L'anàlisi de l'organització -a partir de l'estudi de l'organigrama funcional de l'àrea de Qualitat Ambiental- de la gestió realitzada i dels circuits d'informació, ha posat de manifest determinats aspectes que són susceptibles de millora.

Aquesta Sindicatura ha proporcionat als gestors dels dos serveis analitzats un qüestionari elaborat per aquesta institució, que abasta diferents aspectes sobre organització i funcionament. La seua anàlisi i els comentaris directes amb el personal durant el treball de camp, han posat de manifest algunes consideracions sobre les quals es pot actuar per tal de millorar la gestió.

- Segons que es desprén dels qüestionaris de personal realitzats (direccions d'àrea, servei i secció), l'organització és adequada a les funcions i les competències i responsabilitats estan prou definides.
- Quant als mitjans personals, podem indicar que la legislació mediambiental en general, i en concret la referent a residus i la seua gestió, està tenint importants modificacions, sobretot en relació a noves competències i exigències de responsabilitats; això genera un volum de gestió significatiu, que requereix un augment dels mitjans personals assignats, ja que els actuals resulten clarament insuficients. Aquesta falta de personal obliga, en ocasions, a fer "un poc de tot".

La llei 10/1998, tal i com hem comentat en l'apartat 3.1 anterior, va significar un augment de les competències en matèria de residus no perillosos, que fins la data de la seua entrada en vigor no realitzava de manera concreta cap Administració. Igualment, l'entrada en vigor de la llei 10/2000, de Residus de la Comunitat Valenciana, ha tingut com a conseqüència l'augment del nombre de gestors de residus urbans i del seu control i supervisió, així com l'increment de les instal·lacions de tractament de residus. Malgrat que la major part de les inversions previstes en el PIR i en els plans de zona seran realitzades o gestionades directament per VAERSA o per empreses privades, la capacitat actual dels gestors està pràcticament al límit.

D'altra banda, la implantació efectiva de la recollida selectiva dels residus urbans en tot l'àmbit territorial de la nostra Comunitat i el creixent interès empresarial per la protecció del medi ambient (línies de subvenció i deduccions fiscals), ha implicat un increment de les competències en aquesta àrea.

- La realització del treball habitual pot incórrer en retards, a causa de la manca d'un espai físic per exercir el treball dels funcionaris, de la disposició d'eines informàtiques específiques i a la formació en l'ús d'aquestes, i de la inexistència d'una formació específica per a desenvolupar les funcions.

L'absència d'un espai de treball adequat ha sigut posada de manifest per la totalitat dels enquestats. Per al personal tècnic, sobretot els caps de secció, és pràcticament impossible aconseguir la concentració suficient per a redactar els informes de manera escaient. D'altra banda, no hi ha espai físic específic per a atendre el públic, realitzar reunions, etc. Tampoc no disposen de lloc suficient i adequat per a l'arxiu dels documents.

La formació és un aspecte fonamental per a mantenir la capacitat del personal al servei de l'organització. S'ha posat de manifest, en les respostes a les enquestes, la preocupació del personal per la manca de cursos de formació específics. En aquest sentit, els cursos aplicats al sector als quals tenen accés els funcionaris són molt generals i de baix nivell per a les funcions específiques exercides. Atesa l'especificitat de la matèria, es considera fonamental en aquest sentit disposar de personal tècnic especialitzat i amb una formació actualitzada.

La manca d'eines informàtiques específiques té la conseqüència que moltes tasques s'efectuen de forma manual. La informació que ens han facilitat posa de manifest l'existència en el Servei de Gestió de Residus de sis bases de dades necessàries per a controlar la gestió del departament que han sigut desenvolupades i mantingudes pel personal del mateix Servei.

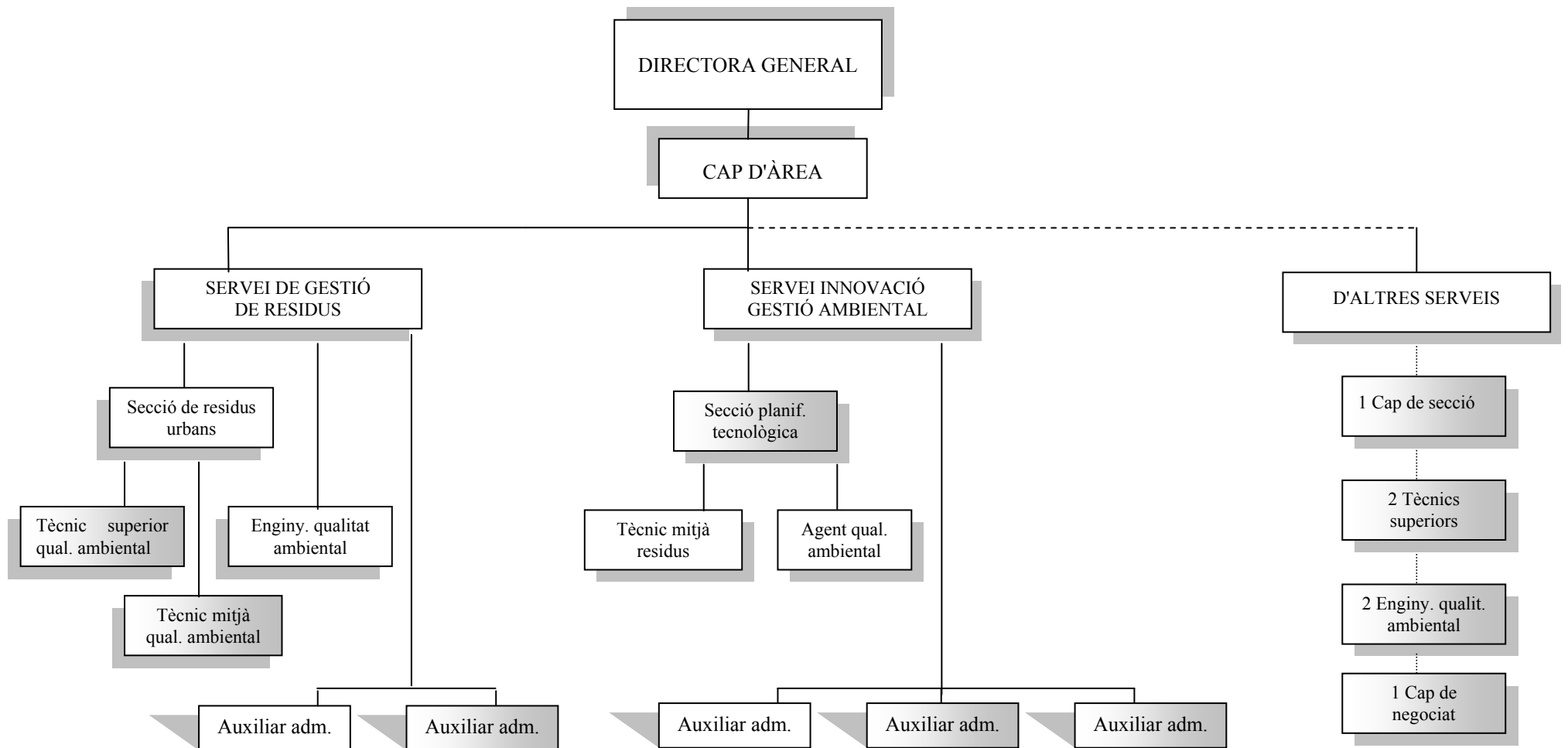
- La motivació del personal és molt important per a una adequada gestió. S'han detectat en el Servei de Gestió de Residus problemes de motivació del personal que tenen l'origen en la falta de consecució d'objectius, en l'escassa connexió de l'Administració amb el funcionament de les instal·lacions de tractament de residus i amb els sistemes de gestió i en la manca de perspectives laborals de promoció del personal.
- No s'elaboren manuals de procediment, ja que es considera que els procediments queden descrits en les reglamentacions legals pròpies. En aquest sentit, per a les autoritzacions administratives de gestors i productors de residus, es segueixen els procediments administratius considerats en la llei 10/1998 i en la llei 10/2000, de Residus; i per a la contractació administrativa, la llei 2/2000, de Contractes de les Administracions Públiques.

Així mateix, els procediments interns no estan reglamentats; falten manuals concrets que facen referència a les relacions de procediments entre diferents

departaments i al trasllat de documents dins del mateix departament. Caldria tendir a una estandardització dels procediments administratius més habituals, per tal d'augmentar l'eficàcia en la gestió.

ORGANIGRAMA FUNCIONAL DE L'ÀREA DE QUALITAT DE LA DIRECCIÓ GENERAL D'EDUCACIÓ I QUALITAT AMBIENTAL.

SERVEIS CENTRALS

4. ANÀLISI DELS RESIDUS URBANS, ASSIMILABLES I INERTS. SITUACIÓ INICIAL

4.1 Generació de residus

4.1.1 Residus urbans

Les dades que ens han facilitat els gestors dels programes relatius a la generació de residus urbans a la Comunitat Valenciana, indiquen que la producció total l'any 1997 s'estimava en 2.048.377 tones. Tenint en compte la població de dret, segons les dades obtingudes de l'INE que es mostren en l'apartat 6.1 d'aquest informe, s'obté la següent distribució per províncies i destinació dels dits residus, en tones.

Província	Total RSU	Recollida selectiva	Plantes compost	Abocador	Kg hab./dia
Alacant	704.620	15.023	362.582	327.015	1,4
Castelló	272.929	3.435	0	269.494	1,6
València	1.070.828	12.858	638.304	419.666	1,4
Total	2.048.377	31.316	1.000.886	1.016.175	1,4
% s/total	100,0%	1,5%	48,9%	49,6%	

Aquests índexs es redueixen a 1,2 i a 1,4 kg/hab./dia si tenim en compte la població estacional, estimada en un 20% de la població fixa.

De les dades anteriors es desprén que el 52,3% dels residus generats a la nostra Comunitat corresponien a la província de València; mentre que la "ratio" major de generació de residus per habitant, la tenia la província de Castelló.

Igualment podem observar que pràcticament la meitat dels residus generats es dipositaven en abocadors sense rebre cap tractament previ, i la recollida selectiva (únicament referida al vidre, perquè no disposem d'altra informació) en constituïa solament l'1,5% del total.

Adicionalment, en les plantes de valorització (compost) es realitza una recuperació dels materials continguts en els residus lliurats en aquestes plantes. El percentatge recuperat arriba al 18,2% dels residus tractats i la seua distribució per components es mostra en el quadre següent.

Components	% recup.
Compost	80,3%
Paper/cartró	9,4%
Plàstic	2,0%
Vidre	4,5%
Alumini	0,2%
Metall	3,6%
Total recuperat	100,0%
% s/total RSU tractats	18,2%

En l'apartat 4.2 següent analitzem de forma més detallada aquestes xifres i l'origen o les causes que les provoquen.

4.1.2 Residus "assimilables a urbans"

Son els residus d'origen industrial i agropecuari que no són perillosos ni inerts, però que per les seues característiques poden assimilar-se a residus urbans. La seua gestió, en principi per mitjà de recollida a domicili, s'hauria d'estendre a les zones industrials.

Segons estimacions del PIR, s'elevan a 959.669 tones anuals i representen un 68% del total de residus industrials. A continuació detallem la composició dels residus assimilables a urbans, segons la font citada.

Orgànics vegetals/animals	36%
Paper/cartró	2%
Plàstic	22%
Residus generals	12%
Fusta	25%
Tèxtil/diversos	3%
	100%

4.2 Instal·lacions existents

4.2.1 Instal·lacions de recuperació i producció d'adobs orgànics

En relació a la recuperació i reciclatge de materials valoritzables, abans de l'entrada en vigor del PIR operaven a la nostra Comunitat set plantes de valorització de residus i producció de compost, que tractaven aproximadament 1.000.886 tones l'any.

Les quantitats lliurades per al seu tractament i les fraccions recuperades en l'exercici de 1997, eren les que assenyallem a continuació.

Instal.lacions	RSU tract.	Compost	Cartró	Metall	Alumini	Plàstic	Vidre	Tot. rec.	Rebuig	%Compost	%Rebuig
Guadassuar	169.297	23.011	1.493	2.105	43	988	285	27.925	94.586	13,6%	55,9%
Ador	96.482	12.310	1.715	1.149	37	324	712	16.247	51.762	12,8%	53,6%
Quart de Poblet	372.525	36.987	10.639		77	1.760	4.881	54.344	252.801	9,9%	67,9%
Província València	638.304	72.308	13.847	3.254	157	3.072	5.878	98.516	399.149	11,3%	62,5%
Villena	35.898	6.993	687	374	44	82	423	8.603	19.098	19,5%	53,2%
Alacant	92.000	22.080		265				22.345	42.320	24,0%	46,0%
Crevillent	105.975	20.130	1.850	1.690	90	350	1.370	25.480	58.677	19,0%	55,4%
El Campello	128.709	24.981	709	1.010	19	210	560	27.489	101.210	19,4%	78,6%
Província Alacant	362.582	74.184	3.246	3.339	153	642	2.353	83.917	221.305	20,5%	61,0%
Total	1.000.886	146.492	17.093	6.593	310	3.714	8.231	182.433	620.454	14,6%	62,0%
% s/ Total		14,6%	1,7%	0,7%	0,0%	0,4%	0,8%	18,2%	62,0%		

El rendiment global de la recuperació en aquestes instal.lacions, com podem observar en el quadre anterior, era del 18,2% (182.433 tones); un rendiment que pot considerar-se entre moderat i baix, en especial si comprovem que el percentatge de rebuigs arriba al 62%.

Quant a la producció de compost (adob orgànic), el rendiment es xifra en el 14,6% del total de residus lliurats en planta per al seu tractament. No obstant això, cal tenir en compte que en la producció del compost es produeixen unes pèrdues de pes per evaporació que cal incloure a l'efecte del càlcul del rendiment. Per a l'exercici de 1997, aquestes pèrdues en la producció de compost ascendiren a 197.999 tones; cosa que representa un 19,8% del total de residus i que eleva el percentatge total de residus tractats per a la producció de compost al 34,4%.

Les causes del baix rendiment d'aquestes instal.lacions (com podem apreciar en el quadre següent, on detallem les principals característiques tècniques d'aquestes plantes), cal buscar-les principalment en la seua obsolescència, per raó de la seua antiguitat (antiguitat mitjana de vint-i-tres anys) i de la falta d'inversions en renovació i actualització.

Planta	Any	Capacitat	Sistema	Observacions
Aldaia - Quart de Poblet	1969	350.000-450.000 tones/any	<ul style="list-style-type: none"> * Tres línies de selecció manual materials valoritzables * Selecció mecànica de metalls ferris per electroimant * Compost per apilament en rengs a l'aire lliure * Aireig per voltejadora * Afinament per garbellament de malla elàstica i taula densimètrica 	Substitució per instal·lacions previstes en pla zona III i VIII
El Campello	1970	200.000 tones/any	<ul style="list-style-type: none"> * Dues línies de selecció manual materials valorables * Selecció mecànica de metalls ferris per electroimant * Compost per apilament en rengs a l'aire lliure * Aireig amb voltejadora * Afinament per garbellament 	Instal·lació per a substituir segons pla zona XV
Alacant	1972	150.000 tones/any	<ul style="list-style-type: none"> * Garbellada prèvia de dues fraccions * Selecció mecànica de metalls ferris per electroimant * Compost per apilament en rengs a l'aire lliure * Aireig amb voltejadora 	En projecte substituir-la per planta nova
Crevillent	1974	120.000 tones/any	<ul style="list-style-type: none"> * Dues línies de selecció manual materials valorables * Selecció mecànica de metalls ferris per electroimant * Selecció mecànica metalls no ferris per separador Foucault * Compost per apilament en rengs a l'aire lliure * Aireig amb voltejadora * Afinament per garbellament 	La planta d'Elx i les previstes en el pla zona XVII substituiran en la pràctica aquesta planta
Villena	1981	90.000 tones/any	<ul style="list-style-type: none"> * Una línia de selecció manual de materials valorables * Selecció mecànica de metalls ferris per electroimant * Compost per apilament en rengs a l'aire lliure * Aireig amb voltejadora * Afinament per garbellament 	Serà substituïda per nova planta actualment en construcció
Guadassuar	1989	160.000 tones/any	<ul style="list-style-type: none"> * Dues línies de selecció manual de materials valorables * Selecció mecànica de metalls ferris per electroimant * Compost per apilament en rengs en nau amb coberta i sense tancament lateral * Aireig mitjançant voltejadora per transvasament * Afinament del compost per garbellam. i taula densimètrica 	En remodelació actualment per a assolir una capacitat entre 220.000-250.000 tones/any
Ador	1991	90.000 tones/any	<ul style="list-style-type: none"> * Una línia de selecció manual de materials valorables * Selecció mecànica de metalls ferris per electroimant * Selecció mecànica metalls no ferris per separador Foucault * Compost per apilament en rengs a l'aire lliure * Aireig per voltejadora * Afinament del compost per garbellam. i taula densimètrica 	

A continuació mostrem el detall dels residus lliurats en planta per al seu tractament en 1997, en tones, per cada una de les instal·lacions; aquestes es relacionen amb les seues respectives capacitats, a l'objecte de comprovar el grau de saturació d'aqueixes instal·lacions per al tractament dels residus que reben.

Instal·lacions	Residus lliurats	Capacitat	% saturació
Guadassuar	169.297	160.000	106%
La Safor-Ador	96.482	90.000	107%
Quart de Poblet	372.525	400.000	93%
Província València	638.304	650.000	98%
Villena	35.898	90.000	40%
Alacant	92.000	150.000	61%
Crevillent	105.975	120.000	88%
El Campello	128.709	200.000	64%
Província Alacant	362.582	560.000	65%
TOTAL	1.000.886	1.210.000	83%

Com podem observar, a la província de Castelló no hi havia aqueix any cap planta en funcionament, i s'hi trobava en construcció una nova planta de recuperació i compost a Onda, que entrà en funcionament en els primers mesos de 1998.

Quant a la província de València, les capacitats de tractament estaven pràcticament saturades, i a la d'Alacant les instal·lacions presentaven una major obsolescència.

4.2.2 Instal·lacions d'eliminació

La Comunitat Valenciana comptava abans de l'entrada en vigor del PIR amb vint abocadors controlats; encara que no tots reunien les condicions sanitàries adequades. A més a més, hi havia un nombre indeterminat d'abocadors no controlats.

A la província de Castelló operaven cinc abocadors sanitàriament controlats, dels quals el d'Onda era el més important. La comarca de l'Alt Palància vessava els seus residus de manera incontrolada a l'abocador d'Altura.

A la província de València, els abocadors més importants eren els de Sagunt, Utiel i Xàtiva. El modern abocador del Pic dels Corbs a Sagunt és l'únic d'alta densitat existent a la Comunitat. Segons que ens indiquen els gestors, en l'exercici de 2002 l'han clausurat.

A la província d'Alacant hi havia tres abocadors associats a plantes de compost (Alacant, el Campello i Villena) i solament un abocador modern que podia ser realment

qualificat com sanitàriament controlat, el d'Asp. A Petrer i Monfort del Cid subsistien dos abocadors que rebien els residus d'aquests municipis i dels nuclis limítrofs.

En 1997, segons la informació que ens han facilitat, aquestes instal·lacions van rebre un total d'1.016.175 tones de residus. En conseqüència, pràcticament la meitat dels residus generats a la nostra Comunitat no rebien cap tractament previ i eren dipositats directament en abocadors.

El detall per províncies de les quantitats de residus dipositats en les dites instal·lacions, distingint-los segons els tipus d'abocadors que els rebien en 1997, es mostra a continuació, en tones.

Província	Abocador controlat	Abocador no control.	Totals abocador	% Província s/total	% Abocadors no controlats s/total	Total RSU generats	% Abocador s/total RSU
Castelló	78.632	190.863	269.495	26,5%	70,8%	272.929	98,7%
València	216.178	203.488	419.666	41,3%	48,5%	1.070.828	39,2%
Alacant	151.164	175.851	327.015	32,2%	53,8%	704.620	46,4%
Total	445.974	570.202	1.016.176	100,0%	56,1%	2.048.377	49,6%
% s/total	43,9%	56,1%	100%				

Tal i com podem observar, la major part dels residus dipositats en abocadors es vessava en instal·lacions no controlades sanitàriament, amb especial incidència a les províncies de Castelló i Alacant. Igualment podem destacar que la pràctica totalitat dels residus generats a la província de Castelló es dipositava en abocadors, ja que no hi existia cap tipus d'instal·lacions de tractament; tal i com hem posat de manifest en l'apartat 4.2.1 anterior.

Segons les dades que es manegen en el PIR relatives a l'exercici de 1996 i anteriors, el 84% dels residus urbans generats no eren tractats adequadament o eren objecte d'un abocament incontrolat; xifres bàsicament coincidents amb l'anàlisi realitzada sobre la informació obtinguda referida a 1997.

En aquest sentit, en el PIR aprovat s'indica que la Diputació Provincial de València tenia en projecte la construcció de nous abocadors de baixa densitat per a les comarques de la Foia de Bunyol i de la Vall d'Aiora.

4.2.3 Estacions de transferència

La Comunitat Valenciana comptava, quan entrà en vigor el PIR, amb dues estacions de transferència de residus de nova creació: l'estació de transferència de residus de Dénia, posada en servei en 1997, que agrupa els residus de la Marina Alta i els transfereix a la planta del Campello, i la d'Almassora, que entrà en funcionament a començaments de 1998, i que dona servei als municipis de la seua àrea d'influència.

A continuació indiquem les principals característiques d'aquestes plantes.

Planta	Any	Titularitat	Capacitat	Sistema
Dénia	1997	Reciclatge de Residus de la Marina Alta	90.000 tones/any	* Descarrega en dues tremuges * Pistó compactador que espeny i compacta els residus en l'interior de contenidors de grans dimensions per a la transferència
Almassora	1998	RECIPLASA	123.000 tones/any	* Descarrega en dues tremuges * Pistó compactador que espeny i compacta els residus en l'interior de contenidors de grans dimensions per a la transferència

4.2.4 La gestió dels residus sòlids inerts

Segons la informació continguda en el PIR, es desconeixia la destinació final de la majoria dels residus inerts generats a la Comunitat Valenciana. Una part d'aquests residus eren usats per a omplir buits, terraplens, en obres d'urbanització, obres públiques, transformacions agrícoles...; una altra part s'utilitzava per a reblir obres portuàries. Tanmateix, una part substancial era abocada clandestinament en llocs de domini públic, vores de camins, barrancs, etc.

A la província de Castelló hi havia únicament un abocador d'inerts al municipi d'Alcora; mentre que a la província de València n'hi havia deu, i a la d'Alacant, tres.

La llei 10/1998, de Residus, en l'article 4, atribueix a les comunitats autònomes les competències en l'elaboració de plans i en l'autorització, vigilància, inspecció i sanció de les activitats de producció i gestió de residus, i concedeix un termini de divuit mesos als titulars d'aquestes activitats per a sol·licitar-ne l'autorització corresponent.

Per aquest motiu, segons que ens indiquen els gestors, fins a l'exercici de 2000 no es disposa d'informació fiable sobre aquests residus.

4.2.5 Gestió dels residus assimilables a urbans

Es desconeix la gestió a què estan sotmesos els residus del tipus dels denominats especials o inerts, i fins i tot els assimilables a urbans, ja que les empreses no solen disposar de dades de residus gestionats i generats, perquè no estan obligades a això. Únicament es disposa d'alguna dada en relació als plàstics que es recuperen en el sector industrial.

4.3 Recollida selectiva

La recollida selectiva a Espanya i a la nostra Comunitat s'inicia amb la del vidre dipositat en contenidors específics del tipus "iglu" de color verd. En 1995 es van

dipositar a la Comunitat Valenciana 21.936 tones, amb un parc de contenidors de 4.327 unitats; cosa que dóna respectivament un índex de 6,14 quilograms per habitant i any (mitjana nacional per a 1994: 3,44 kg/habitant/any) i de 826 habitants per contenidor (mitjana nacional per a 1994: 1.353 habitants/contenidor).

Aquesta xifra s'elevà per a l'any 1996 fins a les 24.444 tones, amb un increment de l'11,4%, segons dades de l'Associació Nacional de Fabricants de Vidre, i comptàvem amb 5.027 contenidors (767 habitants/contenidor).

Estimant que el consum aparent de vidre domèstic a la Comunitat Valenciana es situa al voltant de les 160.000 tones l'any, la taxa de recuperació en recollida selectiva seria del 15,3% per a l'any 1996. A aquestes quantitats cal afegir les que s'obtenen en les plantes de valorització i compost.

Segons les dades facilitades, la recollida selectiva de vidre l'any 1997 va ser de 31.316 tones. Això ha fet que en dos exercicis s'haja produït un increment en la recuperació d'aquest material de 9.380 tones, un 42,8%.

No obstant això, segons que ens indiquen els gestors, les dites dades fan referència no solament al vidre recollit en els dits contenidors, sinó al total del pes del vidre tractat en planta.

La recollida selectiva de paper i cartró, segons que s'indica en l'apartat 2.2 del PIR, "igual com ocorre a la resta de l'Estat, està molt menys desenvolupada i la seua estadística és menys coneguda", amb dades que ofereixen una menor fiabilitat. Tenint en compte l'escassa implantació de contenidors específics (de color blau), en 1995 es van recollir aproximadament 5.500 tones a tota la Comunitat, i comptàvem només amb 1.769 contenidor.

A partir de 1996 s'incrementa de forma notable la presència d'aquests contenidors, i s'arriba a la xifra de 2.377 unitats.

5. EL PLA INTEGRAL DE RESIDUS DE LA COMUNITAT VALENCIANA (PIR)

La Generalitat Valenciana aprovà, mitjançant el decret 317/1997, de 24 de desembre, del Govern Valencià, el Pla Integral de Residus de la Comunitat Valenciana, que es publica en el "DOGV" de 13 de gener de 1998. Posteriorment aquest Pla va ser modificat en alguns aspectes pel decret 32/1999, de 2 de maig.

Segons que es diu en el seu preàmbul, el PIR *"té l'origen en la necessitat d'establir un marc estratègic per a la gestió integral i coordinada dels residus, garantint la protecció de la salut humana, la defensa del medi ambient i la protecció dels recursos naturals"; la seua "missió fonamental és de garantir una actuació coordinada i eficaç entre les distintes administracions públiques en matèria de recollida, transport, tractament i eliminació de residus en l'àmbit de la Comunitat Valenciana..., i actua com un instrument bàsic de planificació, control, coordinació i racionalització de totes les accions relatives als residus generats o gestionats a la Comunitat Valenciana"*.

El Pla Integral té caràcter de pla d'acció territorial de caràcter sectorial i, com a tal, té per objecte fixar els criteris i les orientacions de la política d'ordenació territorial de la Generalitat Valenciana, establint les prioritats de les actuacions i els projectes en matèria de residus que s'hagen de realitzar en l'àmbit de la Comunitat Valenciana. Com que la seua finalitat és de fer compatible i coordinar les polítiques sectorials i urbanístiques a escala supramunicipal, el PIR es formula com un pla d'acció territorial en matèria d'infraestructures de tractament dels residus a la Comunitat Valenciana.

La iniciativa privada té cabuda en el PIR, ja que recolza sobre l'aplicació del principi de subsidiarietat. La gestió, ja siga pública o privada, ha de partir de la premissa que gestionar els residus significa complir una funció social, que s'ha de prestar assegurant la qualitat del servei i garantint la protecció del medi ambient. Allà on la iniciativa privada veja una oportunitat de negoci, les autoritats públiques es limitaran a delimitar-ne el camp i les regles de joc, i vetlar pel seu compliment.

5.1 Objectius i previsions

L'objectiu primordial del Pla és tractar de dotar les administracions públiques de la Comunitat Valenciana d'un instrument per a desenvolupar les prescripcions de la Unió Europea en matèria de residus, que permeta controlar, coordinar i racionalitzar totes les accions que en matèria de residus s'emprenquen.

Els objectius bàsics del PIR es poden sintetitzar en:

- Planificació global de les actuacions de la Generalitat Valenciana i de les entitats locals en matèria de gestió de residus, a l'objecte d'aconseguir una actuació coordinada i eficaç entre totes dues administracions.

- Determinació global i coherent dels criteris essencials sobre la implantació, finançament, gestió i explotació de les infraestructures de tractament i eliminació.
- Establiment i justificació de les actuacions, a més d'assenyalar les línies fonamentals que cal seguir en matèria de tractament i eliminació de residus.
- Definició de les prioritats territorials d'inversió en relació a la política de gestió de residus, de cara a cobrir les necessitats i els dèficits existents.

En aquest sentit, el Pla Integral de residus de la Comunitat Valenciana considera:

- a) Els tipus, quantitats i origen dels residus generats a la Comunitat Valenciana que s'han de valoritzar o eliminar.
- b) Les prescripcions tècniques generals.
- c) Les disposicions relatives a residus particulars.
- d) Una xarxa integrada i adequada d'instal·lacions autosuficient per a valoritzar o eliminar d'una forma adequada els residus que s'hi generen.

Per a la seua concreció, els principis bàsics en què ha recolzat la realització del Pla Integral són:

- Principi d'autosuficiència: Creació d'una xarxa integrada d'instal·lacions d'eliminació de residus, que permeta a la Comunitat Valenciana ser autosuficient en matèria de tractament d'aquells residus dels quals existisca una massa crítica que ho justifique.
- Principi de proximitat: Eliminació en les instal·lacions adequades més pròximes, per evitar moviments innecessaris de residus.
- Principi de "qui contamina, paga": Amb la finalitat d'aconseguir la "internalització" dels costos ambientals per part dels agents econòmics, com a responsables primers de la producció de residus i de la seua introducció en el medi ambient.
- Principi de subsidiarietat: La Generalitat Valenciana intervindrà solament en la mesura que els objectius de l'acció pretesa no puguin ser assolits pels agents involucrats, amb la finalitat d'aconseguir millor tals objectius a escala autonòmica, per raó de l'acció considerada.
- Principi de la responsabilitat compartida: Tots els agents (Administració autonòmica, corporacions locals, empreses públiques i privades i els ciutadans), han de treballar de forma concertada i en col·laboració, ja que solament així es podran solucionar els problemes plantejats en la producció i gestió dels residus.

A més d'aquests principis, el Pla Integral s'ha realitzat des de la necessitat de complir els objectius que sorgeixen des d'una nova concepció de la gestió dels residus, seguint un ordre jeràrquic:

- 1) Minimització: Conjunt de mesures destinades a reduir la producció de residus o la quantitat de substàncies perilloses o contaminants presents en aqueixos residus.
- 2) Valorització: Tot procediment que permeta l'aprofitament dels recursos continguts en els residus.
- 3) Eliminació segura: Tot procediment dirigit a donar una destinació final a les fraccions residuals no valoritzables, bé per abocament controlat, o bé per destrucció parcial o total.

5.2 Àmbit objectiu d'aplicació del Pla

S'inclouen dins de l'àmbit d'aplicació del PIR els residus que s'originen o s'ocasionen en tot l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana produïts a conseqüència de:

- Activitats domèstiques, comercials i de serveis,
- activitats industrials,
- activitats sanitàries i veterinàries,
- activitats agrícoles i ramaderes.

Segons el seu origen, el PIR i la llei estatal 10/1998, defineixen i classifiquen els residus en:

- Residus urbans: Són els generats en domicilis particulars, comerços, oficines i serveis; així com tots aquells que per la seua naturalesa o composició puguen ser assimilats als produïts en els anteriors llocs o activitats.
- Residus inerts: Qualsevol residu que no experimenta transformacions físiques, químiques o biològiques significatives.
- Residus assimilables a residus urbans: Són els residus d'origen industrial i agropecuari que no són especials ni inerts, però que per les seues característiques poden assimilar-se a residus urbans.
- Residus perillosos: Són aquells que figuren en la llista de residus perillosos aprovada en el reial decret 952/1997, així com els recipients i envasos que els hagen continguts, els que hagen sigut qualificats de perillosos per la normativa comunitària i els que puga aprovar el Govern conformement al que s'establisca en la normativa europea o en els convenis internacionals en què participe Espanya.

- Residus especials: Els d'origen industrial i agropecuari que, per les seues característiques, no són assimilables a urbans, ni especials, ni inerts i que sotmesos a assaigs de caracterització donen resultat negatiu.
- Residus d'activitats agrícoles i ramaderes: Són els residus produïts en explotacions agrícoles i ramaderes que no s'usen exclusivament en el marc de les dites explotacions.

Tal i com s'ha posat de manifest en l'apartat 1.2 d'aquest informe, el nostre treball de fiscalització s'ha centrat en l'anàlisi de l'execució i el compliment de les previsions contingudes en el PIR, en relació als residus urbans, inerts i assimilables a urbans; segons les especificacions assenyalades abans.

5.3 Àmbit temporal d'execució i revisió del Pla

La vigència del Pla, tal i com en el mateix PIR s'estipula, serà indefinida; si bé és cert que la Generalitat podrà actualitzar-lo i revisar-lo d'ofici. Això no obstant, les actuacions i inversions previstes en el Pla s'han fet per a un àmbit temporal de cinc anys, que finalitza el 31 de desembre de 2002.

Una vegada conclòs el dit termini, l'Administració autonòmica hauria d'avaluar el grau d'execució de les actuacions previstes en el Pla i els resultats del model de gestió proposat; de manera que siga possible corregir les desviacions hagudes respecte del programa establert i dels resultats esperats.

L'anàlisi realitzada per aquesta Sindicatura sobre l'execució i el compliment de les previsions contingudes en el PIR, tal i com hem indicat en l'apartat 1.2, s'ha limitat al període 1998-2001.

5.4 Instal·lacions i inversions

La finalitat fonamental del PIR és de superar el dèficit d'infraestructures de tractament i eliminació de residus urbans existent, bé mitjançant l'execució de noves instal·lacions de tractament i eliminació segura, bé per mitjà del condicionament i adequació d'instal·lacions ja existents.

La seua aplicació permetrà -segons el dit document- disposar en el termini d'actuació previst (cinc anys) de pràcticament la totalitat de les instal·lacions de tractament i eliminació necessàries per a donar servei a la població valenciana, tant la fixa com l'estacional.

El PIR presenta els següents trets o característiques fonamentals:

- a) És un programa global, que s'estén per tota la Comunitat Valenciana, amb un pressupost que, solament per als residus sòlids urbans i inerts, s'eleva a 164.767.472 euros, als quals cal afegir 27.045.545 euros corresponents als programes de difusió i implantació de la recollida selectiva i a la clausura i

segellat d'abocadors, i amb un període de realització que abastaria el quinquenni 1998-2002.

- b) El programa acull -de manera individualitzada o conjunta- actuacions que afecten tots els municipis de la Comunitat Valenciana de més de cinc-cents habitants.
- c) Distribueix les actuacions sobre el territori en divuit zones de gestió.
- d) La intervenció en zones densament poblades ha procurat disposar, a la menor distància possible, les instal·lacions necessàries per a valoritzar els residus produïts.
- e) En les zones de menor densitat de població, l'objectiu és evitar la proliferació d'instal·lacions de petita capacitat, i integrar-les en sistemes majors mitjançant la instal·lació d'estacions de transferència.
- f) Es tracta d'un programa obert a la participació de les distintes administracions públiques. En el futur, la necessitat de buscar una gestió integrada i coordinada (sobretot si es prenen en consideració les noves tendències de recuperació i valorització, així com la necessitat de col·locar els productes en el mercat), aconsella una major participació i control per part de l'Administració autonòmica, la qual es faria càrrec de gestionar els sistemes de tractament i eliminació plurimunicipals.
- g) Dins de les previsions del Pla, es consideren també les actuacions dirigides al segellat i clausura d'abocadors no controlats sanitàriament, així com el suport a la implantació de la recollida selectiva. Per a l'execució d'ambdues tasques, la participació de l'Administració local és imprescindible.
- h) El programa ha considerat el fenomen de la població estacional; raó per la qual s'han sobredimensionat les actuacions i instal·lacions tenint en compte aquest fenomen.

En el quadre següent es mostra, en euros, la distribució de la inversió prevista en la gestió dels residus urbans, inerts i assimilables a urbans (191.813.017 euros), segons el tipus d'instal·lació i les anualitats previstes.

Concepte	Total inversió	1998	1999	2000	2001	2002
Inversió residus urbans	117.588.022	44.631.161	41.920.594	25.182.408	5.018.452	835.407
<i>Abocadors</i>	<i>32.610.918</i>	<i>16.984.603</i>	<i>11.299.028</i>	<i>4.327.287</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Plantes compost</i>	<i>59.620.401</i>	<i>22.237.448</i>	<i>23.559.674</i>	<i>12.320.748</i>	<i>1.502.531</i>	<i>0</i>
<i>Plantes classif. envasos lleugers</i>	<i>12.981.862</i>	<i>2.554.302</i>	<i>2.944.959</i>	<i>5.679.565</i>	<i>1.803.036</i>	<i>0</i>
<i>Estacions de transferència</i>	<i>6.364.719</i>	<i>2.253.796</i>	<i>2.914.909</i>	<i>751.265</i>	<i>210.354</i>	<i>234.395</i>
<i>Ecoparcs</i>	<i>6.010.122</i>	<i>601.012</i>	<i>1.202.024</i>	<i>2.103.543</i>	<i>1.502.531</i>	<i>601.012</i>
Inversió residus inerts	47.179.450	11.293.017	7.975.431	10.042.912	7.993.461	9.874.629
Suma instal.lacions	164.767.472	55.924.178	49.896.025	35.225.320	13.011.913	10.710.036
Segellat i clausura	12.020.242	3.606.073	3.606.073	1.803.036	1.502.530	1.502.530
Programa de difusió	6.010.120	2.404.048	1.202.024	901.518	901.518	601.012
Implantació recollida selectiva	9.015.183	3.005.061	3.005.061	3.005.061	0	0
Suma d'altres	27.045.545	9.015.182	7.813.158	5.709.615	2.404.048	2.103.542
Total previsions	191.813.017	64.939.360	57.709.183	40.934.935	15.415.961	12.813.578
% s/ total instal.lacions	100,0%	33,9%	30,3%	21,4%	7,9%	6,5%
% s/total previsions	100,0%	33,9%	30,1%	21,3%	8,0%	6,7%

El PIR concentra la major part de les inversions (el 64%) en els dos primers anys. La dita distribució de les anualitats es justifica, segons el dit document, pels motius següents:

- La quantitat total d'inversió per a les dues primeres anualitats, tot i ser important, no supera la capacitat d'inversió i gestió de la Conselleria.
- L'opció de poder finançar una part substancial de les actuacions amb fons comunitaris, fa necessari de preveure'n l'execució amb anterioritat a l'any 2000.
- La deficient situació actual de la gestió dels residus urbans i l'impacte ambiental que aqueixa insuficiència planteja, fan necessària una intervenció enèrgica.

Finalment s'hi considera que, en la seua posada en marxa, caldrà superar importants obstacles, tant de caràcter polític i social, com institucional.

D'altra banda, la gestió dels residus inerts, l'impacte dels quals sobre el medi és relativament menor, es pot diferir en el temps i distribuir de manera equilibrada al llarg dels cinc anys.

La programació per a la realització de les plantes de classificació d'envasos, s'ha plantejat de forma que es complisquen les especificacions previstes en l'article 5 de la llei 11/1997, en relació a l'obligació de valoritzar abans del 30 de juny de l'any 2001

entre el 50% i el 65% del pes de la totalitat dels residus d'envasos generats, i de reciclar entre el 25% i el 45% del pes de la totalitat dels materials d'envasament.

A les inversions previstes, cal afegir les inversions proposades per a la realització d'actuacions que superen l'horitzó temporal del programa. L'import estimat per a l'execució d'aquestes actuacions era d'11.178.825 euros en actuacions a llarg i mitjà termini, dels quals correspondrien 811.366 euros a tres estacions de transferència, 9.616.194 euros, a dues plantes de compost, i 751.265 euros, a la construcció d'un abocador.

Per al desenvolupament espacial del nou model de gestió proposat en el PIR, s'ha dividit el territori en divuit zones, que poden o no subdividir-se en el que s'hi ha denominat "àrees de gestió", tot procurant harmonitzar simultàniament els criteris de densitat de població, accessibilitat, homogeneïtat i identitat geogràfica i sociocultural i la grandària suficient.

En les àrees de gestió, s'han agrupat els municipis les característiques i la proximitat dels quals recomanen un tractament conjunt dels residus. Les zones, al seu torn, engloben tots els municipis que solucionen la gestió dels seus residus de manera integrada i completament independent de les zones contigües.

En el quadre següent es mostra, en euros, el resum de les inversions previstes en el PIR per a residus urbans, assimilables i inerts, amb el detall de la seua distribució per zones. S'hi detalla també la distribució de la inversió en cada una de les anualitats en què s'ha subdividit el programa. En la dita distribució s'han inclòs els costos de sòl de les instal·lacions (abocadors). Igualment s'hi han inclòs els costos de segellat i clausura d'abocadors, dels programes de difusió i d'implantació de la recollida selectiva.

Zones	Cost instal·lació	Cost sòl	Total inversió	1998	1999	2000	2001	2002	Euros/habitants
1	7.692.955	408.689	8.101.644	3.900.569	1.766.976	1.226.065	595.002	613.032	96
2	6.761.386	480.811	7.242.197	2.572.332	2.512.231	979.650	528.891	649.093	26
3	6.070.222	252.426	6.322.648	3.203.395	1.532.581	751.265	390.658	444.749	78
4	360.607	30.050	390.657	66.111	66.111	66.111	96.162	96.162	88
5	420.708	36.061	456.769	72.121	66.111	96.162	96.162	126.213	166
Total Castelló	21.305.878	1.208.037	22.513.915	9.814.528	5.944.010	3.119.253	1.706.875	1.929.249	91
6	240.405	18.029	258.434	0	66.111	66.111	66.111	60.101	80
7	7.867.248	258.435	8.125.683	895.508	955.609	2.337.937	2.638.443	1.298.186	69
8	42.040.797	1.244.095	43.284.892	20.145.926	18.643.395	1.989.350	486.820	2.019.401	31
9	631.063	60.102	691.165	132.223	132.223	132.223	132.223	162.273	19
10	721.215	78.131	799.346	240.405	306.516	66.111	96.162	90.152	76
11	8.444.220	733.235	9.177.455	3.269.506	1.394.348	1.724.905	1.544.601	1.244.095	27
12	8.083.613	691.165	8.774.778	3.155.314	2.313.897	1.292.176	991.670	1.021.721	41
Total València	68.028.561	3.083.192	71.111.753	27.838.882	23.812.099	7.608.813	5.956.030	5.895.929	49
13	7.266.236	330.556	7.596.792	2.950.969	2.981.020	1.220.055	222.374	222.374	47
14	11.659.635	811.367	12.471.002	7.680.935	1.730.915	1.881.168	588.992	588.992	66
15	13.763.177	991.672	14.754.849	5.691.585	5.090.573	823.387	2.325.917	823.387	61
16	7.843.208	552.931	8.396.139	0	3.071.172	5.324.967	0	0	32
17	13.360.499	781.316	14.141.815	1.406.368	4.922.289	5.150.674	1.827.077	835.407	74
18	12.338.779	1.442.428	13.781.207	540.911	2.343.947	10.097.003	384.648	414.698	45
Total Alacant	66.231.534	4.910.270	71.141.804	18.270.768	20.139.916	24.497.254	5.349.008	2.884.858	54
Total	155.565.973	9.201.499	164.767.472	55.924.178	49.896.025	35.225.320	13.011.913	10.710.036	65
Segellat i clausura	12.020.242	0	12.020.242	3.606.073	3.606.073	1.803.036	1.502.530	1.502.530	
Programa de difusió	6.010.120	0	6.010.120	2.404.048	1.202.024	901.518	901.518	601.012	
Implant. recollida select.	9.015.183	0	9.015.183	3.005.061	3.005.061	3.005.061	0	0	
Inversió total	182.611.518	9.201.499	191.813.017	64.939.360	57.709.183	40.934.935	15.415.961	12.813.578	

El conjunt d'obres i instal·lacions per al tractament de residus urbans, per al període d'execució del PIR, suposa 117.588.022 euros, dels quals correspondrien 111.992.599 euros al cost d'execució material i 5.595.423 euros, al cost estimat del sòl.

Les previsions del PIR per a residus inerts arriben als 47.179.450 euros, que es dediquen en la seua totalitat a la construcció d'abocadors, dels quals s'estima que correspondran 3.606.073 euros al cost del sòl.

La inversió mitjana per habitant prevista en el PIR per a la construcció de les instal·lacions que han de gestionar aquests residus a la nostra Comunitat, s'eleva a 65 euros, i mostra sensibles diferències en la seua distribució per províncies i zones.

A continuació es detalla el nombre d'instal·lacions previstes per a la gestió dels residus urbans i inerts en el PIR, per províncies, amb la inclusió de les existents a l'entrada en vigor del Pla i, per la diferència, de les que cal executar.

Instal·lacions	Total previst PIR	En servei en 1998	Per a realitzar
Abocadors controlats	15	20	2
Castelló	3	5	(*)
València	6	11	(*)
Alacant	6	4	2
Abocadors inerts	496	14	482
Castelló	140	1	139
València	216	10	206
Alacant	140	3	137
Plantes de compost	13	8	5
Castelló	2	1	1
València	5	3	2
Alacant	6	4	2
Plantes envasos lleugers	16	0	16
Castelló	3	0	3
València	5	0	5
Alacant	8	0	8
Estació de transferència	13	2	11
Castelló	7	1	6
València	3	0	3
Alacant	3	1	2
Ecoparc	20	4	16
Castelló	3	0	3
València	9	2	7
Alacant	8	2	6
TOTALS	573	48	525

(*) Excés d'instal·lacions per a clausurar.

D'acord amb el que s'estableix en el capítol 9 del Pla, "una vegada conclosa l'execució del PIR, s'haurà aconseguit corregir pràcticament el dèficit en infraestructures de tractament i eliminació de residus urbans a la Comunitat Valenciana i situar-la entre les comunitats autònomes amb millors nivells de tot l'Estat".

5.5 Recollida selectiva

La recollida selectiva constitueix un dels pilars bàsics en què recolza l'estratègia prevista en el PIR. Malgrat que el seu cost és major que el de la recollida tradicional de residus mesclats, s'hi obtenen diversos avantatges que la fan aconsellable, com ara la reducció dels costos de tractament (que compensa el sobrecost de recollida), la millora de l'eficàcia en la recuperació de productes, la millora de la qualitat dels productes recuperats i la implicació de la societat en la gestió dels residus que ella mateixa genera, cosa que contribueix a augmentar la consciència ambiental de la població.

Segons el PIR, la recollida selectiva a la Comunitat Valenciana té un bon grau d'implantació en el cas del vidre i, en menor mesura, en el cas del paper/cartró.

El Pla ha previst contribuir a la implantació de la recollida selectiva amb una partida de 9.015.183 euros, que s'han de repartir durant els cinc anys d'aplicació del programa econòmic.

D'aquesta quantitat, se'n destinarien 3.786.376 euros a l'adquisició de contenidors del tipus "iglu", d'alta capacitat, per a completar la distribució d'aquests contenidors per a paper/cartró, vidre i envasos, a tots els municipis de la Comunitat Valenciana, fins assolir la "ratio" per habitant prevista d'un contenidor per cada sis-cents habitants.

D'altra banda, s'hi preveu la implantació de recollida selectiva de matèria orgànica, cosa que obliga a incloure contenidors específics; el seu cost s'estima en 180.304 euros aproximadament.

La resta servirà per a finançar diverses accions de foment del sistema de recollida selectiva (promoció i publicitat, distribució de recipients, material mòbil...) i de suport a les administracions locals per a la seua implantació.

Addicionalment, en el PIR s'ha previst una partida de 6.010.120 euros destinats a sufragar diverses accions de difusió i promoció del model de gestió que es proposa en el mateix Pla.

6. ANÀLISI I SEGUIMENT DE L'EXECUCIÓ DEL PLA INTEGRAL DE RESIDUS (PIR) EN EL PERÍODE 1998-2001

6.1 Generació de residus

Les dades relatives tant a la generació, com a la composició dels residus urbans a la Comunitat Valenciana en el període que comprén la nostra anàlisi, són de difícil determinació -tal i com es desprén de la documentació que ens han facilitat-, ja que no existeix informació precisa i sistemàtica sobre les quantitats efectivament generades i perquè no s'ha realitzat cap estudi sobre això en els últims anys.

Les dades de referència utilitzades en el PIR, que es mostren en l'apartat 4.1 d'aquest informe, estaven relacionades amb el cens de població, compresa també la població estacional derivada de l'ocupació hotelera i del turisme i l'ocupació estimada d'habitatges de segona residència; la taxa mitjana de producció de residus s'estima en 1,2 Kg per habitant i dia.

Les dades de població del cens realitzat en 2001 permeteren actualitzar aquestes estimacions, a pesar de la complexitat que implica determinar amb exactitud aquesta producció de residus, així com la seua composició. En aquest sentit, la progressiva aprovació dels respectius plans de zona ha de contribuir necessàriament a millorar la informació disponible sobre els residus urbans produïts i sobre la gestió de la totalitat d'aqueixos residus.

Per tot això, segons que ens informen els gestors en el present exercici de 2002 contractaran una assistència tècnica, destinada a realitzar un inventari i catàleg de residus de la Comunitat Valenciana.

A continuació es mostra l'evolució de la població fixa en el període analitzat, segons les dades obtingudes de l'Institut Nacional d'Estadística (INE):

Àmbit	1997	2001	% increment
Espanya	39.669.394	41.116.842	3,6%
C. Valenciana	4.009.329	4.202.608	4,8%
Castelló	456.727	485.173	6,2%
València	2.172.840	2.227.170	2,5%
Alacant	1.379.762	1.490.265	8,0%

Segons aquestes dades de població, la producció total de residus urbans estimada per a l'exercici de 2001 és de 2.234.030 tones; enfront de les 2.048.377 tones de producció total estimada l'any 1997. La distribució per províncies és la següent:

Àmbit	RSU 1997	% s/total	Kg/hab./dia	RSU 2001	% s/total	Kg/hab./dia
Castelló	272.929	13,3%	1,6	293.851	13,1%	1,7
València	1.070.828	52,3%	1,4	1.127.785	50,5%	1,4
Alacant	704.620	34,4%	1,4	812.394	36,4%	1,5
C. Valenciana	2.048.377	100,0%	1,4	2.234.030	100,0%	1,5

Tal i com es comenta en l'apartat 4.1.1 d'aquest informe, els índexs obtinguts es redueixen a 1,2 i 1,4 kg per habitant i dia, si incloem en el còmput la població estacional estimada, d'un 20% de la població fixa.

De les dades anteriors es desprén que la quantitat total de residus generats s'incrementa en un 9%; mentre que la "ratio" per habitant i any experimenta un increment mitjà del 4% a la nostra Comunitat. A la província d'Alacant arriba al 6%, amb un augment de residus del 15%.

Un altre aspecte que cal tenir en compte en la generació de residus és el tractament posterior que reben. Per analitzar-ho, aquesta institució ha elaborat, a partir de les dades corresponents a la gestió realitzada en el període, el quadre-resum que es mostra tot seguit, així com les dades corresponents a 1997 preses com a punt inicial de partida; tot això en tones.

Exercici	Total residus urbans	Recollida selectiva	Plantes de compost			Abocament directe		% abocadors s/total
			Total recuperat	Pèrdues humitat	Rebuigs a abocador	Abocador controlat	Abocador incontrolat	
1997	2.048.377	31.316	182.433	197.999	620.454	445.974	570.201	
% s/total RU	100,0%	1,5%	8,9%	9,7%	30,3%	21,8%	27,8%	
Total aprofitaments		213.749		10,4%				
Total entrada plantes compost			1.000.886			48,9%		
<i>Total RU portats a abocadors</i>					<i>1.636.629</i>			<i>79,9%</i>
1998	2.048.377	51.546	207.448	268.158	591.326	428.279	501.620	
% s/total RU	100,0%	2,5%	10,1%	13,1%	28,9%	20,9%	24,5%	
Total aprofitaments		258.994		12,6%				
Total entrada plantes compost			1.066.932			52,1%		
<i>Total RU portats a abocadors</i>					<i>1.521.225</i>			<i>74,3%</i>
1999	2.161.664	63.079	238.680	345.874	767.002	203.009	544.019	
% s/total RU	100,0%	2,9%	11,0%	16,0%	35,5%	9,4%	25,2%	
Total aprofitaments		301.759		13,9%				
Total entrada plantes compost			1.351.556			62,5%		
<i>Total RU portat a abocadors</i>					<i>1.514.030</i>			<i>70,1%</i>
2000	2.190.505	65.360	231.997	385.620	919.690	232.469	355.369	
% s/total RU	100,0%	3,0%	10,6%	17,6%	42,0%	10,6%	16,2%	
Total aprofitaments		297.357		13,6%				
Total entrada plantes compost			1.537.307			70,2%		
<i>Total RU portats a abocadors</i>					<i>1.507.528</i>			<i>68,8%</i>
2001	2.234.030	68.378	215.707	355.912	957.994	225.553	410.486	
% s/total RU	100,0%	3,0%	9,7%	15,9%	42,9%	10,1%	18,4%	
Total aprofitaments		284.085		12,7%				
Total entrada plantes compost			1.529.613			68,5%		
<i>Total RU portats a abocadors</i>					<i>1.594.033</i>			<i>71,4%</i>

En aquest quadre podem observar que, amb lleugeres variacions, el percentatge de residus que s'aprofita per mitjà de reciclatge o valorització es manté en els últims exercicis lleugerament per damunt del 12,5% del total dels generats, amb una certa tendència a l'alça, i que els residus portats a abocadors es manté en taxes superiors al 70% del total de residus i mostra una reducció de 8,5 punts.

D'aquests últims, podem destacar que el percentatge de residus que s'eliminen en abocadors incontrolats (no legals) s'ha reduït en 9,4 punts en el període considerat, i s'estima en el 18,4% del total de residus generats l'any 2001; percentatge que cal considerar elevat a la dita data.

No obstant això, hem d'assenyalar que la xifra d'abocaments incontrolats de l'exercici de 2001 que figura en el quadre anterior, inclou els residus de la província d'Alacant que són traslladats a una altra comunitat autònoma per al seu tractament i/o eliminació.

L'anàlisi de les dades procedents de les plantes de compost posa de manifest que:

- El total d'entrades en plantes s'ha incrementat en el període analitzat en un 52,8%.
- Els rebuigs a abocadors s'han incrementat en un 54,4%.
- La quantitat de residus recuperats en les dites plantes s'ha reduït, en termes relatius, en 4,1 punts durant el període considerat; malgrat que les quantitats recuperades han augmentat en termes absoluts. Aquesta situació ha vingut acompanyada del progressiu increment dels rebuigs duts a abocadors, que arriben a constituir el 62,6% del total d'entrades en aquestes plantes l'any 2001.

Les causes d'aquest baix rendiment dels residus tractats en les plantes de compost, s'expliquen per dues raons fonamentals:

- L'absoluta obsolescència de les dites plantes (que ja hem posat de manifest en l'apartat 4.2 del present informe), amb una antiguitat mitjana de divuit anys (23 anys si n'excloem les dues plantes que han entrat en funcionament en 1998 i 2001).
- La sobresaturació de les seues capacitats de tractament, que es posa de manifest si les posem en relació a les entrades produïdes. En aquest sentit, cal tenir en compte que, mentre que en els últims quatre exercicis la quantitat de residus generats s'estima que ha crescut en un 9,1% aproximadament, les quantitats lliurades a aquestes plantes per al seu tractament s'han incrementat en un 52,8%; tal i com hem comentat en el paràgraf anterior.

En l'apartat 4.2 d'aquest informe es detallen les característiques tècniques bàsiques de les instal·lacions existents abans de l'aprovació del PIR. Així mateix, en l'apartat 6.2 s'inclou un detall d'aquestes mateixes característiques per a les instal·lacions que han iniciat el seu funcionament en el període analitzat. La simple comparació de les dades tècniques relatives a la capacitat de tractament, amb el total de residus lliurats en plantes de compost en el període, confirma els comentaris realitzats.

En aquest sentit, és interessant observar el detall de l'evolució dels residus tractats en aquestes plantes de compost i el seu rendiment en termes de compost produït, que es mostra tot seguit en tones, segons la informació facilitada pels gestors. Podem

assenyalar que la xifra de residus urbans que s'hi mostra és una estimació realitzada per al PIR, que no ha sigut modificada amb posterioritat.

Exercici	Total RSU	Tractats	Compost	Rebuig	% tractats s/total RSU	% compost s/total RSU	% rebuig s/total RSU	% compost s/tractats
1997	2.048.377	1.000.886	146.492	620.454	48,9%	7,2%	30,3%	14,6%
1998	2.048.377	1.066.932	164.302	591.326	52,1%	8,0%	28,9%	15,4%
1999	2.048.377	1.351.556	190.846	767.002	66,0%	9,3%	37,4%	14,1%
2000	2.048.377	1.537.307	170.695	919.690	75,1%	8,3%	44,9%	11,1%
2001	2.234.030	1.529.613	152.033	957.994	68,5%	6,8%	42,9%	9,9%

Com podem apreciar en el quadre anterior, les quantitats lliurades en plantes per al seu tractament s'han incrementat pràcticament en vint punts percentuals sobre el total de residus; mentre que la quantitat de compost produït es manté bàsicament en els mateixos termes i abaixa substancialment els percentatges obtinguts sobre els residus tractats. Els rebuigs de plantes duts a abocadors s'incrementen en un 54,4% en el període, i passen d'un 30,3% del total de residus, a un 42,9% en 2001.

Quant a la composició mitjana d'aquests residus en l'àmbit nacional, les dades referides a l'any 1996 considerades en el Pla Nacional de Residus aprovat per acord del Consell de Ministres de 7 de gener de 2000, són:

Components	%
Matèria orgànica	44,1%
Paper/cartró	21,2%
Plàstic	10,6%
Vidre	7,0%
D'altres	17,1%
TOTAL	100,0%

Aquestes dades mostren lleugeres variacions respecte a les dades referides a la Comunitat Valenciana considerades en el PIR (vegeu l'apartat 4.1 del present informe), les quals han sigut calculades sobre mostres estadístiques de 1991, i s'hi observa una tendència clara de disminució dels percentatges en matèria orgànica i vidre i un increment del contingut en paper/cartró i plàstics.

Aquests paràmetres són de difícil generalització, atesa la canviant situació que es presenta en funció del territori i de l'estacionalitat. Hi influeixen també les característiques de la població, com ara el nivell de vida, la concentració de la població

en zones rurals o urbanes, etc. El coneixement de totes aquestes característiques dels residus és important per a definir el sistema de tractament i eliminació més escaient.

A falta d'estudis de caracterització més recents, i amb la finalitat de validar aquests paràmetres, hem analitzat les dades facilitades per la Conselleria que resulten del tractament de residus en les instal·lacions de valorització i recuperació (compost) existents a la nostra Comunitat en el període objecte d'estudi. Els percentatges mitjans de participació obtinguts sobre el total recuperat en els anys 1997 a 2001, es mostren a continuació, en tones.

Components	1997	1998	1999	2000	2001
Total residus tractats	1.000.886	1.066.932	1.351.556	1.537.307	1.529.613
Total recuperat	182.433	207.448	238.680	231.997	215.707
% s/total RSU tractats	18,2%	19,4%	17,7%	15,1%	14,1%
Compost	80,3%	79,2%	80,0%	73,6%	70,5%
Paper/cartró	9,4%	9,0%	8,3%	11,5%	13,3%
Plàstic	2,0%	1,8%	1,7%	1,6%	2,1%
Vidre	4,5%	4,3%	3,4%	3,8%	4,3%
Alumini/metall	3,8%	5,7%	6,6%	9,5%	9,8%
TOTAL	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Com podem observar en el quadre anterior, la disminució del percentatge de recuperació de 4,1 punts en el període analitzat, ratifica els comentaris realitzats en paràgrafs anteriors en relació a l'obsolescència i la sobresaturació de les plantes de compost existents.

D'altra banda, s'hi observa que el percentatge de compost produït sofreix una reducció progressiva; mentre que el paper/cartró, l'alumini i els metalls recuperats experimenten en el mateix període un creixement conjunt de 9,9 punts, i es produeix un estancament en els percentatges de recuperació de plàstics i vidre.

Amb tot i això, el percentatge de matèria orgànica contingut en els residus urbans de la nostra Comunitat, mesurat en funció del compost produït en el període i tenint en compte les pèrdues en pes per evaporació que es produeixen en el procés, podem situar-lo en un interval entre el 33,2% i el 40,5% del total de residus tractats en planta i entre el 16,8% i el 25,4% del total de residus generats. Aquests percentatges són bastants inferiors a la mitjana estimada en el PNR per a l'àmbit nacional.

No obstant això, caldria tenir en compte que aquests percentatges no recullen el contingut de matèria orgànica inclòs en els rebuigs en planta, dels quals no és possible obtenir dades.

De la seua distribució territorial podem destacar els elevats percentatges sobre la mitjana obtinguts a la província d'Alacant en matèria orgànica (compost), que arriben en algun exercici al 89,9%. En canvi, a la província de València es produeix una fracció superior a la mitjana en paper/cartró, vidre i metalls, i a la província de Castelló es produeix un elevat índex de recuperació de paper/cartró.

Com podem observar, els percentatges de materials recuperats en les plantes de valorització ubicades a la nostra Comunitat, no guarden en línies generals una semblança amb els que es mostren en el Pla Nacional de Residus. En aquest sentit, tal i com es comenta al començament d'aquest apartat, la contractació en 2002 de l'Inventari de Residus de la Comunitat Valenciana permetrà obtenir dades actualitzades i més fiables sobre aquests paràmetres.

Es fa necessària una acció enèrgica i decidida en matèria d'inversions, que accelere la modernització i posada al dia d'aquest tipus de plantes de valorització de residus existents a la nostra Comunitat, així com la construcció de les que hi ha pendants segons les previsions del PIR (i que prenem en consideració en l'apartat 6.2 següent). Tot això amb la finalitat de reduir sensiblement el volum de residus urbans no tractats adequadament i d'obtenir uns rendiments raonables d'aquestes plantes. Això també permetrà allargar la vida útil dels actuals abocadors controlats, i reduir la problemàtica social que comporta sempre la ubicació i obertura de noves instal·lacions d'aquest tipus, a més de contribuir decididament a millorar el nostre medi ambient.

6.2 Instal·lacions i inversions

En l'apartat 4.2 d'aquest informe detallem les instal·lacions existents a la nostra Comunitat a l'inici de la vigència del PIR.

Així mateix, en l'apartat 5.2 es detalla tant el nombre i el tipus de les instal·lacions, com les inversions corresponents, previstes en el PIR per a la seua execució en el període 1998-2002.

En el present apartat analitzem les inversions que ha realitzat l'Administració autonòmica en el seu conjunt durant el període auditat. Aquesta anàlisi es completa, pel que fa al nombre d'instal·lacions construïdes, amb la informació disponible de totes les parts implicades en la gestió i implantació del PIR.

No hi prendrem en consideració, per tant, les inversions realitzades per altres administracions ni per la iniciativa privada, perquè ens manquen dades econòmiques fiables.

La informació obtinguda a partir de les relacions de contractes efectuats tant per la mateixa Conselleria, com per l'empresa pública de la Generalitat VAERSA, relatives a la construcció d'instal·lacions, es resumeix per exercicis en el quadre següent, en euros, comparant al mateix temps aquestes xifres amb les previstes en el PIR fins a l'any 2001; segons la modificació realitzada al dit Pla l'any 1999.

Exercicis	CMA	VAERSA	Total invers. Admó. auton. (1)	% s/total inversions	Previsió invers. en instal. PIR (2)	(1)/(2)
1998	558.472	1.959.756	2.518.228	6,4%	55.924.178	4,5%
1999	593.427	7.643.636	8.237.063	20,9%	49.896.025	16,5%
2000	1.732.802	889.360	2.622.162	6,7%	35.225.320	7,4%
2001	1.695.684	24.324.282	26.019.966	66,0%	13.011.913	200,0 %
Total	4.580.385	34.817.034	39.397.419	100,0%	154.057.436	25,6%

CMA: Conselleria de Medi Ambient.

Com podem observar, l'aportació econòmica realitzada per l'Administració autonòmica en aquest període significa el 25,6% del total previst. D'aquest total invertit, l'import contractat per mitjà de l'empresa pública VAERSA n'ha constituït el 88,4%.

Igualment podem destacar, a partir de l'observació de les dades que es mostren en el quadre anterior, les desviacions produïdes en la distribució d'aquestes inversions per exercicis. Així, mentre que el PIR concentra la major part de les inversions (85,3%) en els tres primers exercicis de la seua vigència (segons que es justifica en el seu capítol 9, amb la finalitat de "*superar el dèficit d'infraestructures de tractament i eliminació de residus sòlids urbans existent, bé amb l'execució de noves instal.lacions de tractament i eliminació segura, bé mitjançant el condicionament i adequació d'instal.lacions ja existents*"), la inversió realitzada en els exercicis de 1998 a 2000 solament assoleix el 8,1% del total de les inversions que cal realitzar previstes en el PIR i el 9,5% de les previstes per al període esmentat.

La distribució territorial i per tipus d'instal.lacions de les inversions realitzades que es mostra a continuació, subministra una visió més concreta de la destinació final de les quantitats invertides (en euros).

Tipus d'instal·lació	Castelló			València			Alacant			Comunitat Valenciana		
	CMA	Vaersa	Total	CMA	Vaersa	Total	CMA	Vaersa	Total	CMA	Vaersa	Total
Abocadors RSU	0	9.045	9.045	0	0	0	0	511.900	511.900		520.945	520.945
Abocadors inerts	380.212	0	380.212	1.032.058	0	1.032.058	780.414	0	780.414	2.192.684		2.192.684
Plantes compost	0	0	0	0	0	0	0	17.699.206	17.699.206		17.699.206	17.699.206
P. envasos lleugers	0	0	0	0	3.949.118	3.949.118	0	4.565.697	4.565.697		8.514.815	8.514.815
Ests. transferència	0	0	0	0	0	0	0	8.074.856	8.074.856		8.074.856	8.074.856
Ecoparcs	25.098	0	25.098	1.599.125	7.212	1.606.337	763.478	0	763.478	2.387.701	7.212	2.394.913
TOTAL	405.310	9.045	414.355	2.631.183	3.956.330	6.587.513	1.543.892	30.851.659	32.395.551	4.580.385	34.817.034	39.397.419
% entitat s/total prov.	97,8%	2,2%	100,0%	39,9%	60,1%	100,0%	4,8%	95,2%	100,0%	11,6%	88,4%	100,0%
% prov. s/total inversió	1,1%			16,7%			82,2%			100,0%		

S'observa que la província d'Alacant absorbeix, amb 32.395.551 euros, el 82,2% de la inversió realitzada en el període mentre que l'import destinat a Castelló, 414.355 euros, solament en representava l'1,1% del total.

Així mateix, podem destacar que el major esforç inversor s'ha destinat a la construcció de plantes de compost, amb un 44,9% del total invertit; seguit de les inversions destinades a la classificació d'envasos lleugers i a les estacions de transferència. Aquests tres tipus d'instal·lacions representen el 87% del total de les inversions realitzades; tal i com podem observar en el quadre següent, que ens mostra, en euros, la distribució d'aquestes inversions per tipus d'instal·lacions, la seua comparació amb les previsions i les desviacions produïdes.

Instal·lació	Total instal·lacions	% s/ total instal.	PIR invers. prev.	% s/ invers prev.	Desviació esforç invers.	% desviacions
Abocadors RSU	520.945	1,3%	32.610.918	21,2%	-32.089.973	-98,4%
Abocadors inerts	2.192.684	5,6%	37.304.821	24,2%	-35.112.137	-94,1%
Plantes compost	17.699.206	44,9%	59.620.401	38,7%	-41.921.195	-70,3%
Plantes envasos lleugers	8.514.815	21,6%	12.981.862	8,4%	-4.467.047	-34,4%
Estacions transferència	8.074.856	20,5%	6.130.324	4,0%	1.944.532	31,7%
Ecoparcs	2.394.913	6,1%	5.409.110	3,5%	-3.014.197	-55,7%
TOTAL	39.397.419	100,0%	154.057.436	100,0%	-114.660.017	-74,4%

Tal i com ens mostra el quadre anterior, la planificació realitzada en el PIR preveia destinar un 84,1% de les inversions que s'havien de realitzar en el quadrienni a l'obertura o autorització dels abocadors controlats de residus urbans i inerts necessaris,

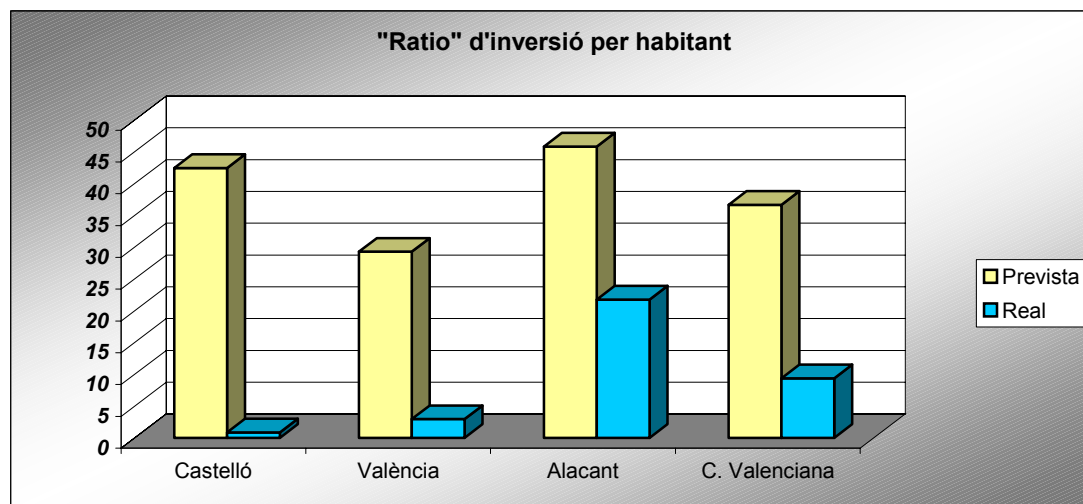
així com a la construcció de noves plantes de compost i/o a la modernització de les existents.

Així, mentre que en estacions de transferència s'ha invertit un 31,7% més del que es preveia en el PIR, en la resta d'instal·lacions la inversió realitzada solament ha assolit per terme mitjà un 21,2% del previst, amb especial incidència en l'obertura d'abocadors controlats de residus urbans i inerts, on solament s'ha invertit un 3,9% del total previst.

D'altra banda, s'observa que l'Administració autonòmica ha optat per la construcció, bàsicament per mitjà de la mateixa Conselleria, de les instal·lacions que comporten una menor inversió en termes quantitius -com són els abocadors d'inerts i els ecoparcs, i per la construcció, per mitjà de VAERSA, d'aquelles instal·lacions que comporten un gran volum d'inversió -com són les plantes de compost, plantes de classificació d'envasos lleugers i estacions de transferència.

La distribució territorial de les inversions que es mostra en els quadres anteriors, caldria posar-la en relació a la dimensió de la població de dret, per tal d'efectuar una comparació homogènia en termes d'inversió per habitant, i al seu torn comparar-la amb les previsions contingudes en el PIR en els mateixos termes; tal i com es fa en el quadre i en el gràfic següents:

Província	Inversió període 1998 - 2001			"Ratio" invers. euros/ hab.		% invers.
	PIR	Real	Diferència	PIR	Real	real/prevista
	(1)	(2)		(1)/(3)	(2)/(3)	
Castelló	20.584.666	414.355	20.170.311	42	0,85	2,0%
València	65.215.824	6.587.513	58.628.311	29	3	10,1%
Alacant	68.256.946	32.395.551	35.861.395	46	22	47,5%
C. Valenciana	154.057.436	39.397.419	114.660.017	37	9	25,6%

Així doncs, podem observar que, mentre que les inversions realitzades a la província de Castelló, amb 0,85 euros per habitant, constitueixen solament el 2% de les previstes per al període, a la província d'Alacant s'han invertit 22 euros per habitant, el 47,5% de les previstes a la dita província, i la "ratio" corresponent a la província de València està 15,5 punts per sota de la mitjana de la Comunitat, amb 3 euros per habitant; tot això posa de manifest un gran desigualtat de l'esforç inversor des del punt de vista de la distribució territorial de les inversions.

Atenent al nombre d'instal·lacions construïdes per l'Administració autonòmica en el període objecte de la nostra anàlisi, i una vegada relacionades amb l'import de les inversions realitzades, en el quadre següent analitzem l'estat de situació o d'avanç del Pla. Convé fer constar que les instal·lacions que figuren en el dit quadre com "en servei abans de 1998" no són en la seua integritat de titularitat autonòmica, tal i com es posa de manifest en l'apartat 4.2 d'aquest informe.

Instal·lacions	Total previst PIR	En servei abans 1998	Per a realitzar	Situació a 31/12/01			Import invertit
				Executades	En construc	En projecte	
Abocadors RSU	15	20	2	0	2	2	520.945
Castelló	3	5	(*)	0	0	1	9.045
València	6	11	(*)	0	0	0	0
Alacant	6	4	2	0	2	1	511.900
Abocadors d'inerts	496	14	482	4	5	28	2.192.684
Castelló	140	1	139	1	0	9	380.212
València	216	10	206	3	2	10	1.032.058
Alacant	140	3	137	0	3	9	780.414
Plantes compost	13	8	5	0	2	0	17.699.206
Castelló	2	1	1	0	0	0	0
València	5	3	2	0	0	0	0
Alacant	6	4	2	0	2	0	17.699.206
Plantes env. lleugers	16	0	16	1	1	2	8.514.815
Castelló	3	0	3	0	0	1	0
València	5	0	5	1	0	1	3.949.118
Alacant	8	0	8	0	1	0	4.565.697
Estacions transferència	13	2	11	1	1	0	8.074.856
Castelló	7	1	6	0	0	0	0
València	3	0	3	0	0	0	0
Alacant	3	1	2	1	1	0	8.074.856
Ecoparcs	20	4	16	5	3	2	2.394.913
Castelló	3	0	3	1	0	1	25.098
València	9	2	7	4	2	0	1.606.337
Alacant	8	2	6	0	1	1	763.478
TOTALS	573	48	525	11	14	34	39.397.419

(*) Excés d'instal·lacions per a clausurar.

A partir del quadre anterior podem assenyalar que el nombre d'instal·lacions previstes inicialment d'abocadors d'inerts es veuria reduïda substancialment, a causa de nous plantejaments que tendeixen a obtenir economies d'escala i estalvis de costos, mitjançant l'establiment d'acords entre municipis pròxims. Això serviria per a aprofitar els buits miners i els relleus deteriorats existents, unificant els punts d'abocament en un sol lloc, alhora que -a conseqüència d'això- seria necessari preveure un major termini d'execució, que permetés escometre les dites accions.

Idèntica situació es produeix en relació a les plantes d'envasos lleugers, les quals -tal i com posem de manifest en l'apartat 7.4 d'aquest informe- es preveu reduir a un total de cinc plantes.

De l'anàlisi dels costos de les instal·lacions executades o en curs que es mostren en el quadre anterior, es desprén una estimació molt superior a la realitzada en el PIR per a la totalitat de les que s'hi preveuen.

A continuació, es fa una relació de les principals instal·lacions realitzades en el període, des del punt de vista quantitatiu, amb el detall de la seua ubicació, l'estat i els costos incorreguts; segons la informació obtinguda de les relacions de contractes consultades; en euros.

Instal·lacions	Població	Situació 31/12/01	Import invertit
Plantes de compost			17.699.206
Alacant	Villena*	En construcció	17.699.206
Alacant	Xixona*	En construcció	0
Plantes envasos lleugers			8.514.815
València	Alzira	En funcionament	3.949.118
Alacant	Benidorm	En construcció	4.565.697
Estació de transferència			8.074.856
Alacant	Benidorm	En funcionament	5.613.465
Alacant	Alcoi	En construcció	2.461.391
Total			34.288.877
% s/total inversió			87,0%

(*) Inclou abocadors de rebuigs.

La planta de compost de Xixona, la construeix VAERSA amb finançament provinent de Fons de Cohesió, amb un pressupost aproximat de 12.020.242 euros; la van començar en desembre de 2001 i no ha cap certificació d'obra en el dit any. En la relació de contractes de VAERSA corresponent a l'exercici de 2001, no consta la contractació d'aquesta obra. No obstant això, en les relacions de contractes de la Conselleria corresponents a aqueix exercici, figura l'adjudicació a la citada empresa pública de la direcció d'obra de la construcció de la planta de Xixona, per import de 308.710 euros.

A fi de mostrar l'execució real a 31 de desembre de 2001 de les instal·lacions a la nostra Comunitat, seria menester tenir en compte totes aquelles instal·lacions la titularitat de les quals, o el finançament, no és de l'Administració autonòmica. Així, en el quadre següent es mostra l'inventari total de les dites instal·lacions, compreses tant les de titularitat pública (autonòmica o local), com les de titularitat privada.

Tipus d'instal·lació	En servei abans 1998	Executades				En construcció				En projecte			
		Titul. Admó.		Titul. Priv.	Total instal.	Titul. Admó.		Titul. Priv.	Total instal.	Titul. Admó.		Titul. Priv.	Total Instal.
		Auton.	Local			Auton.	Local			Auton.	Local		
Abocadors RSU	20	0	1	1	2	2	0	0	2	2	0	0	2
Castelló	5	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
València	11	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Alacant	4	0	1	0	1	2	0	0	2	1	0	0	1
Abocadors inerts	14	4	3	12	19	5	0	0	5	28	0	0	28
Castelló	1	1	0	6	7	0	0	0	0	9	0	0	9
València	10	3	2	6	11	2	0	0	2	10	0	0	10
Alacant	3	0	1	0	1	3	0	0	3	9	0	0	9
Plantes compost	8	0	1	0	1	2	0	0	2	0	1	0	1
Castelló	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
València	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Alacant	4	0	1	0	1	2	0	0	2	0	1	0	1
Pl. envasos lleugers	0	1	1	0	2	1	0	0	1	2	0	0	2
Castelló	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
València	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1
Alacant	0	0	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0
Ests. transferència	2	1	1	1	3	1	0	0	1	0	0	0	0
Castelló	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Alacant	1	1	0	1	2	1	0	0	1	0	0	0	0
Ecoparcs	4	5	28	2	35	3	0	0	3	2	0	0	2
Castelló	0	1	2	0	3	0	0	0	0	1	0	0	1
València	2	4	25	1	30	2	0	0	2	0	0	0	0
Alacant	2	0	1	1	2	1	0	0	1	1	0	0	1
Àrees aport. residus	0	0	23	0	23	0	0	0	0	0	0	0	0
València	0	0	23	0	23	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	48	11	58	16	85	14	0	0	14	34	1	0	35

Les instal·lacions de titularitat de l'Administració local inclouen tant les realitzades per les respectives diputacions provincials o les seues empreses públiques, com pels ajuntaments, el Consell Metropolità de l'Horta (actual Ens Metropolità de Residus) o el Consorci de Gestió de Residus del Baix Vinalopó.

Les àrees d'aportació de residus que s'hi detallen són en realitat ecoparcs de dimensió reduïda, que han sigut construïdes a iniciativa de la Diputació Provincial de València.

Quant a les **plantes de compost**, en l'exercici de 1998 entrà en funcionament la planta d'Onda (Castelló), propietat de RECIPLASA, empresa el capital social de la qual pertany als municipis de la zona, i que fou construïda abans de l'entrada en vigor del PIR. Aquesta planta és annexa a l'abocador que indiquem en l'apartat 4.2.2.

En 2001 ha començat a funcionar la planta d'Elx, propietat del Consorci de Gestió de Residus del Baix Vinalopó, que s'ha construït annexa a una altra planta de classificació d'envasos lleugers i a un abocador de rebuigs; tal i com es comenta més endavant.

En construcció, segons les dades facilitades, es troben les plantes de Villena i Xixona. Segons que hem comentat en paràgrafs anteriors, en desembre de 2001 VAERSA inicià la construcció de la planta de Xixona; però no s'ha certificat obra en aqueix any. Aquesta planta és propietat de l'empresa Reciclados i Compostaje Piedra Negra, S.A., de capital mixt, participada en un 51% per VAERSA i en un 49% per l'empresa INUSA.

En la planta de Villena, executada igualment per VAERSA i de titularitat autonòmica, l'import contractat a 31 de desembre de 2001 ascendia a 17.699.205 euros. A la dita data, s'havien certificat obres per import de 3.139.435 euros. Aquesta obra ha sigut inclosa igualment com a projecte per a ser finançada amb els fons de cohesió europeus.

En aquest punt és necessari destacar que -tal i com es posa de manifest en l'apartat 6.5 del present informe-, a partir de l'entrada en vigor de la llei 10/2000, de 12 de desembre, de Residus de la Comunitat Valenciana, les activitats, tant públiques com privades, de gestió de residus seran executades conformement als plans aprovats per les administracions públiques competents, i que el desenvolupament del PIR es considerarà per mitjà de plans de zona. Així mateix, l'article 24.3 de la dita Llei estableix que l'execució de les previsions contingudes en el PIR relatives a residus urbans, requerirà en tot cas el corresponent pla de zona i el projecte de gestió.

En aquest sentit, la contractació i construcció d'aquestes dues plantes, ubicades en les zones XIII i XIV, es produeix en data posterior a l'entrada en vigor de l'esmentada llei; raó per la qual es requerirà a aqueix efecte l'aprovació dels corresponents plans de zona, els quals -tal i com hem posat de manifest en l'apartat 6.5- no han sigut aprovats a 31 de desembre de 2001, ni existeixen de moment previsions temporals per a la seua elaboració i aprovació.

Les característiques tècniques bàsiques d'aquestes plantes són les que indiquem tot seguit:

Planta	Any	Capacitat	Sistema	Observacions
Onda	1998	140.000 t/any	<ul style="list-style-type: none"> * 2 línies selecció manual materials valoritza. * Selec. mecànica metalls ferris per electroim. * Selecció mecànica metalls no ferris per separador de Foucault. * Compost per apilament en rengs a l'aire lliure * Aireig per voltejadora. * Afinament del compost per garbellament i taula densimètrica. 	En construcció nova planta per fermentació en túnels amb aireig forçat. Substitueix l'actual sistema
Elx	2001	125.000 t/any	<ul style="list-style-type: none"> * 2 línies selecció manual materials valoritza. * Selec. mecànica metalls ferris per electroim. * Selecció mecànica metalls no ferris per separador de Foucault. * Compost per apilament en rengs en nau amb tancament i sistema d'aspiració de gasos amb tractament per mitjà de biofiltres. * Aireig per voltejadora. * Afinament del compost per garbellament i taula densimètrica. 	En funcionament
Xixona		110.000-120.000 t/any	<ul style="list-style-type: none"> * 2 línies selecció manual materials valoritza. * Selec. mecànica metalls ferris per electroim. * Selecció mecànica metalls no ferris per separador Foucault. * Compost per apilament en rengs en nau amb tancament i sistema d'aspiració de gasos i tractament per mitjà de biofiltres. * Aireig per voltejadora. * Afinament del compost per garbellament i taula densimètrica. 	En construcció
Villena		85.000 t/any	<ul style="list-style-type: none"> * 2 línies selecció manual mats. valoritzables. * Selec. mecànica metalls ferris per electroim. * Selecció mecànica metalls no ferris per separador de Foucault * Compost per apilament en túnels tancats amb aireig forçat i sistema d'aspiració de gasos amb tractament per biofiltres. * Afinament del compost per garbellament i taula densimètrica. 	En construcció

Les dues plantes de classificació d'**envasos lleugers** executades en l'àmbit temporal analitzat, són de titularitat pública i estan ubicades a Alzira (València) i Elx (Alacant).

La primera, l'ha construïda l'Administració autonòmica per mitjà de VAERSA, i entrà en funcionament en 1999, finançada amb fons FEDER; la segona, inaugurada a finals de 2001, pertany al Consorci de Gestió de Residus del Baix Vinalopó.

Hi ha en construcció a 31 de desembre de 2001 una altra planta, ubicada al terme municipal de Benidorm, de titularitat autonòmica i construïda també per mitjà de VAERSA. Segons que ens informen els gestors, aquesta planta ha entrat en funcionament l'estiu de 2002.

En el quadre següent es mostren les principals característiques de les dites plantes.

Planta	Any	Capacitat	Sistema	Observacions
Alzira	1999	7.000 t/any	<ul style="list-style-type: none"> * Separació manual de distints tipus plàstics * Separació per aspiració dels films (PEBD) * Separació envasos metàl.lics ferris per electroimant "overland" * Separació envasos metàl.lics no ferris per separador de Foucault * Separació manual paquets i llaunes d'alumini 	En funcionament
Elx	2001	6.500 t/any	<ul style="list-style-type: none"> * Separació manual de distints tipus plàstics * Separació envasos metàl.lics ferris per electroimant "overland" * Separació envasos metàl.lics no ferris per separador de Foucault * Separació manual paquets i llaunes d'alumini 	Annexa a la planta de compost i abocador rebuigs
Benidorm		10.000 t/any	<ul style="list-style-type: none"> * Separació manual distints tipus de plàstics * Separació per aspiració dels films (PEBD) * Separació envasos metàl.lics ferris per electroimant "overland" * Separació envasos metàl.lics no ferris per separador de Foucault * Separació manual paquets i llaunes d'alumini 	En construcció

També s'ha de dir que hi ha projectat construir dues noves plantes d'envasos, una de les quals s'ubicaria a Castelló i l'altra, a Picassent (València).

De les tres **estacions de transferència** construïdes en el període, dues en són de titularitat pública i una, de propietat privada.

La primera n'està ubicada a Sogorb (Castelló) i la seua titularitat correspon a la Diputació Provincial. Les dues restants són a la província d'Alacant, una a Benidorm, construïda per l'Administració autonòmica per mitjà de VAERSA i finançada amb fons FEDER, i l'altra a Calp, propietat de l'empresa Colsur, S.A.

Es troba en construcció al final del període analitzat, una altra estació de transferència ubicada a Alcoi (Alacant), construïda igualment per VAERSA i finançada tant amb fons FEDER, com amb fons de cohesió.

D'altra banda, en l'exercici de 1998 entrà en funcionament l'estació de transferència d'Almassora (Castelló), construïda per VAERSA i actualment propietat de RECIPLASA, empresa el capital social de la qual pertany als municipis de la zona.

Les principals característiques d'aquestes instal·lacions es mostren a continuació:

Planta	Any	Capacitat	Sistema	Observacions
Almassora	1998	123.000 t/any	* Descàrrega en dues tremuges * Pistó compactador que espeny i compacta els residus en l'interior de contenidors de gran dimensió per a transferència	En funcionament
Calpe	1999	30.000 t/any	* Descàrrega en una tremuja * Pistó compactador empeny i compacta els residus en l'interior de contenidors de gran dimensió per a transferència	En funcionament
Benidorm	2000	120.000 t/any	* Descàrrega en fossa de recepció * Dos ponts-grua amb cullerot bivalve traspassen a camions de transferència amb sòl mòbil per a compactació	En funcionament
Segorbe	2000	60.000 t/any	* Descàrrega en una tremuja * Pistó compactador empeny i compacta els residus en l'interior de contenidors de gran dimensió per a transferència	No ha entrat en funcionam.
Alcoi		60.000 t/any	* Descàrrega en fossa de recepció * Dos ponts-grua amb cullerot bivalve traspassen a camions de transferència amb sòl mòbil per a compactació	En construcció

Finalment, pel que fa la construcció d'abocadors de residus urbans en el període analitzat, se n'ha posat un en funcionament a la província de València i un altre a la d'Alacant, i n'hi ha en construcció dos més a la província d'Alacant.

El corresponent a la província de València està ubicat al terme municipal de Dos Aguas i és propietat de l'empresa SYF Tratamientos UTE.

L'abocador de la província d'Alacant és a Elx, titularitat del Consorci de Gestió de Residus del Baix Vinalopó; es troba annex a les plantes de compost i de classificació d'envasos lleugers del mateix titular i recull els rebuigs que s'hi produeixen.

Es troben en construcció al final de l'exercici de 2001, l'abocador de Xixona, la titularitat del qual deté Reciclados y Compostaje Piedra Negra, S.A., i el de Villena, construït per VAERSA.

Les característiques bàsiques d'aquests abocadors són les que indiquem tot seguit:

Instal.lació	Any	Capacitat	Ocupació 31-12-01	Vida útil restant	Sistema	Observacions
Dos Aguas	1998	2.900.000 m ³	1.159.966 m ³	4 anys	* Rep rebuigs compactats en bales de planta de compost d'Aldaia-Quart de Poblet	N'està prevista l'ampliació
Elx	2001	2.500.000 m ³	-	20 anys	* Rep rebuigs compactats en bales de planta de compost i classific. d'envasos annexes	En funcionament
Xixona		2.000.000 m ³	-	23,5 anys	* Rebrà rebuigs compactats en bales de planta de compost annexa	En construcció
Villena		1.500.000 m ³	-	20 anys	* Rebrà rebuigs compactats en bales de planta de compost annexa	En construcció

Tal com hem posat de manifest en paràgrafs anteriors, l'Administració pública, i en especial l'Administració local, ha sigut fins ara la impulsora i motora de la construcció d'instal.lacions per a la gestió de residus urbans a la Comunitat Valenciana, on solament ha hagut una petita incursió de la iniciativa privada. Aquesta situació, però, s'inverteix si observem que l'activitat de gestió o explotació de les instal.lacions està majoritàriament en mans d'empreses privades.

Finalment, resumim la situació existent al final del període analitzat a la nostra Comunitat, pel que fa al nombre d'instal.lacions de gestió de residus urbans.

Tipus d'instal·lació	Total previst PIR	En servei abans 1998	Executades	En construc.	En projecte	Pendents 31/12/01
Abocadors RSU	15	20	2	2	2	-11
Abocadors inerts	496	14	19	5	28	430
Plantes compost	13	8	1	2	1	1
Plantes envasos lleugers	16	0	2	1	2	11
Estacions transferència	13	2	3	1	0	7
Ecoparcs	20	4	35	3	2	-24
Àrees aportació residus	-	-	23	-	-	-23
TOTAL	573	48	85	14	35	391

El quadre anterior posa de manifest que, si les estimacions contingudes en el PIR són correctes pel que fa al nombre d'instal·lacions necessàries, caldria clausurar -si més no quan estiguen plens- onze abocadors controlats, tres dels quals serien de la província de Castelló. Així mateix, quant als ecoparcs, s'hi observa que n'han construïts vint-i-cinc més dels prevists a la província de València; mentre que faria falta construir-ne dos a la província d'Alacant i un a Castelló per a ajustar-se a les previsions del PIR. En aquest punt és necessari assenyalar que les previsions del PIR vénen sent modificades en els respectius plans de zona, i en opinió dels gestors, és necessari incrementar substancialment el nombre d'ecoparcs que s'han de construir.

Per a la resta de les instal·lacions, les dades posen de manifest que al final de l'àmbit temporal d'execució del PIR (31 de desembre de 2002), no haurà sigut possible assolir el compliment dels objectius prevists, atés el nombre d'instal·lacions que s'han de construir. En aquest sentit, en el cas que l'execució de totes es realitzés per iniciativa de l'Administració pública -tal i com ha ocorregut en la pràctica fins al moment actual-, els fons que hi caldria destinar s'estimen en 225.379.539 euros.

Aquest dèficit d'infraestructures existent és la conseqüència, d'una banda, de les desviacions anuals produïdes en la programació, en els pressuposts i en l'execució de les previsions inversores aprovades en el PIR, per part de l'Administració autonòmica, que s'han posat de manifest en paràgrafs anteriors d'aquest apartat; i de l'altra, a l'escassa implicació de la resta d'agents socials (administracions locals i iniciativa privada).

6.3 Programes de difusió i implantació de la recollida selectiva

Tal i com hem comentat en l'apartat 5.3 d'aquest informe, el PIR considera -en l'apartat 9- les inversions necessàries que s'han de realitzar en el període de la seua vigència. En aquest sentit, s'hi preveu una partida de 6.010.120 euros per a costejar accions de difusió i promoció del model de gestió de residus proposat.

Així mateix, el PIR dóna una gran importància a la implantació de la recollida selectiva i hi preveu una partida global de 9.015.183 euros, de la qual es destinarien 3.786.376 euros a l'adquisició de contenidors de recollida selectiva per a completar la distribució d'aquests en tots els municipis de la Comunitat Valenciana. La resta, 5.228.807 euros, es destinaria a finançar accions de foment del sistema de recollida selectiva (promoció, publicitat, distribució de material, etc.) i a l'adquisició de contenidors de matèria orgànica.

La distribució de les partides que acabem de comentar en els dos paràgrafs anteriors, és la que mostrem a continuació, en euros:

Concepte	1998	1999	2000	2001	2002	Total
Programes de difusió	2.404.048	1.202.024	901.518	901.518	601.012	6.010.120
Implantació recollida selectiva	3.005.061	3.005.061	3.005.061	0	0	9.015.183
TOTALS	5.409.109	4.207.085	3.906.579	901.518	601.012	15.025.303

La informació obtinguda a partir de les relacions de contractes efectuats tant per la mateixa Conselleria, com per VAERSA, relatius a campanyes publicitàries d'informació, difusió i sensibilització dels ciutadans en matèria de residus, i d'implantació de la recollida selectiva, es resumeix per exercicis i matèries en el quadre següent, en euros:

Concepte	Any	Import	Entitat
Jornades sobre envasos	1998	6.485	CMA
Jornades sobre envasos	1998	9.514	CMA
Campanya ús ecoparcs	1998	11.774	CMA
Campanya ús ecoparcs	2000	60.762	CMA
Difusió planta envasos d'Alzira	2000	203.016	CMA
Promoció, previsió i valorització residus mercat reciclatge	2001	62.746	CMA
Campanya recollida selectiva envasos, fase I	2001	297.273	CMA
Campanya "Contenedor Groc", València	2001	140.180	VAERSA
Campanya "Contenedor Groc", l'Horta	2001	360.607	VAERSA
Campanya "Contenedor Groc", la Safor- la Vall D'Albaida	2001	135.071	VAERSA
Total promoció, difusió i implantació recollida selectiva		1.287.428	
Contenedors recollida selectiva envasos i envasos usats	1999	248.164	CMA
Contenedors paper i cartró	1999	136.081	CMA
Contenedors recollida envasos lleugers	2001	647.777	CMA
Total adquisició contenidors residus		1.032.022	
Total general		2.319.450	

CMA: Conselleria de Medi Ambient.

Quant a les dades que acabem de mostrar, cal destacar:

- La campanya sobre ecoparcs, per import de 60.762 euros, la van imputar al programa 442. 60, "Educació ambiental", i fou adjudicada a VAERSA.
- Les campanyes sobre recollida selectiva d'envasos , per import de 297.273 euros, i la de difusió de la planta d'envasos d'Alzira, per import de 203.016 euros, foren adjudicades a VAERSA, que al seu torn les va subcontractar per un import global de 377.189 euros.

Adicionalment, la revisió de la informació obtinguda de les relacions de contractes ha posat de manifest l'existència d'unes altres despeses realitzades que seria possible emmarcar en l'àmbit de les anteriors, perquè es tracta en alguns casos de temes generals relacionats amb la gestió dels residus. En el quadre següent se'n mostra el detall per exercicis i matèries, en euros.

	Concepte	Any	Import	Entitat
1	Programa residus envasos i envasos usats	1998	41.470	CMA
2	Aplicació informàtica control envasos a la C.V.	1999	44.234	CMA
3	Redacció programa control residus envasos i envasos usats	2000	28.548	CMA
4	Gestió programa control envasos i envasos usats	2000	87.147	CMA
5	Ampliació i millora programa gestió residus envasos	2001	11.852	CMA
6	Estudi sobre models de gestió residus	1999	60.131	CMA
7	Estudi sobre gestió de residus a la C. Valenciana	2000	17.610	CMA
8	Estudi sobre gestió residus municipals a la UE	2001	27.046	CMA
9	Desenvolupament Llei Residus C. Valenciana	2001	38.777	CMA
10	Realització accions PIR	1998	608.525	VAERSA
11	Assessoria tècnica sobre el PIR	1998	216.364	VAERSA
	TOTAL		1.181.704	

CMA: Conselleria Medi Ambient.

En relació a les dades que s'hi mostren, cal assenyalar que els expedients detallats amb els números 4, 6 i 9 foren adjudicats a VAERSA.

En conseqüència, segons les dades mostrades en els quadres anteriors, la despesa realitzada per aquests conceptes per al període analitzat ascendí a un total de 3.501.154 euros, que representen un 24,3% del total previst en el PIR.

El detall per anualitats de la despesa realitzada, així com de les desviacions produïdes, es mostra tot seguit, en euros:

Concepte	1998	1999	2000	2001	Total
Programes prom. i difusió recollida select.	27.773	0	263.778	995.877	1.287.428
Adquisició contenidors	0	384.245	0	647.777	1.032.022
D'altres conceptes	866.359	104.366	133.304	77.675	1.181.704
Totals	894.132	488.611	397.082	1.721.329	3.501.154
Anualitat total prevista	5.409.109	4.207.085	3.906.579	901.518	14.424.291
Desviació	(4.514.977)	(3.718.474)	(3.509.497)	819.811	(10.923.137)

La comparació efectuada per als distints conceptes i els percentatges de compliment dels objectius previstos de despesa en aquestes matèries es mostra a continuació, en euros:

Concepte	Prev. PIR (1998-2000)	Contractes	Diferència	% grau compliment
Promoció, foment i difusió	10.457.611	2.469.132	7.988.479	23,6
Adquisició contenidors	3.786.376	1.032.022	2.754.354	27,3
Recollida selectiva matèria orgànica	180.304	0	180.304	0
TOTAL	14.424.291	3.501.154	10.923.137	24,3

La inversió executada, posada en relació a la població de dret total de la Comunitat Valenciana en 2001, d'acord amb les dades obtingudes de les bases estadístiques de l'INE (4,2 milions d'habitants), implica una quantitat invertida de 0,83 euros per habitant. Aquesta quantitat és un 26% de la prevista per al període, que ascendia a 3,43 euros.

D'altra banda, tal i com hem comentat a l'inici d'aquest apartat, el PIR es marcava, en relació a la implantació de la recollida selectiva, una "ratio-objectiu" que s'havia d'aconseguir a la fi del 2002 d'un contenidor per cada 600 habitants i d'un contenidor per cada 75 habitants per a la matèria orgànica; tot això considerant només la població fixa.

En el quadre següent es comparen, per a cada tipus de contenidor i per província, els objectius marcats, la situació inicial i l'existent a la fi del període analitzat; hi obtenint també els índexs corresponents. Tot això segons la informació que ens ha facilitat la Conselleria; en euros.

Província	Nombre contenidors		Habitants/contenedor		Objectiu PIR	Desviació PIR -2001	% Desviació
	1997	2001	1997	2001			
<i>Nombre de contenidors de paper/cartró</i>							
Castelló	333	1.142	1.372	425	600	175	29,2%
València	1.649	5.055	1.318	441	600	159	26,5%
Alacant	1.051	2.780	1.313	536	600	64	10,7%
C.Valenciana	3.033	8.977	1.322	468	600	132	22,0%
<i>Nombre de contenidors de vidre</i>							
Castelló	712	1.199	641	405	600	195	32,5%
València	2.711	4.321	801	515	600	85	14,2%
Alacant	2.367	3.515	583	424	600	176	29,3%
C.Valenciana	5.790	9.035	692	465	600	135	22,5%
<i>Nombre de contenidors d'envasos i residus d'envasos</i>							
Castelló	0	164	--	2.958	600	-2.358	-393,0%
València	0	3.170	--	703	600	-103	-17,2%
Alacant	0	689	--	2.163	600	-1.563	-260,5%
C.Valenciana	0	4.023	--	1.045	600	-445	-74,2%

Com podem observar, tant pel que fa als contenidors de paper/cartró com als de vidre, la "ratio" obtinguda supera els objectius marcats en el PIR aproximadament en un 22% i mostra, en conseqüència, una desviació positiva, resultat de la seua major implantació temporal.

En canvi, pel que fa als contenidors d'envasos i residus d'envasos, la "ratio-objectiu" es troba lluny de ser assolida, en especial a les províncies de Castelló i Alacant, on la "ratio" obtinguda és tres i cinc vegades superior a la de marcat; per a la província de València, l'índex està molt pròxim a l'objectiu (desviació del 17,2%). S'hi obté un índex per al total de la nostra Comunitat d'un contenidor per a cada 1.045 habitants. Tot això s'explica per la més recent implantació de la recollida selectiva d'aquests residus i del seu tractament, derivada de l'entrada en vigor de les lleis estatals d'envasos i residus i, en especial, de la llei 10/2000, de Residus de la Comunitat Valenciana.

Així mateix, per a interpretar aquesta "ratio" degudament, seria necessari tenir en compte la distribució territorial dins de cada província per comarques, atés que la distribució d'aquests contenidors no ha arribat a la totalitat de les dites comarques.

La consecució d'aquests índex-objectius prevists implicava la necessària adquisició d'un determinat nombre de contenidors, d'acord amb les estimacions relatives a la generació

de residus contingudes en l'apartat 5 del PIR. En conseqüència, aquest document planteja l'adquisició en el període de vigència del PIR dels contenidors següents:

Tipus	Nombre
Paper / cartró	3.400
Vidre	1.100
Envasos i residus d'envasos	6.000

A continuació detallem la informació relativa a l'adquisició de contenidors per part de la Conselleria, en euros:

Concepte	Any	Import	Nombre de contenidors			
			Total	Castelló	València	Alacant
Conten. recollida select. envasos i envasos usats	1999	248.164	732	-	732	-
Contenidors paper/cartró	1999	136.081	262	-	163	99
Total adquisició contenidors		384.245	994	-	895	99

A finals de l'exercici de 2001, es va contractar l'adquisició de 1.152 contenidors d'envasos i de residus d'envasos, per un import de 647.777 euros. Així mateix, en l'exercici de 2002 s'ha licitat un expedient per a adquirir 2.000 nous contenidors d'envasos i de residus d'envasos, amb un import de licitació d'1.160.001 euros. La destinació d'aquests contenidors serà, en gran part, la província d'Alacant, ja que en aquests exercicis han entrat allí en funcionament dues plantes d'envasos lleugers.

L'adquisició d'aquests 3.152 contenidors modificarà substancialment la "ratio" obtinguda per aquesta província, pel que fa a aquest tipus de contenidors, i s'estima que es situarà al voltant dels 500 habitants per contenidor; cosa que superarà la xifra objectiu.

No obstant això, cal indicar que tant en el programa de gestió d'envasos i residus d'envasos, com en els plans de zona aprovats, es modifica la "ratio-objectiu" de contenidors de recollida selectiva per habitants que s'expressava en el PIR, que es redueix a un contenidor per cada 500 habitants, en la línia europea considerada òptima per a obtenir unes bones taxes de reciclat.

D'altra banda, hem de tenir en compte que, per a completar la implantació de la recollida selectiva, hi han col.laborat activament, amb l'aportació de contenidors, unes altres institucions, com són el Ministeri de Medi Ambient, algunes administracions locals i les entitats sense ànim de lucre Ecoembalajes España, S.A. (ECOEMBES) i Ecovidrio-Sociedad Ecológica para el Reciclado de los Envases de Vidrio); aquestes

dues últimes ho han fet en virtut de convenis-marc subscrits amb la Generalitat Valenciana els anys 2000 i 2001, per mitjà de la Conselleria de Medi Ambient.

El detall del nombre i la classe de contenidors aportats en el període analitzat per les institucions i entitats que hem citat en el paràgraf anterior, segons la informació facilitada la Conselleria, és el que mostrem a continuació, amb el desglossament per exercicis i províncies de destinació dels dits contenidors.

Entitat	Exercici	Contenidors				
		Classe	Total	Castelló	València	Alacant
M. Medi Ambient	1999	P/C	954	55	274	625
M. Medi Ambient	2001	P/C	498	152	146	200
Ecoembes SA	2001	P/C	825	101	472	252
Total		P/C	2.277	308	892	1.077
M. Medi Ambient	1999	Vidre	379	45	256	78
M. Medi Ambient	1999	Vidre	22	-	22	-
M. Medi Ambient	2001	Vidre	881	141	585	155
Total		Vidre	1.282	186	863	233
M. Medi Ambient	2001	Envasos	1.183	-	1.183	-
Entitats locals	2000	Envasos	767	-	767	-
Entitats locals	2001	Envasos	462	-	262	200
Ecoembes SA	2001	Envasos	567	-	378	189
Total		Envasos	2.979	-	2.590	389

L'entitat Ecovidrio-Sociedad Ecológica para el Reciclado de los Envases de Vidrio, no ha subministrat durant el període analitzat cap contenidor.

Per tant, en el dit període el nombre total de contenidors repartits a la Comunitat Valenciana per la totalitat dels agents que hi intervenen, i la seua desviació respecte dels objectius, són els que mostrem en el quadre següent:

Tipus	Posats en serveis (unitats)	Prevists (unitats)	Desviació (unitats)
Paper / cartró	2.539	3.400	(861)
Vidre	1.282	1.100	182
Envasos i residus d'envasos	3.711	6.000	(2.289)

Com podem observar, s'hi produeixen desviacions significatives negatives. Tanmateix, tal i com hem posat de manifest en paràgrafs anteriors, aquestes xifres no inclouen l'adquisició per part de la Conselleria de 3.152 contenidors d'envasos entre finals de l'exercici de 2001 i l'any 2002, de manera que -per al cas de contenidors d'envasos i residus d'envasos- aquesta desviació seria positiva al finalitzar l'exercici de 2002.

D'altra banda, a fi de verificar la raonabilitat de les xifres que ens han sigut facilitades, hem comparat les corresponents a la variació de les existències de contenidors en el període analitzat que es mostren en el quadre ("ratios" i desviacions), amb el total de les adquisicions i subministraments realitzats que ens han facilitada.

Contenidors	Variació exists. (1997-2001)	Adquisició període	Diferència
Paper/Cartró	5.944	2.539	3.405
Vidre	3.245	1.282	1.963
Envasos	4.023	3.711	312
TOTAL	13.212	7.532	5.680

El quadre anterior ens mostra unes diferències significatives tant pel que fa als contenidors de paper/cartró, com als de vidre, per als quals no hem obtingut justificació per part dels gestors de la Conselleria. En canvi, segons que ens comenten els gestors, la diferència en el cas dels contenidors d'envasos es deu a la possible adquisició de contenidors per part dels municipis o d'altres entitats locals, de les quals no hem obtingut ratificació sobre això.

En aquest sentit, i a fi d'obtenir una major fiabilitat en totes les dades relacionades amb la recollida de residus urbans, la Conselleria contractarà -segons que ens informen els gestors en 2002- diverses assistències tècniques que permetran verificar la bondat de certes estimacions i actualitzar l'inventari del parc de contenidors de la Comunitat Valenciana.

Quant als contenidors de recollida selectiva de matèria orgànica, per assolir la "ratio-objectiu" es preveia en el PIR l'adquisició de 4.500 contenidors, amb un cost estimat de 180.304 euros. Segons que ens ha informat el Servei d'Innovació i Gestió Mediambiental, l'adquisició de contenidors d'aquest tipus i la implantació de la recollida selectiva de matèria orgànica començarà quan estarà totalment implantada la corresponent a envasos i residus d'envasos.

Així mateix, en els plans de zona aprovats fins ara, no està implantada encara la recollida selectiva de matèria orgànica; en un d'aqueixos plans se'n preveu la implantació per al període 2003-2009 per als grans productors, i a partir d'aqueixa data la seua generalització a tota la població.

En conseqüència, al final del període analitzat no s'havia realitzat cap actuació que tendís a complir aquest objectiu previst en el PIR.

D'altra banda, segons que ens informa la Conselleria, "no existeixen dades actualitzades relatives al nombre de contenidors de residus domiciliaris, ja que són els mateixos ajuntaments o les empreses concessionàries de la recollida els encarregats de disposar i distribuir els contenidors d'acord amb els pressuposts municipals. A fi d'obtenir dades sobre això, en el present any (pel 2002) s'efectuarà una consulta a la totalitat dels ajuntaments de la Comunitat Valenciana".

Quant a la quantitat de residus arreplegats per mitjà de la implantació de la recollida selectiva, a continuació en mostrem, per províncies i tipus, la situació inicial i l'existent al final del període analitzat, i així obtenim els índexs corresponents; tot això segons la informació que ens ha facilitat la Conselleria.

Província	Kg. recollida		Kg./habitant/any		% increment	
	1997	2001	1997	2001	Kg. 1997-2001	Kg/hab./any 1997-2001
Paper/Cartró						
	*					
Castelló	1.665.000	2.241.832	3,65	4,62	34,6	26,6
València	8.245.000	20.323.513	3,79	9,13	146,5	140,9
Alacant	5.255.000	5.484.715	3,81	3,68	4,4	-3,4
C.Valenciana	15.165.000	28.050.060	3,78	6,67	85,0	76,5
Vidre						
Castelló	3.434.420	3.754.810	7,52	7,74	9,3	2,9
València	12.858.363	15.221.050	5,92	6,83	18,4	15,4
Alacant	15.023.116	17.870.135	10,89	11,99	19,0	10,1
C.Valenciana	31.315.899	36.845.995	7,81	8,77	17,7	12,3

(*) Dades estimades en funció del nombre de contenidors.

Tal com hi podem apreciar, l'increment produït en les quantitats de paper/cartró i vidre recollides selectivament en el període, 85% i 17,7% respectivament, no s'explica tant per la major implantació de contenidors (la qual es triplica en el cas del paper/cartró i quasi es duplica en el del vidre), ni per la major conscienciació ciutadana en aquests aspectes, com per l'increment de la població, ja que l'índex de quilograms/habitant/any creix en una proporció menor en tots els casos que l'increment absolut produït.

En relació a les dades que s'hi mostren, cal posar de manifest que les xifres expressades sobre quilograms de recollida de paper/cartró l'any 1997 facilitades per la Conselleria, són estimatives, en funció del nombre de contenidors implantats, la seua capacitat i la periodicitat de la recollida, ja que no disposaven de xifres mínimament fiables sobre això.

Així mateix, les xifres corresponents a la província d'Alacant, tant per al paper/cartró, com especialment per al vidre, inclouen l'efecte de la població estacional, així com el predomini del sector serveis, tots dos molt significatius en aquesta província, i influeixen en l'obtenció d'uns índexs calculats en relació a la població de dret, que són anormalment alts.

Quant a la recollida selectiva d'envasos i d'envasos usats, no n'hem inclòs la informació en el quadre anterior, ja que la dita recollida comença l'any 2000 i solament a la província de València. La informació facilitada per la Conselleria, referida a l'any 2001 i a la planta de classificació d'envasos d'Alzira (única en funcionament en el període analitzat), indica que se n'han recollits 3.481.950 quilograms, que donen una "ratio" d'1,58 quilograms per habitant i any.

A finals de l'exercici de 2001 i en el primer semestre de 2002 -tal i com hem posat de manifesten l'apartat 6.2 d'aquest informe-, s'han posat en funcionament dues plantes de classificació d'envasos a la província d'Alacant (Elx i Benidorm, respectivament) i es troba en fase de projecte la construcció d'altres dues plantes a Castelló i Picassent. La necessitat total de cinc plantes per a la Comunitat Valenciana es va establir durant l'elaboració, l'any 2001, del Programa de Gestió d'Envasos i Residus d'Envasos de la Comunitat Valenciana, i ha significat una reducció substantiva de les previsions considerades en el PIR, que preveia la construcció d'un total de setze plantes de classificació d'envasos lleugers per un import global de 12.380.849 euros.

6.4 Clausura i segellat d'abocadors incontrolats

Tal i com s'indica en el capítol 2 del PIR, la situació de partida de la gestió de residus generats a la Comunitat Valenciana, posa de manifest que almenys el 35% del total de residus generats (2.048.377 tones/any) són objecte d'abocament incontrolat. Aquesta situació té una especial incidència a les províncies de Castelló i Alacant, on la dita taxa arriba al 62% i al 37%, respectivament; situació que es veuria agreujada si consideràvem el tractament inadequat que reben els residus tractats.

(en tones)

Província	R.U. produïts	Tractats en plantes		Directes a abocador		Abocament incontrolat
		Adequat	No adequat	Adequat	No adequat	
Castelló	272.929	-	-	4.435	98.087	170.407
València	1.070.828	224.691	334.093	101.862	116.952	293.230
Alacant	704.620	-	361.516	1.112	77.514	264.478
Total	2.048.377	224.691	695.609	107.409	292.553	728.115
% s/Total	100%	11%	34%	5%	15%	35%

El quadre anterior mostra que un 84% dels residus urbans generats no rep un tractament adequat, o és objecte d'abocament incontrolat.

A fi d'esmenar aquest problema, el PIR considera en el capítol 9 les inversions necessàries que cal realitzar, tot incloent entre aquestes una partida de 12.020.242 euros destinada a finançar els treballs de segellat i clausura d'abocadors incontrolats, amb la següent distribució d'annualitats, en euros:

1998	1999	2000	2001	2002	Total
3.606.073	3.606.073	1.803.036	1.502.530	1.502.530	12.020.242

En conseqüència, per al període analitzat (1998-2001), les inversions previstes s'elevan a 10.517.712 euros.

El pressupost de la Conselleria dels distints exercicis considera, entre altres, la línia o el projecte d'inversió 1156, destinat a l'execució de "Noves actuacions de restauració d'àrees degradades". Aquest projecte es subdivideix en dos tipus d'actuacions:

- segellat i clausura d'abocadors incontrolats,
- rehabilitació de sòls contaminats (industrials).

Les dotacions anuals del període analitzat, així com l'execució pressupostària per exercicis, són les que mostrem tot seguit, en euros.

Concepte	1998	1999	2000	2001	Totals
Pressupost definitiu	2.668.494	4.037.275	2.007.380	2.533.891	11.247.040
Total compromés	1.866.750	3.836.873	1.646.040	129.296	7.478.959
Total obligacions	1.866.750	3.836.873	1.646.040	87.321	7.436.984
% Grau d'execució	70%	95%	82%	3,4%	66,1%

No ha sigut possible disposar, però, de la informació suficient per a desagregar aquests imports entre els dos tipus d'actuacions segons la destinació, amb la finalitat de verificar les dotacions pressupostàries i la despesa comptabilitzada corresponent a cada una.

Adicionalment, com que el PIR és un programa obert a la participació d'altres agents socials, seria necessari incloure-hi les actuacions que en aquesta matèria tenien previst realitzar, o que han realitzat, les diputacions, ajuntaments, mancomunitats i/o empreses privades.

Segon la informació facilitada per la Conselleria, en el període analitzat (1998-2001) s'ha invertit un total de 3.678.988 euros en el segellat i la restauració d'abocadors incontrolats, sobretot de caràcter municipal, principalment a les províncies de Castelló i Alacant.

El detall facilitat de les inversions realitzades en el període, per exercicis, es mostra a continuació, en euros.

Província	Inventari abocadors 31-12-97	Segellat i clausura d'abocadors										Inventari abocadors 31-12-01
		1998		1999		2000		2001		Totals		
		Nombre	Import	Nombre	Import	Nombre	Import	Nombre	Import	Nombre	Import	
Castelló	71	0	0	4	66.941	8	152.122	7	94.155	19	313.218	52
València	8	2	23.427	1	188.622	0	0	0	0	3	212.049	5
Alacant	22	7	532.623	1	41.620	3	2.546.422	1	333.056	12	3.153.721	10
C. Valenciana	101	9	556.050	6	297.183	11	2.698.544	8	127.211	34	3.678.988	67

Aquesta informació presenta divergències respecte de l'obtinguda per aquesta Sindicatura a partir de les relacions de contractes efectuats durant el període analitzat, tant per la mateixa Conselleria com per VAERSA, relatius a la redacció de projectes i a l'execució d'obres de clausura, segellat i restauració d'abocadors incontrolats, que presenta un import global de 3.322.022 euros. Aquest import és inferior en 356.966 euros respecte de les xifres facilitades pels gestors; tal i com es mostra a continuació, per entitat i exercici, en euros:

Entitat	1998	1999	2000	2001	Total
CMA	106.319	279.314	134.669	(39.613)	480.689
VAERSA	51.687	326.951	2.408.111	54.584	2.841.333
Totals	158.006	606.265	2.542.780	14.971	3.322.022

CMA: Conselleria de Medi Ambient.

Segons la informació facilitada, en els exercicis anteriors a l'inici de la vigència del PIR havien procedit a segellar i clausurar un total de 225 abocadors, i en aquesta activitat han tingut una participació molt activa les respectives diputacions provincials.

Així mateix, podem ressaltar que en diversos casos en què els abocadors incontrolats havien sigut clausurats i segellats, posteriorment es va detectar que la situació s'havia reproduït; raó per la qual seria menester realitzar noves inversions de segellat.

D'altra banda, durant l'exercici de 2002 han clausurat i segellat l'abocador de Muro d'Alcoi, i hi ha previstes actuacions en uns altres quatre abocadors, tres dels quals ja havien sigut segellats anteriorment.

En conseqüència, durant el període analitzat s'ha clausurat, segellat i restaurat el 34% dels abocadors existents al començament del dit període, amb un import invertit per l'Administració autonòmica que equival al 35% del total previst en el PIR; tots dos casos molt allunyats dels objectius del Pla.

Addicionalment, és necessari comentar que la progressiva reducció d'abocadors incontrolats a la Comunitat Valenciana és simultània -tal i com es comenta en l'apartat 6.2 del present informe- a l'establiment d'un total de quinze abocadors controlats (de gran capacitat) i a la construcció d'abocadors d'inerts. El PIR preveia un total de 496 abocadors d'inerts, que s'han vist substancialment reduïts a conseqüència dels nous plantejaments, que tendeixen a aprofitar les economies d'escala per tal d'optimitzar i potenciar les infraestructures. Durant el període se n'han construïts un total de quatre i hi ha en fase de construcció cinc abocadors més.

Les dades obtingudes mostren que les actuacions realitzades han permés que la quantitat de residus recollits en abocadors incontrolats s'haja reduït, al final de l'exercici de 2001, al 18,4% del total de residus generats a la Comunitat Valenciana, enfront del 35% inicial. Les províncies amb més incidència continuen sent les de Castelló i Alacant, malgrat que les seues taxes s'han reduït al 47% i 21% respectivament. D'altra banda, els residus totals generats que no reben un tractament adequat s'han reduït aproximadament en un 27%, respecte de les xifres estimades en el PIR.

6.5 Plans de zona

El PIR considera la divisió del territori de la Comunitat Valenciana en divuit zones, compostes al seu torn per un total de vint-i-vuit àrees, a l'efecte de la programació de les inversions en instal·lacions.

D'altra banda, la llei 10/2000, de 12 de desembre, de Residus de la Comunitat Valenciana, en l'article 15 manifesta que la Generalitat i les administracions locals valencianes coordinaran les seues competències, de cara a realitzar una planificació concertada i una execució conjunta de les accions encaminades -entre altres- a promoure les infraestructures que garantisquen la gestió adequada dels residus originats a la nostra Comunitat, conformement als principis d'autosuficiència i proximitat.

En l'article 22 de la dita Llei, s'indica també que les activitats -tant públiques, com privades- de gestió dels residus, s'executaran conformement als plans aprovats per les administracions públiques competents, entre els quals considera el desenvolupament del PIR a partir dels plans de zona, que tenen per objecte detallar i millorar les previsions d'aquest.

Aquests plans han d'establir, a més de les previsions de quantitats i tipus de residus que s'hagen de gestionar, el nombre, el tipus i les característiques de les instal·lacions necessàries per a gestionar-los i els terminis d'execució de tals instal·lacions.

En aquest sentit, l'article 24.3 de la Llei estableix que el PIR podrà ser executat directament o per mitjà dels corresponents pla de zona i projecte de gestió. No obstant

això, l'execució de les previsions contingudes en el PIR relatives a residus urbans requerirà, en tot cas, el corresponent pla de zona i el projecte de gestió.

Podem comentar en aquest punt que la Llei 10/2000, de Residus de la Comunitat Valenciana, en l'article 27 estableix la competència del Govern Valencià per a aprovar el Pla Integral de Residus; mentre que el conseller serà -segons l'article 31- el competent per a aprovar els plans de zona per mitjà d'una ordre. No obstant això, la disposició addicional tercera de la Llei estableix la possibilitat que té el conseller de modificar les determinacions vigents en el PIR, mitjançant els plans de zona que s'aproven a partir de l'entrada en vigor d'aquella.

A conseqüència de tot això, a partir de l'exercici de 2000 i a càrrec del programa 442.50 hom ha contractat l'elaboració dels plans de zona que indiquem en el quadre següent, amb el detall del cost, l'exercici de contractació i la data d'aprovació, en euros.

Zona	Data contracte	Import	Aprovació CMA
I	2000	33.741	Ordre 4/10/2001
III	2000	36.493	Ordre 18/01/2002
VIII	2000	36.493	Ordre 18/01/2002
XV	2000	57.270	Ordre 12/11/2001
XVII	2001	41.133	Pendent d'aprovació
	Total	205.130	

CMA: Conselleria de Medi Ambient.

Per tant, la despesa realitzada en l'elaboració dels plans de zona s'eleva a un total de 205.130 euros i afecta cinc de les divuit zones en què s'ha dividit el territori.

A més a més, podem destacar que l'elaboració dels plans de les zones XV i XVII fou adjudicada a VAERSA, que al seu torn la va subcontractar a unes altres empreses per un import conjunt de 80.476 euros.

Segons els gestors, l'any 2002 es troba en fase de licitació la redacció dels plans de les zones X, XI i XII, per un import global de 48.562 euros, però que no hi ha cap previsió temporal per a elaborar els deu plans restants.

Tal i com hem comentat en paràgrafs anteriors, la Llei 10/2000 permet modificar els continguts del PIR per mitjà dels respectius plans de zona. Així, el pla de les zones III i VIII, que va ser redactat i aprovat de forma conjunta, practica una reestructuració d'aquestes zones i crea dues noves àrees de gestió, que comprenen respectivament les comarques de l'Alt Palància, la Plana Baixa i el Camp de Morvedre -per una part-, i les hortes Nord, Oest i Sud, juntament amb l'Àrea Metropolitana de València -per l'altra-, d'acord amb criteris d'accessibilitat, proximitat i millor rendiment econòmic.

La revisió dels plans de zona aprovats fins ara no en permet una adequada comparació ni seguiment, i és difícil en general identificar correctament el nombre, tipus, característiques i ubicació exacta de totes les instal·lacions considerades necessàries per al correcte tractament dels residus a les dites zones.

7. LA GESTIÓ DELS ENVASOS I RESIDUS D'ENVASOS

7.1 Introducció. Antecedents

La llei 11/1997, de 24 d'abril, d'Envasos i Residus d'Envasos, incorpora a l'ordenament espanyol la directriu 94/62/CE, relativa als envasos i residus d'envasos, i estableix les normes per a gestionar-los. El reial decret 782/1998, de 30 d'abril, aprova el reglament que desenvolupa i executa la citada Llei.

La referida Llei té per objecte prevenir i reduir l'impacte sobre el medi ambient dels envasos, així com la gestió dels residus d'envasos al llarg de tot el seu cicle de vida, i considera "envasos" els així definits en l'article 2 de la Llei i en el reglament que la desenvolupa.

D'acord amb la Llei, els envasadors i comerciants de productes envasats (o, quan no siga possible identificar els anteriors, els responsables de la primera posada en el mercat dels productes envasats), hauran de fer front a la gestió dels residus generats a conseqüència de la dita posada en el mercat. A aqueix efecte, hauran d'acollir-se necessàriament, amb caràcter general, a un sistema de dipòsit, devolució i retorn, o bé eximir-se de les obligacions derivades del dit procediment quan participen voluntàriament en un sistema integrat de gestió d'envasos i residus d'envasos (d'ara endavant, SIG), que garantisca el compliment dels objectius de reducció, reciclat i valorització fixats en la dita Llei.

Conformement a l'article 9 i concordants de la llei 11/1997 i al reial decret 728/1998, citats abans, la participació de les entitats locals en els sistemes integrats de gestió de residus d'envasos i d'envasos usats, es portarà a efecte a través de les comunitats autònomes a les quals pertanyen, quan aquestes tinguen aprovats plans de gestió de residus sòlids urbans, tot acordant amb l'entitat autoritzada un conveni-marc en el qual s'inclouran les condicions generals que s'hagen d'aplicar a tots els municipis de la comunitat autònoma.

D'acord amb el que s'establisca en els convenis esmentats, les entitats locals es comprometran a realitzar la recollida selectiva dels residus d'envasos i dels envasos usats inclosos en el sistema integrat de gestió, i a transportar-los fins als centres de separació i classificació, centres de recuperació o -si és el cas- directament als de reciclat o valorització. El SIG estarà obligat a acceptar tots els residus d'envasos i els envasos usats de la gestió dels quals siguen responsables, separats per materials, que li siguen lliurats per les entitats locals o -si és el cas- per la comunitat autònoma.

La Comunitat Valenciana disposa -tal com hem indicat ja- d'un Pla Integral de Residus, aprovat pel decret 317/1997, de 24 de desembre, del Govern Valencià. El dit Pla és l'instrument director i coordinador de totes les actuacions que es realitzen a la Comunitat Valenciana en matèria de gestió de residus.

Segons el PIR, correspon a la Generalitat Valenciana, per mitjà de la Conselleria de Medi Ambient, acordar amb els SIG un conveni-marc, el qual posteriorment podrà ser subscrit de forma voluntària per cada un dels ens locals valencians que desitgen participar en el dit sistema.

Les entitats locals han participat en l'elaboració dels convenis-marc, d'acord amb el que es preveu en el reial decret 782/1998, de 30 d'abril, a través de la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.

D'altra banda, en la Llei també figura el manament de realitzar un programa nacional de residus d'envasos i d'envasos usats, que integre els diferents programes de gestió d'envasos de les comunitats autònomes de l'Estat. El dit programa s'ha materialitzat en l'apartat 7.3 del Pla Nacional de Residus Urbans.

Quant al programa de gestió de residus d'envasos i envasos usats de la Comunitat Valenciana (d'ara endavant PRECV), podem assenyalar que els gestors ens han facilitat un document bàsic de treball, elaborat per l'Institut Cerdà, de juliol de 2001; malgrat que a la data de la nostra fiscalització encara no ha sigut aprovat oficialment.

A partir de la publicació de la llei 11/1997, principal norma reguladora del tractament i la gestió d'aquest tipus de residus, s'han creat els sistemes integrats de gestió que garanteixen la recollida selectiva periòdica i la recuperació d'envasos i residus d'envasos pertanyents a les empreses adherides.

Ecoembalajes España, S.A. (ECOEMBES), és el sistema integrat de gestió de residus d'envasos lleugers i de paper/cartró, i la Sociedad Ecológica para el Reciclado de los Envases de Vidrio (Ecovidrio) és el corresponent als envasos de vidre.

Segons les dades corresponents a juny de 1999, eren més d'11.000 les empreses envasadores que s'havien adherit als sistemes integrats de gestió previstos en la Llei; la qual cosa significa que s'hi havia aconseguit en poc més d'un any un percentatge de participació entre el 85% i el 90% del total de productes envasats que es posen en circulació en el mercat nacional.

7.2 Aplicació de la Llei d'Envasos i Residus d'Envasos i de la normativa que la desenvolupa

Durant 2000 i 2001, la Generalitat Valenciana ha signat dos convenis-marc per a implantar dos sistemes integrats de gestió de residus urbans a la Comunitat Valenciana. Les dades més significatives, les resumim a continuació.

ECOEMBES

- El conveni-marc signat amb Ecoembalajes España, S.A. el 6 d'abril de 2000, per a la implantació d'un sistema de gestió de residus d'envasos i d'envasos usats, fou publicat el 13 de juliol de 2000 en el "DOGV".

- Així mateix, amb data 31 d'octubre de 2001, es va signar una addenda al dit conveni, que fou publicada en el "DOGV" de 4 de gener de 2002.

Ecovidrio

- El 31 d'octubre de 2001 es signa el conveni-marc amb Ecovidrio per a la implantació d'un sistema de gestió d'envasos usats i de residus d'envasos de vidre, que fou publicat en el "DOGV" el 7 de desembre de 2001.

Durant els exercicis de 2000 a 2002 s'han gestionat les adhesions de les entitats locals de la nostra Comunitat als convenis-marc signats, i a 21 de maig de 2002 s'han concretat un total de 312 adhesions al conveni-marc signat amb ECOEMBES, de les quals 201 són totals (és a dir per a envasos lleugers i paper/cartró), i 111, parcials (únicament paper/cartró).

En aqueixa mateixa data, eren trenta-quatre els municipis adherits al SIG Ecovidrio amb gestió municipal; mentre que n'eren quaranta-quatre els que s'hi havien adherit acceptant la gestió integral d'Ecovidrio.

Adicionalment, hem d'assenyalar que amb data 18 d'abril de 2001 la Direcció General d'Educació i Qualitat Ambiental signà l'autorització administrativa a SIGRE per a implantar i gestionar en l'àmbit de la Comunitat Valenciana un sistema integrat de gestió d'envasos de la indústria farmacèutica, i que durant el mes de novembre ha començat la recollida selectiva d'aquests envasos i residus d'envasos a les oficines de farmàcia de la província de Castelló.

Durant l'exercici de 2001, la citada Direcció General també ha desenvolupat les restants funcions que la Llei i el seu reglament atribueixen a les comunitats autònomes, en relació a l'actuació dels sistemes integrats de gestió a la Comunitat Valenciana. Es regula també la informació que estan obligats a subministrar els agents econòmics a l'Administració, per comprovar el grau de compliment dels objectius de reducció, reciclat i valorització establits per la Llei. Aquesta informació s'ha de presentar abans del dia 31 de març de l'any següent al període anual a què estiguen referides les dades.

En l'exercici de 2001 també es van rebre un total de 297 declaracions anuals d'envasos referides a envasos industrials o comercials no adherits a cap sistema integrat de gestió; i es van presentar cent vint adhesions a les excepcions considerades en la disposició addicional primera de la Llei d'Envasos, per part dels responsables de la posada en el mercat d'envasos industrials o comercials no adherits a cap sistema integrat de gestió.

D'altra banda, la normativa reguladora estatal estableix que els envasos industrials i comercials que tenen caràcter de reutilitzables, han de posar-se en el mercat per mitjà d'un sistema de dipòsit, devolució i retorn. Durant 2001 s'havien presentat vint sol.licituds en aqueix sentit, set de les quals han finalitzat el tràmit satisfactòriament.

Quant als plans empresarials de prevenció considerats en la normativa, durant l'exercici de 2001 se'n van presentar un total de quaranta-set amb caràcter individual, dels quals

han sigut aprovats onze; a més dels de ECOEMBES, al qual estan adherides 283 empreses de la Comunitat Valenciana, i d'Ecovidrio, al qual n'estan adherides unes altres onze.

L'aplicació de la Llei d'Envasos aprovada implicava la creació d'infraestructures de classificació o de selecció d'envasos, on els sistemes integrats de gestió s'han de fer càrrec de tots els residus d'envasos i envasos usats, separats per materials, per a lliurar-los als recuperadors, recicladors o valoritzadors autoritzats.

En aquest sentit, tal i com hem posat de manifest en l'apartat 6.2 del present informe, durant el període objecte de la nostra anàlisi entraren en funcionament dues instal·lacions a les províncies de València i Alacant, i n'hi ha una tercera en construcció a Benidorm.

La planta de classificació d'envasos d'Alzira ha vist incrementada durant 2001 la seua àrea d'influència, en incorporar, a més de les comarques de la Ribera Alta, la Ribera Baixa, la Canal de Navarrés i la Costera, els municipis de les comarques de la Safor, la Vall d'Albaida i la ciutat de València, donant servei a una població total d'1.360.000 habitants. Aquesta planta ha rebut en 2001, segons les dades de la memòria d'activitats confeccionada pels gestors del programa analitzat, 3.500 tones d'envasos, de les quals ha recuperat 2.800 tones de diversos plàstics, acer, alumini i "tetrabrik".

En l'àmbit de la recuperació dels residus i la seua posterior valorització, s'assignen contenidors als ens municipals per a la recollida selectiva de paper/cartró, envasos i vidre. La cessió en ús de contenidors específics s'efectua amb la finalitat d'implantar la recollida selectiva de les fraccions valoritzables contingudes en els residus urbans generats als municipis de la Comunitat Valenciana.

En virtut del conveni-marc signat entre la Generalitat Valenciana i ECOEMBES, es van lliurar durant l'exercici de 2001 diversos contenidors en cessió d'ús a les entitats locals -les dades dels quals hem indicat en l'apartat 6.3 d'aquest informe-, i aquestes se'n fan càrrec de la neteja i del manteniment integral, així com de la seua reposició.

7.3 Acompliment dels objectius de valorització i reciclatge de l'article 5 de la llei 11/1997

La llei 11/1997, d'Envasos i Residus d'Envasos, estableix en l'article 5 els següents objectius de reciclat i valorització:

"Abans del 30 de juny de l'any 2001, caldrà haver complit en l'àmbit de tot el territori de l'Estat els següents objectius de reducció, reciclat i valorització:

Es valoritzarà el 50% com a mínim i el 65% com a màxim, en pes, de la totalitat dels residus d'envasos generats.

En el marc de l'anterior objectiu global, es reciclarà el 25% com a mínim i el 45% com a màxim, en pes, de la totalitat dels materials d'envasat que formen part de tots els

residus d'envasos generats, amb un mínim d'un 15% en pes de cada material d'envasat".

Així mateix, la decisió 97/138 de la Comissió estableix els models relatius al sistema de bases de dades, conformement a la directriu 94/62, per al seguiment de la realització dels objectius de la directriu, i assenyala que s'hi indicaran obligatòriament les dades relatives a reciclat total i valorització total del vidre, plàstic, paper/cartró i metalls.

El reglament que desenvolupa la llei 11/1997 estableix en l'article 15 que, abans del 31 de març de l'any següent al qual estiguen referides les dades, els SIG informaran a les comunitats autònomes sobre els envasos posats en el mercat per mitjà seu, així com de la destinació que hagen donat als residus d'envasos i envasos usats rebuts dels ens locals.

D'acord amb tot això, el 30 de juny de 2001 s'haurien d'haver assolit en l'àmbit de tot el territori de l'Estat els esmentats objectius i els SIG haurien d'haver tramés a les comunitats autònomes la informació necessària per a comprovar el compliment dels objectius abans del 31 de març de 2002.

Quant al compliment d'aquesta obligació per part dels SIG, es va sol·licitar als gestors del programa analitzat la informació rebuda a la data esmentada. A continuació resumim els punts més destacables de la dita informació:

a) ECOEMBES

- La data límit de 28 de febrer, establida en la llei 11/1997, per a presentar la declaració d'envasos és, en alguns casos, difícil d'aconseguir per a les empreses. Malgrat que cada any és major el nombre d'empreses que declaren abans d'aqueixa data, en el moment d'elaborar el present informe no s'ha rebut la declaració de la totalitat de les empreses adherides.
- Les dades facilitades corresponen a un total de 9.735 empreses i s'estima que aqueixes dades sofriran aproximadament un increment del 23%, corresponent a un 15% de les empreses adherides.
- Durant l'any 2001, el nombre d'empreses incorporades al SIG ha passat d'11.178 a 11.475.
- Segons l'informe tramés per ECOEMBES, i tenint en compte que a la data de presentació d'aqueix informe no disposaven de tota la informació sobre les quantitats d'envasos adherits al sistema, s'ha realitzat una estimació basada en les dades de les declaracions definitives de l'any 2001 i en les dades de les declaracions provisionals de l'any 2001 de la resta d'empreses adherides. A aquestes quantitats es sumen les facilitades per Ecovidrio i les dels materials gestionats per ECOEMBES declarades per les empreses adherides al dit SIG, en virtut del conveni establert entre tots dos SIG, i no s'hi inclouen les referides al vidre (dades a escala nacional); en tones.

Materials	Plàstics	Paper/Cartró	Metalls	D'altres	Total
Total Ecoembes 2000	537.602,55	737.135,60	301.412,00	19.354,80	1.595.504,96
Total any 2000	537.602,55	737.135,60	301.412,00	19.354,80	1.595.504,96
Total Ecoembes 2001	572.560,29	733.694,28	298.050,79	20.289,82	1.624.595,18
Total Ecoovidrio 2001	5.592,18	47.912,08	24.015,49	1.300,71	78.820,46
Total any 2001	578.152,47	781.606,36	322.066,28	21.590,53	1.703.415,64
% increment 2001/2000	7,5%	6,0%	6,9%	11,5%	6,8%

Les dades del cartró per a begudes estan incloses en l'apartat de "Paper/Cartró".
Les de la fusta s'inclouen en l'apartat "D'altres".

A continuació es determinen els percentatges de reciclat total i per material, així com els percentatges de valorització total, dels envasos gestionats per ECOEMBES l'any 2001, excloent-ne el vidre i incloent-hi els materials adherits a través d'Ecoovidrio en virtut del conveni establert entre ambdós SIG.

Any 2001	Plàstic	Paper/Cartró	Metalls	D'altres	Total
Total adherit	562.002	782.435	323.073	21.207	1.688.717
Total reciclat	85.874	352.834	128.256	5.232	572.196
% reciclat	15,3%	45,1%	39,7%	24,7%	33,9%

- Les dades oferides per ECOEMBES, a escala nacional, per al mes de juny de 2001, data de verificació de l'aplicació de l'article 5 de la llei 11/1997 esmentat a l'inici d'aquest apartat, per tipus de material, són les següents:

	Plàstic	Paper/Cartró	Metalls	Fusta/D'altres	Total
Total adherit	46.711	65.209	26.930	1.764	140.615
Total reciclat	7.778	29.587	10.753	436	48.554
% reciclatge	15,2%	45,0%	39,7%	24,7%	33,9%

Com podem observar, a la referida data s'han superat els objectius de reciclat establits en la Llei d'Envasos, puix que el reciclat total de materials ha assolit un valor aproximat del 33,9% i s'ha superat en tots els casos el 15% per tipus de material.

- En relació a l'objectiu de valorització, igualment a escala nacional, l'informe d'ECOEMBES indica que, a juny de 2001, no s'havia complert l'objectiu del 50% establert en la Llei d'Envasos. El retard en l'entrada en servei d'alguna de les plantes d'incineració ha fet que el percentatge assolit siga només del 47,1%.
- El SIG no ens ha oferit dades sobre el compliment dels percentatges assenyalats per la Llei a la nostra Comunitat. Únicament s'inclouen en l'informe les següents dades sobre reciclatge per tipus de material a la Comunitat Valenciana:

2001	Plàstic	Paper/Cartró	Metalls	Fusta/D'altres	Total
C. Valenciana	8.321	41.208	26.985	137	76.651
Total Espanya	85.874	352.834	128.256	5.232	572.196
%	9,7%	11,7%	21,0%	2,6%	13,4%

Com podem apreciar-hi, els percentatges de materials reciclats pels recicladors de la Comunitat Valenciana difereixen en gran manera dels obtinguts a escala nacional que hem mostrat en quadres anteriors. No és possible, segons els gestors, determinar els percentatges reals de reciclat aconseguits a la Comunitat Valenciana, perquè la Conselleria de Medi Ambient desconeix les quantitats d'envasos posats en el mercat de la Comunitat Valenciana pel SIG.

b) Ecovidrio

- L'informe d'Ecovidrio corresponent a l'exercici de 2001 proporciona les dades dels envasos posats en el mercat durant aqueix any per les empreses adherides al SIG que han lliurat la declaració d'envasos durant el primer trimestre de l'any 2002.
- El nombre de declaracions rebudes és del 66% del total d'empreses adherides i s'estima que aqueix percentatge de fitxes rebudes representa el 91% del total d'envasos posats en el mercat per mitjà del SIG.
- En el quadre següent es detalla el nombre d'envasos de vidre no reutilitzables posats en el mercat espanyol al llarg de l'exercici de 2001 i declarats a Ecovidrio durant el primer trimestre de l'any 2002, amb especificació dels quilograms de material que representen i dels litres de producte comercialitzat dins d'aqueixos envasos.

	Comunitat Valenciana			Total nacional			% C.Valenciana s/ t. nacional
	>0,50 Lts.	<0,50 Lts.	Total	>0,50 Lts.	<0,50 Lts.	Total	
N. envasos	25.675.831	959.840	26.635.671	1.165.331.227	1.387.991.398	2.553.322.625	1,0%
Kg. material	11.468.133	265.193	11.733.326	599.131.685	237.628.082	836.759.767	1,4%
Kg./l. prod.	20.760.627	402.846	21.163.473	993.161.632	365.932.460	1.359.094.092	1,6%

- En conclusió, hem d'assenyalar que, segons els gestors, els SIG autoritzats per la Conselleria (ECOEMBES i Ecovidrio) no disposen de resultats sobre el compliment dels objectius de reciclat i valorització d'envasos desagregats per comunitats autònomes, sinó sobre els totals de l'Estat espanyol, i tots dos afirmen que a data de 30 de juny de 2001 es superen els mínims establits en l'article 5 de la llei 11/1997.

7.4 El Programa de Gestió de Residus d'Envasos de la Comunitat Valenciana

a) Antecedents

Tal i com hem posat de manifest en l'apartat 7.1 anterior, en el marc del compliment dels objectius marcats per la Llei d'Envasos i el Pla Integral de Residus, la Conselleria de Medi Ambient considerarà necessari redactar el "Programa de gestió de residus d'envasos i d'envasos usats", tenint en compte les circumstàncies tècniques, socioeconòmiques i ambientals que presenta la gestió d'aquests materials a la nostra Comunitat. Tot això amb l'objectiu de disposar d'un instrument de planificació adequat que permetia considerar les distintes particularitats que presenten les entitats locals i que possibilita la participació voluntària d'aquestes en els sistemes integrats de gestió.

Addicionalment, en l'àmbit autonòmic, la llei 10/2000, de 12 de desembre, de Residus de la Comunitat Valenciana, estableix els principis que han de regir la gestió dels residus a la nostra Comunitat.

El PRECV ha sigut redactat conformement al PIR, instrument director i coordinador de totes les actuacions que es realitzen a la Comunitat Valenciana en matèria de gestió de residus. El PIR planifica la gestió dels residus generats en el seu territori, en determina les quantitats generades i estableix els mitjans i les infraestructures necessàries per a la seua gestió, a l'objecte de minimitzar els impactes sobre el medi ambient; tot això garantint el compliment de la llei 10/2000, de Residus.

b) Objectiu

L'objectiu del PRECV és de proposar un model òptim de gestió d'envasos, tant els lleugers, com els de paper/cartró i vidre, que maximitze la funcionalitat del sistema i minimitze els costos de la dita gestió.

c) Plantes de tractament

En el PRECV s'assenyalen tres plantes de classificació i selecció d'envasos lleugers: Alzira, Benidorm i Elx. Únicament la primera ha sigut construïda, i les altres dues estan en construcció a la data de redacció del document.

Quant al paper i cartró, existeixen diverses plantes de recuperació i reciclatge repartides per tota la Comunitat, i per a l'elaboració del document de base, es prenen en consideració set recicladors amb els quals ECOEMBES havia subscrit algun conveni.

En el cas del vidre, s'hi han considerat sis recicladors amb els quals Ecovidrio havia subscrit conveni; l'establiment de cinc d'aquests s'assenta a la Comunitat, i el restant, a Caudete (Albacete).

d) Generació

Per determinar les quantitats d'envasos que s'han d'arreglar, el PRECV estima en primer lloc la generació de residus urbans. Sobre la base d'aquests, es determinen els residus d'envasos generats i, una vegada establits els objectius de recollida, es calculen les quantitats d'envasos que s'han de recollir.

La generació de residus sòlids urbans es calcula a partir de la "ratio" de generació inclosa en el PIR (1,2 kg/habitant/dia), incloent-hi l'estacionalitat de la població mitjançant la inclusió del terme població equivalent; i la generació d'envasos es calcula multiplicant la generació total de residus urbans pel percentatge de residus d'envasos definit en la composició que es detalla en el PNRU.

e) Objectius de recollida

Basant-se en la normativa vigent i en diverses experiències anteriors, per als exercicis de 2002, 2007 i 2012 es xifren els objectius de recollida de residus d'envasos com un percentatge sobre la generació total de residus, distingint entre vidre, paper/cartró, plàstics i metalls, i distingint alhora entre recollida en àrea d'aportació i porta a porta.

f) Gestió

L'esquema de gestió de residus d'envasos definit en el PRECV segueix l'esquema inclòs en el PIR.

f.1) Recollida

- Per a tot tipus de residus d'envasos. Recollida d'envasos en àrea d'aportació: en iglús de tres tipus (paper/cartró, vidre i envasos lleugers), col.locats en el carrer o en els ecoparcs per als envasos procedents dels domicilis.

La "ratio" contenidor/habitant considerada és, per als tres tipus de materials, d'un contenidor per cada cinc-cents habitants.

- Per a residus d'envasos generats en grans quantitats: Es considera el sistema de recollida porta a porta per als generadors singulars, com ara comerços, oficines o hotels, que generen envasos en grans quantitats i disposen d'un contenidor específic, que trauen al carrer en l'horari establert per a la recollida.

f.2) Transport

- Per mitjà d'un transport adequat, es porten a les estacions de transferència o planta de tractament; es consideren dues alternatives: transport individualitzat i transport mancomunat (un mateix camió recull els envasos de diversos municipis).

Com a resultat dels estudis realitzats, en el programa es recomana:

- Recollida individualitzada per als municipis majors de 50.000 habitants (camió de caixa gran amb compactació), o menors de 1.000 habitants (transport en caixa petita i sense compactació)
- Recollida mancomunada per a la resta de municipis (transport en caixa mitjana i sense compactació).

f.3) Transferència

- La transferència dels residus d'envasos redueix els costos del transport a les plantes de tractament o selecció des dels municipis més allunyats. En el PRECV es considera la construcció del nombre mínim d'estacions i la reducció de costos que s'obté en aprofitar les economies d'escala, resultat d'agrupar el major nombre possible de municipis per a cada instal·lació.
- Les estacions de transferència de menys de 3.500 tones/any han de ser estacions per gravetat; i la resta ho són per compactació (llevat del cas del vidre, que és un material no compactable).
- En el PRECV s'assenyala la necessitat de construir les següents estacions de transferència:
 - Tres de vidre (dues a la província de València i una a la de Castelló).
 - Quatre per a paper/cartró (dues a la província de València, una a la d'Alacant i una altra a la de Castelló).
 - Sis per a envasos lleugers (dues en cada una de les tres províncies).

f.4) Tractament

- Vidre i paper/cartró. Els materials recollits en els iglús o procedents de les estacions de transferència es transporten a les plantes de tractament. El vidre es

tracta en les vidrieres i el paper/cartró, el seleccionen i el porten a les plantes de reciclatge de paper.

Hem comprovat que la capacitat de tractament actual de les plantes de reciclatge de la Comunitat Valenciana és suficient per a tractar la quantitat de residus d'envasos de vidre i paper/cartró que hom preveu recollir. No obstant això, la planta de Caudete, a Albacete, haurà de reciclar una part del vidre recollit.

- Envasos lleugers. A la data d'elaboració del PRECV, solament hi havia una planta de classificació i selecció d'envasos lleugers en funcionament a la Comunitat Valenciana, localitzada a Alzira. Les dues plantes restants, a Elx i Benidorm, estaven en construcció.

Per a localitzar i definir el nombre de plantes necessari, s'ha considerat tant la minimització del seu nombre, com la reducció de costos mitjançant l'aprofitament de les economies d'escala que s'obtenen en agrupar el major nombre possible de municipis per a cada instal·lació. En aquest sentit, es preveu la construcció de dues noves plantes, una a la província de Castelló i l'altra a la de València.

El PRECV modifica així de manera substancial les determinacions del PIR en matèria d'infraestructures de selecció i classificació d'envasos lleugers, puix que proposa cinc plantes en comptes de les setze que figuraven en el PIR (vegeu l'apartat 5.4 d'aquest informe), i les complementa amb sis punts intermedis de descàrrega d'envasos lleugers, a manera d'estacions de transferència específiques.

f.5) Càlcul dels costos de gestió

- S'ofereix l'estimació dels costos de gestió de cada una de les fraccions de residus estudiades: vidre, paper/cartró, i envasos lleugers. Els resultats es presenten per a cada un dels escenaris temporals considerats (2002, 2007, 2012), la tipologia dels municipis en funció del seu nombre d'habitants, les plantes de tractament i les estacions de transferència tributàries d'aquestes plantes i la tipologia de recollida i transport.

Segons el PRECV, la recollida i el transport mancomunats comporten un estalvi significatiu, respecte dels costos de recollida i transport individualitzats, en tots els escenaris prevists i per a tots els tipus de materials.

- Per acabar, en el programa també es calculen els costos totals unitaris estimats en funció del nombre d'habitants i del tipus de transport, per a cada un dels tipus de materials.

8. RESUM DELS ASPECTES MÉS SIGNIFICATIUS SORGITS EN L'AUDITORIA I RECOMANACIONS PER A MILLORAR LA GESTIÓ

A continuació resumim els aspectes més significatiu que s'han posat de manifest a conseqüència del treball dut a terme; així com les recomanacions per a millorar la gestió.

8.1 Quantificació d'objectius i indicadors d'eficàcia, eficiència i economia

Els gestors responsables del programa han de quantificar els objectius prevists en els pressuposts anuals i establir un sistema d'indicadors per activitat, a fi d'avaluar la gestió del programa en termes d'eficàcia, eficiència i economia, i per poder comparar en les memòries anuals d'activitats les previsions realitzades amb els resultats aconseguits i explicar les desviacions tècniques i financeres.

8.2 Gestió i evolució dels recursos econòmics

Les dotacions definitives del programa 442.50, en el període 1998-2001, experimentaren una sensible reducció en relació a les quantitats inicialment pressupostades. Aquesta situació es fa especialment patent en l'apartat inversor.

Tal i com hem comentat en l'apartat 6 d'aquest informe, la reducció de les quanties assignades al programa s'apunta com una de les causes principals de l'incompliment dels objectius prevists en el PIR.

Addicionalment, s'observa que el grau mitjà d'execució del principal capítol inversor durant el període és del 74%, amb variacions al llarg del període, i que constitueix amb 18.321.878 euros el 52% del total de les dotacions inicials del capítol VI en el període 1998-2001.

D'altra banda, durant el període considerat els gestors han certificat despeses elegibles imputables a inversions en residus sòlids urbans dutes a terme sobre la base del PIR, per al seu finançament amb fons europeus, per un total de 21.264.932 euros.

8.3 Organització i recursos humans

Els recursos humans involucrats en la gestió i tractament dels residus urbans dins del programa 442.50, "Qualitat ambiental", durant el període analitzat, han experimentat una evolució positiva, puix que han passat de nou llocs de treball, amb una dedicació mitjana del 59%, a setze llocs de treball, amb una dedicació mitjana del 61%, i un cost total per a l'exercici de 2001 de 314.443 euros. D'aquest import, n'hi ha 50.160 euros que han sigut imputats comptablement al programa 442.60.

L'anàlisi de l'organització i la gestió efectuada sobre els mitjans personals, ha posat de manifest aspectes que poden ser millorats, per tal d'obtenir nivells majors d'eficiència. Entre aquests aspectes podem destacar:

- El volum de gestió actual requeriria un augment significatiu dels mitjans personals assignats, ja que els actuals són clarament insuficients.
- La realització del treball habitual pot incórrer en retards a causa de: la manca d'un espai físic adequat per a desenvolupar el treball dels funcionaris, la falta d'eines informàtiques específiques i de formació en l'ús de tals eines, i la inexistència d'una formació específica per a exercir les funcions.
- L'existència de problemes de motivació del personal, que tenen el seu origen en la falta de consecució d'objectius, en l'escassa connexió de l'Administració en relació al funcionament de les instal·lacions de tractament de residus i els sistemes de gestió i en la manca de perspectives laborals de promoció del personal.
- La inexistència de manuals de procediment.

8.4 Anàlisi dels residus urbans i assimilables. Situació inicial

- Les dades que ens han facilitat els gestors del programa relatives a la generació de residus urbans a la Comunitat Valenciana, indiquen que la producció total l'any 1997 s'estimava en 2.048.378 tones.
- A la dita data operaven a la nostra Comunitat set plantes de valorització de residus i de producció de compost, que tractaven aproximadament 1.000.886 tones cada any; cosa que representa aproximadament el 49% del total de residus generats.

El rendiment global de la recuperació en aquestes instal·lacions era del 18,2% (182.433 tones), que pot considerar-se entre moderat i baix, en especial si comprovem que el percentatge de residus rebutjats arribava al 62%.

Les causes del baix rendiment d'aquestes instal·lacions, cal buscar-les principalment en l'obsolescència seua, motivada per la seua antiguitat (antiguitat mitjana de 23 anys) i per la falta d'inversions de renovació i actualització.

- La Comunitat Valenciana comptava, abans de l'entrada en vigor del PIR, amb vint abocadors controlats; malgrat que tots no reunien les condicions sanitàries adequades. A més a més, hi havia un nombre indeterminat d'abocadors no controlats.

Segons les dades que es manegen en el PIR relatives als exercicis de 1996 i anteriors, el 84% dels residus urbans generats no eren tractats de forma adequada, o eren objecte d'abocament incontrolat; xifres que coincideixen bàsicament amb l'anàlisi realitzada sobre la informació obtinguda referida a 1997.

- Addicionalment, la nostra Comunitat comptava, a l'entrada en vigor del PIR, amb dues estacions de transferència de residus de nova creació.

- La recollida selectiva a la nostra Comunitat comença amb la del vidre dipositat en contenidors específics del tipus "igllú" de color verd, que arribà en 1995 a la xifra de 21.936 tones, amb un parc de contenidors de 4.327 unitats.

Segons les dades facilitades pels gestors, l'any 1997 s'elevà a 31.316 tones. Això significa que en dos exercicis es va produir un increment en la recuperació d'aquest material de 9.380 tones, un 42,8%.

No obstant això, segons que ens indiquen els gestors, aquestes dades fan referència no solament al vidre recollit en els dits contenidors, sinó al total de pes del vidre tractat en planta.

Quant a la recollida selectiva de paper i cartró, igual com ocorre en la resta de l'Estat, està molt menys desenvolupada i la seua estadística és menys coneguda. Atesa l'escassa implantació de contenidors específics (color blau), en 1995 es recolliren aproximadament 5.500 tones a tota la Comunitat, comptant amb un total de 1.769 contenidors. A partir de la dita data s'incrementa notablement la presència d'aquests contenidors.

8.5 El Pla Integral de Residus de la Comunitat Valenciana

- La Generalitat Valenciana aprovà, amb el decret 317/1997, de 24 de desembre, del Govern Valencià, el Pla Integral de Residus de la Comunitat Valenciana. Posteriorment aquest Pla va ser modificat en alguns aspectes pel decret 32/1999, de 2 de maig.
- Els principis bàsics en què ha recolzat la realització del Pla Integral són:
 - Principi d'autosuficiència,
 - principi de proximitat,
 - principi de "qui contamina, paga",
 - principi de subsidiarietat,
 - principi de la responsabilitat compartida.

A més d'aquests principis, el Pla Integral s'ha realitzat des de la necessitat de complir els objectius que sorgeixen d'una nova concepció de la gestió dels residus, i que consisteixen en la *minimització*, la *valorització* i l'*eliminació segura*.

- S'inclouen dins de l'àmbit d'aplicació del PIR els residus que s'originen o ocasionen en tot l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.
- La vigència del Pla, tal i com en el mateix PIR s'estipula, serà indefinida; encara que la Generalitat podrà actualitzar-lo i revisar-la d'ofici. No obstant això, les

actuacions i inversions previstes en el Pla s'han efectuat per a un àmbit temporal de cinc anys, que finalitza el 31 de desembre de 2002.

- La finalitat fonamental del PIR és de superar el dèficit d'infraestructures de tractament i eliminació de residus urbans existent, bé amb l'execució de noves instal.lacions de tractament i eliminació segura, bé mitjançant el condicionament i l'adequació d'instal.lacions ja existents.
- Presenta els següents trets o característiques fonamentals:
 - És un programa global, amb un pressupost que, solament per als residus sòlids urbans i inerts, s'eleva a 164.767.472 euros, als quals cal afegir 27.045.545 euros corresponents als programes de difusió i d'implantació de la recollida selectiva i a la clausura i segellat d'abocadors.
 - El programa acull actuacions que afecten tots els municipis de la Comunitat Valenciana majors de 500 habitants.
 - Distribueix les actuacions sobre el territori en divuit zones de gestió.
 - Es tracta d'un programa obert a la participació de les distintes administracions públiques.
 - El programa ha considerat el fenomen de la població estacional; raó per la qual s'hi han sobredimensionat les actuacions i instal.lacions, atenent a aquest fenomen.
- El PIR concentra la major part de les inversions (el 64%) en els dos primers anys.
- La inversió mitjana per habitant prevista per a la construcció de les instal.lacions que han de gestionar aquests residus en tota la nostra Comunitat, s'eleva a 65 euros, i mostra sensibles diferències en la seua distribució per províncies i zones.
- D'acord amb el que s'estableix en el capítol 9 del Pla, *"una vegada conclosa l'execució del PIR, s'haurà aconseguit corregir pràcticament el dèficit en infraestructures de tractament i eliminació de residus urbans a la Comunitat Valenciana, que es situarà entre les comunitats autònomes amb millors nivells de tot l'Estat"*.

Aquest objectiu, tal i com hem posat de manifest en diversos apartats d'aquest informe, no podrà ser assolit en l'àmbit temporal d'execució del PIR.

- El Pla ha previst contribuir a la implantació de la recollida selectiva amb una partida de 9.015.183 euros, que s'han de repartir durant els cinc anys d'aplicació del programa econòmic.

- Addicionalment, en el PIR s'ha previst una partida de 6.010.120 euros destinats a costejar diverses accions de difusió i promoció del model de gestió que s'hi proposa.

8.6 Anàlisi i seguiment de l'execució del PIR en el període 1998-2001

- Les dades relatives tant a la generació com a la composició dels residus urbans a la Comunitat Valenciana en el període que comprén la nostra anàlisi, són de difícil determinació, ja que no existeix informació precisa i sistemàtica sobre les quantitats efectivament generades, ni s'ha realitzat cap estudi sobre això en els últims anys.

Segons que ens informen els gestors, en el present exercici de 2002 es contractarà una assistència tècnica destinada a realitzar un inventari i catàleg dels residus de la Comunitat Valenciana, que permetrà obtenir dades actualitzades i més fiables sobre aquests paràmetres.

- El percentatge de residus que s'aprofita per mitjà del seu reciclatge o valorització, es manté en els últims exercicis per damunt de 12,5% del total de residus generats, amb una certa tendència l'alça, i els residus duts a abocadors es mantenen en taxes superiors al 70% i mostren una reducció de 8,5 punts en el període analitzat.

D'aquests últims, podem destacar que el percentatge que s'elimina en abocadors incontrolats (no legals) s'ha reduït en 9,4 punts en el dit període, i s'estima en el 18,4% del total de residus generats l'any 2001; percentatge que s'ha de considerar elevat a la dita data.

No obstant això, podem assenyalar que la xifra d'abocaments incontrolats de l'exercici de 2001 que figura en l'apartat 6.1, inclou els residus de la província d'Alacant que són traslladats a una altra comunitat autònoma per al seu tractament i/o eliminació.

- L'anàlisi de les dades procedents de les plantes de compost posa de manifest que s'ha incrementat el total d'entrades en plantes durant el període analitzat en un 52,8%; mentre que els rebuigs a abocadors s'ha incrementat en un 54,4% i la quantitat de residus recuperats en les dites plantes s'ha reduït en termes relatius un 4,1 punts.

Les causes d'aquest baix rendiment dels residus tractats en les plantes de compost, es troben bàsicament en l'absoluta obsolescència d'aqueixes plantes -que posàvem de manifest en l'apartat 4.2 d'aquest informe-, i en la sobresaturació de les seues capacitats de tractament, que es fan evidents si les relacionem amb les entrades produïdes.

Es fa necessària una acció enèrgica i decidida en matèria d'inversions, que accelere la modernització i posada al dia d'aquest tipus de plantes de valorització

de residus existents a la nostra Comunitat, així com la construcció de les que hi ha pendents segons les previsions del PIR, amb la finalitat de reduir sensiblement el volum de residus urbans no tractats adequadament i d'obtenir uns aprofitaments raonables. Això permetrà igualment allargar la vida útil dels abocadors controlats actuals, cosa que reduirà la problemàtica social que comporta sempre la ubicació i obertura de noves instal·lacions d'aquest tipus i contribuirà decididament a millorar el nostre medi ambient.

Així mateix, és necessari aprofundir en l'eficàcia de la recollida selectiva i en la minimització, incidint sobretot en la reducció de la quantitat de productes de rebuig generats per les activitats domèstiques.

- L'import de l'aportació econòmica realitzada per l'Administració autonòmica en el període analitzat, 39.397.419 euros, representa el 25,6% del total previst pel PIR. D'aquest total invertit, l'import contractat per mitjà de l'empresa pública VAERSA n'ha constituït el 88,4%.

Cal destacar les importants desviacions produïdes en la distribució d'aquestes inversions per exercicis. Així, mentre que el PIR concentra la major part de les inversions (85,3%) en els tres primers exercicis de la seua vigència, la inversió realitzada en els exercicis de 1998 a 2000 solament arriba al 9,5% de les previstes per al període esmentat.

La província d'Alacant absorbeix, amb 32.395.551 euros, el 82,2% de la inversió realitzada en el període; mentre que l'import destinat a Castelló, 414.355 euros, solament en representa l'1,1% del total.

La distribució territorial de les inversions realitzades, en termes d'inversió per habitant, posa de manifest que a la província de Castelló, amb 0,85 euros per habitant, aquelles representen solament el 2% de les previstes en el PIR per al període; mentre que a la província d'Alacant s'han invertit 22 euros per habitant, el 47,5% de les previstes en la dita província, i que la "ratio" corresponent a la província de València està 15,5 punts per sota de la mitjana de la Comunitat, amb 3 euros per habitant. Tot això posa de manifest una gran desigualtat en l'esforç inversor.

El major esforç inversor s'ha destinat a la construcció de plantes de compost, un 44,9% del total invertit; seguit de les de classificació d'envasos lleugers i les estacions de transferència. Aquests tres tipus d'instal·lacions s'emporten el 87% del total de les inversions realitzades.

Quant al nombre d'instal·lacions, al final de l'exercici de 2001 n'hi havia en funcionament o en construcció un total de 147, del total de 573 previstes en el PIR (un 25,7%). D'aquestes, quaranta-vuit (un 8,4%) es trobaven en funcionament abans de l'entrada en vigor del PIR. Aquestes xifres inclouen totes aquelles instal·lacions la titularitat de les quals, o el seu finançament, no és de

l'Administració autonòmica. En l'apartat 6.2 se'n mostra el resum per tipus d'instal·lació.

L'Administració autonòmica ha optat per la construcció, bàsicament per mitjà de la Conselleria mateixa, de les instal·lacions que comporten una menor inversió en termes quantitius, com són els abocadors d'inerts i ecoparcs; i per mitjà de VAERSA, per la construcció d'aquelles instal·lacions que comporten un gran volum d'inversió, com són les plantes de compost, de classificació d'envasos lleugers i estacions de transferència.

L'Administració pública, i en especial la local, ha sigut fins ara la impulsora i motora de la construcció d'instal·lacions per a la gestió dels residus urbans a la Comunitat Valenciana, amb tan sols alguna tímida incursió de la iniciativa privada. Tanmateix, aquesta situació s'inverteix si observem que l'activitat de gestió o explotació de les instal·lacions està majoritàriament en mans d'empreses privades.

La situació descrita en paràgrafs anteriors posa de manifest que, al final de l'àmbit temporal d'execució del PIR (31 de desembre de 2002), no haurà sigut possible complir els objectius prevists, atés el nombre d'instal·lacions que encara s'han de construir. En aquest sentit, en el cas que l'execució de totes es realitzés per iniciativa de l'Administració pública -tal i com ha ocorregut en la pràctica fins al moment actual-, s'estima que els fons que caldria destinar a aqueix efecte estarien al voltant dels 225.379.539 euros.

Aquest dèficit d'infraestructures existent és conseqüència, d'una banda, de les desviacions anuals produïdes en la programació, el pressupost i l'execució de les previsions inversores aprovades en el PIR per part de l'Administració autonòmica que hem posat de manifest en paràgrafs anteriors d'aquest apartat; i de l'altra, a l'escassa implicació de la resta d'agents socials (administracions locals i iniciativa privada).

A l'objecte de fer totalment operatius els sistemes construïts, caldrà també continuar amb la tasca de reforma, i procurar substituir les instal·lacions de classificació i compost -una vegada amortitzades- en plantes de compost, més eficaces i econòmiques.

Així mateix, caldrà prosseguir la investigació de nous sistemes de gestió i tractament, a l'objecte d'aconseguir la màxima eficàcia possible dins de les condicions ambientals més segures.

- El PIR considera, en l'apartat 9, les inversions necessàries que cal realitzar en el seu període de vigència. En aquest sentit, s'hi preveu una partida de 6.010.120 euros per a costejar accions de difusió i promoció del model de gestió de residus proposat. També s'hi dóna gran importància a la implantació de la recollida selectiva, per a la qual es preveu una partida global de 9.015.183 euros, dels quals es destinarien 3.786.376 euros a l'adquisició de contenidors de recollida

selectiva per a completar la distribució d'aquests en tots els municipis de la Comunitat Valenciana, i la resta, 5.228.807 euros, es destinaria a finançar accions de foment del sistema de recollida selectiva (promoció, publicitat, distribució de material, etc.) i a l'adquisició de contenidors de matèria orgànica.

La informació obtinguda a partir de les relacions de contractes efectuats, tant per la Conselleria mateixa, com per VAERSA, posa de manifest que la despesa realitzada per aquests conceptes durant el període analitzat ha sigut de 3.501.154 euros, que representen un 24,3% del total previst en el PIR, fins a 2001.

La inversió executada, en relació a la població de dret total de la Comunitat Valenciana en 2001, d'acord amb les dades obtingudes de les bases estadístiques de l'INE (4,2 milions d'habitants), dona una quantitat invertida de 0,83 euros per habitant. Aquesta quantitat equival a un 26% de la prevista per al període, que era de 3,43 euros.

Pel que fa tant als contenidors de paper/cartró, com als de vidre, l'índex d'implantació obtingut al final del període analitzat supera els objectius marcats en el PIR en aproximadament un 22% i mostra, en conseqüència, una desviació positiva, resultat de la seua major implantació temporal. En canvi, pel que fa als contenidors d'envasos i de residus d'envasos, la "ratio-objectiu" està lluny de ser assolida, en especial a les províncies de Castelló i Alacant, on la "ratio" obtinguda és tres i cinc vegades superior a la de l'objectiu marcat. Això s'explica per la més recent implantació de la recollida selectiva d'aquests residus i del seu tractament, derivats de l'entrada en vigor de les lleis estatals d'envasos i de residus i, en especial, de la llei 10/2000, de Residus de la Comunitat Valenciana.

A finals de l'exercici de 2001 i en el 2002, es va contractar l'adquisició de 3.152 contenidors d'envasos i residus d'envasos. L'adquisició d'aquests contenidors modificarà substancialment l'índex de la província d'Alacant pel que fa a aquest tipus de contenidors, i s'estima que s'hi situarà al voltant dels cinc-cents habitants per contenidor, en la línia de la mitjana europea considerada òptima per a aconseguir unes bones taxes de reciclat.

D'altra banda, cal tenir en compte que, per completar la implantació de la recollida selectiva, han col·laborat activament -amb l'aportació de contenidors- unes altres institucions, com són el Ministeri de Medi Ambient, algunes administracions locals i les entitats sense ànim de lucre Ecoembalajes España, S.A. (ECOEMBES) i Ecovidrio-Sociedad Ecològica para el Reciclado de los Envases de Vidrio; aquestes dues últimes en virtut dels convenis-marc subscrits amb la Generalitat Valenciana, a través de la Conselleria de Medi Ambient, els anys 2000 i 2001.

Amb la finalitat d'obtenir una major fiabilitat en totes les dades relacionades amb la recollida de residus urbans, en 2002 la Conselleria contractarà diverses assistències tècniques, que permetran verificar la bondat de certes estimacions i actualitzar l'inventari del parc de contenidors de la Comunitat Valenciana.

Pel que fa als contenidors de recollida selectiva de matèria orgànica, per aconseguir la "ratio-objectiu" es preveia en el PIR l'adquisició de 4.500 contenidors, amb un cost estimat de 180.304 euros.

En opinió del Servei d'Innovació de la Gestió Ambiental: *"la recollida selectiva de matèria orgànica suposa un 'pas endavant' considerable, tant quantitatiu com qualitatiu, en matèria de recollida selectiva, el qual requereix consolidar prèviament la d'envasos lleugers, paper/cartró i vidre, tant en l'àmbit de la sensibilització i col.laboració ciutadana, com de la disponibilitat dels mitjans adequats de recollida per part dels ens locals, amb dèficits importants; així com de garantia de suficient capacitat de recepció i processament d'aquests materials en el mercat del reciclat, a fi de garantir el 'tancament del cercle del reciclat'.*

Per tant, sembla raonable suposar que, a curt termini, l'objectiu és de consolidar la recollida selectiva en tres contenidors abans apuntada i posposar la de matèria orgànica a un estadi posterior d'implantació del PIR a tota la Comunitat Valenciana".

En aquest sentit, en els plans de zona aprovats fins ara es reconeix que no està implantada en l'actualitat la recollida selectiva de matèria orgànica, i en un d'aquests plans es preveu la seua implantació per al període 2003-2009, per als grans productors, i a partir d'aqueixa data la seua generalització a tota la població. En conseqüència, al final del període analitzat no s'havia realitzat cap actuació que tendís al compliment d'aquest objectiu previst en el PIR.

- Tal i com s'indica en el capítol 2 del PIR, la situació de partida amb què es topa la gestió dels residus generats a la Comunitat Valenciana posa de manifest que almenys el 35% del total de residus generats eren objecte d'abocament incontrolat, amb especial incidència a les províncies de Castelló i Alacant. A fi d'esmenar aquest problema, el PIR pren en consideració les inversions necessàries que hi cal realitzar, incloent entre aquestes una partida de 12.020.242 euros destinada a finançar els treballs de segellat i clausura d'abocadors incontrolats.

Segons la informació facilitada per la Conselleria, en el període analitzat (1998-2001) s'ha invertit un total de 3.678.988 euros en el segellat i la restauració d'abocadors incontrolats, sobretot de caràcter municipal, i principalment a les províncies de Castelló i Alacant.

Aquesta informació presenta divergències respecte de l'obtinguda per aquesta Sindicatura a partir de les relacions de contractes efectuats durant el període analitzat, tan per la Conselleria com per VAERSA, relatius a la redacció de projectes i a l'execució d'obres de clausura, segellat i restauració d'abocadors incontrolats, puix que les dites relacions donen un import global de 3.322.022 euros, inferior en 356.966 euros a la de les xifres facilitades.

Així mateix, segons la informació facilitada, en els exercicis anteriors a l'inici de la vigència del PIR s'havien segellat i clausurat un total de 225 abocadors, acció en la qual havien tingut una participació molt activa les respectives diputacions provincials.

En aquest sentit, podem ressaltar que, en diversos casos en què hom havia procedit a segellar i clausurar d'abocadors incontrolats, posteriorment s'ha detectat que s'hi havia reproduït la situació; raó per la qual seria necessari realitzar noves inversions de segellat.

En conseqüència, en el període analitzat, han clausurat, segellat i restaurat el 34% dels abocadors existents a l'inici del dit període, amb un import invertit que equival al 35% del total previst en el PIR, molt allunyat en tots dos casos dels objectius prevists.

- El PIR vigent considera la divisió del territori de la Comunitat Valenciana en divuit zones, compostes al seu torn per un total de vint-i-vuit àrees, a l'efecte de la programació de les inversions en instal·lacions.

En l'article 22 de la llei 10/2000, de 12 de desembre, de Residus de la Comunitat Valenciana, s'indica així mateix que les activitats tant públiques, com privades, de gestió de residus seran executades conformement als plans aprovats per les administracions públiques competents, i pren en consideració -entre altres- el desenvolupament del PIR per mitjà de plans de zona, els quals tenen per objecte detallar i millorar les previsions del Pla.

En aquest sentit, l'article 24.3 de la Llei estableix que el PIR podrà ser executat directament o per mitjà del corresponent pla de zona i el projecte de gestió. No obstant això, l'execució de les previsions contingudes en el PIR relatives a residus urbans requerirà, en tot cas, el corresponent pla de zona i el projecte de gestió.

A conseqüència de tot això, a partir de l'exercici de 2000 i a càrrec del programa 442.50, es contracta l'elaboració de diversos plans de zona, amb una despesa realitzada en el període analitzat que s'eleva a un total de 205.130 euros i que afecta cinc de les divuit zones en què s'ha dividit el territori.

A més a més, en 2002 es troba en fase de licitació la redacció dels plans de zona corresponents a les zones X, XI i XII, per un import global de 48.562 euros; però no hi ha cap previsió temporal per a elaborar els deu plans restants.

La revisió dels plans de zona aprovats fins ara, no permet comparar-los ni fer-ne el seguiment de forma adequada i és difícil, en general, identificar correctament el nombre, el tipus, les característiques i la ubicació exacta de totes les instal·lacions considerades necessàries per al correcte tractament dels residus en les dites zones.

8.7 La gestió dels envasos i residus d'envasos

- La llei 11/1997, de 24 d'abril, d'Envasos i Residus d'Envasos, incorpora a l'ordenament espanyol la directriu 94/62/CE -relativa als envasos i residus d'envasos- i estableix les normes per a gestionar-los. Aquesta Llei té per objecte prevenir i reduir l'impacte sobre el medi ambient dels envasos, així com la gestió dels residus d'envasos al llarg de tot el seu cycle vital, i considera envasos els així definits en el seu article 2 i en el reglament que la desenvolupa.

D'altra banda, en la Llei també figura la determinació de realitzar un programa nacional de residus d'envasos i d'envasos usats, que integre els diferents programes de gestió d'envasos de les comunitats autònomes de l'Estat. El dit programa s'ha materialitzat en l'apartat 7.3 del Pla Nacional de Residus Urbans.

A partir de la publicació de l'esmentada Llei, principal norma reguladora del tractament i la gestió d'aquest tipus de residus, s'han creat els "sistemes integrats de gestió" (SIG), que garanteixen la recollida selectiva periòdica i la recuperació dels envasos i residus d'envasos pertanyents a les empreses adherides.

- Ecoembalajes España, S.A. (ECOEMBES), és el sistema integrat de gestió de residus d'envasos lleugers i de paper/cartró, i la Sociedad Ecológica para el Reciclado de los Envases de Vidrio (Ecovidrio), és el corresponent als envasos de vidre.

Durant els exercicis de 2000 a 2002 s'han gestionat les adhesions de les entitats locals de la nostra Comunitat als convenis-marc signats, i a 21 de maig de 2002 s'han concretat un total de 312 adhesions al conveni-marc signat amb ECOEMBES, de les quals 201 són totals (és a dir per a envasos lleugers i paper/cartró) i 111 en són adhesions parcials (únicament paper/cartró).

En aqueixa mateixa data, eren trenta-quatre els municipis adherits al SIG Ecovidrio amb gestió municipal; mentre que quaranta-quatre municipis s'hi havien adherit acceptant la gestió integral d'Ecovidrio.

Pel que fa als plans empresarials de prevenció que considera la normativa, durant l'exercici de 2001 se'n van presentar un total de quaranta-set amb caràcter individual, dels quals han sigut aprovats onze; a més dels de ECOEMBES, al qual hi ha adherides 283 empreses de la Comunitat Valenciana, i d'Ecovidrio, al qual n'hi ha adherides onze més.

- Quant al compliment dels objectius de valorització i reciclatge de l'article 5 de la llei 11/1997, el reglament que la desenvolupa, en l'article 15, estableix que, abans del 31 de març de l'any següent a aquell a què estiguen referides les dades, els SIG informaran a les comunitats autònomes sobre els envasos posats en el mercat per mitjà seu, així com de la destinació que hagen donat als residus d'envasos i als envasos usats rebuts dels ens locals.

D'acord amb tot això, el 30 de juny de 2001 calia haver assolit en l'àmbit de tot el territori de l'Estat els objectius fixats en el citat article 5 de la Llei, i els SIG havien de trametre a les comunitats autònomes la informació necessària per a comprovar el compliment de tals objectius abans el 31 de març de 2002.

En l'apartat 7.3 d'aquest informe hem detallat els punts més destacables que afecten la dita informació.

- En el marc del compliment dels objectius assenyalats per la Llei d'Envasos i pel Pla Integral de Residus, la Conselleria de Medi Ambient considerarà necessari redactar el "Programa de gestió de residus d'envasos i envasos usats", tenint en compte les circumstàncies tècniques, socioeconòmiques i ambientals que presenta la gestió d'aquests materials a la nostra Comunitat; tot això amb la finalitat de disposar d'un instrument de planificació adequat, que permeti prendre en consideració les distintes particularitats que presenten les entitats locals i que possibiliti la participació voluntària d'aquestes en els sistemes integrats de gestió.

